

AREMARK
KOMMUNE

Møteinnkalling

Utvalg: Kommunestyret

Møtested: Aremark rådhus

Dato: 01.11.2018

Tidspunkt: 19:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 69199600.
Utvalgssekretær innkaller vararepresentanter.
Vararepresentanter møter etter nærmere beskjed.

I sak 74/18 møter Rambøll for å orientere om brannkonsept Fossbykollen.

I sak 75/18 presenteres politikontakt Åse Sivertsen.

Geir Ragnar Aarbu
leder

Mary Anne Gløboden
utvalgssekretær

Saksliste

Utvalgs- saksnr	Innhold	Unntatt offentlighet
PS 74/18	Godkjenning av innkalling	
PS 75/18	Godkjenning av saksliste	
PS 76/18	Godkjenning av protokoll fra forrige møte	
PS 77/18	Fossbykollen sykehjem - status	
PS 78/18	Samarbeidsavtale mellom Aremark kommune og Øst politidistrikt	
PS 79/18	Oppfølging av rapport Spesialundervisning	
PS 80/18	Likviditetsprognose pr 30.09.18	
PS 81/18	Regnskapskontroll 2018 - tertialrapport 2/18	
PS 82/18	Finansforvaltningen pr 31.08.18	
PS 83/18	Rehabilitering av Skodsberg renseanlegg - budsjettjustering	
PS 84/18	Orienteringer	
PS 85/18	Referatsaker	
PS 86/18	Grunngitte spørsmål etter §20 i reglement for utvalg	
PS 87/18	Forespørsler/interpellasjoner	

PS 74/18 Godkjenning av innkalling

PS 75/18 Godkjenning av saksliste

PS 76/18 Godkjenning av protokoll fra forrige møte

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Levekårsutvalget	53/18	11.10.2018
Kommunestyret	77/18	01.11.2018

Fossbykollen sykehjem - status

Vedlegg

- 1 Brannkonsept Fosbykollen sykehjem
- 2 Vedlegg - Branntekniske tiltak Fosbykollen sykehjem
- 3 Notat bygningsmessige tiltak
- 4 Kalkyle bygg
- 5 Aremark sykehjem - gjennomgang VVS
- 6 Aremark Sykehjem - Kalkyle VVS
- 7 Kalkyle

Saksopplysninger

Rådmannen har bedt Helse- og omsorgssjef og Teknisk sjef samarbeide om å lage en orienteringssak som gir en overordnet status når det gjelder de organisatoriske, økonomiske og tekniske forholdene på Fosbykollen sykehjem. Rådmannen ønsker å gi en samlet orientering om de utfordringer som er knyttet til driften av sykehjemmet

Fosbykollen sykehjem har over flere år vært i en økonomisk vanskelig situasjon, overskridelser har vært en gjenganger og har syntes problematisk å løse.

Økonomien har utviklet seg negativt, da spesielt på variabel lønn (vikar innleie) og svikt i brukerbetaling. Overforbruket i 2016 var i størrelsesorden 2,2 mill. Som følge av dette ble det bestemt at konsulentfirmaet Agenda Kaupang skulle ha en fullstendig gjennomgang av driften ved sykehjemmet. Dette for om mulig finne årsaker/faktorer som bidro til det negative resultatet, eventuelt komme med forslag på hvilke tiltak som kunne iverksettes for å gi en mer effektiv drift.

Kostnaden for drift av tjenesten pleie og omsorg på Fosbykollen sykehjem beløper seg til 22,4 millioner i netto driftsutgift (regnskap 2017). Dette inkluderer ikke utgifter relatert til selve bygget med unntak av utgifter til strøm. Det skilles i regnskap mellom utgifter knyttet til drift av sykehjemmet og drift av hjemmebaserte tjenester. Utgifter til drift av boliger i servicefløyen

føres også på et annet ansvar enn drift av sykehjemmet. Det kan dog hende at drift av fellesarealene i servicefløyen er inkludert i kostnader til drift av sykehjemmet.

Utgifter knyttet til drift av sykehjemmet, når det gjelder selve bygget, var i 2017 kr 2,7 millioner. Dette inkluderer avskrivninger på 491'. Øvrige utgifter er blant annet til forsikring, kommunale avgifter, renhold og bygningsmessige arbeider. Også bruk av konsulenter vil være en del av de 2.7 millionene (f eks utgifter til *Brannkonsept* – ref senere omtale i saken).

En sykehjemsplass i Aremark koster pr dags dato rundt 1,2 millioner i året. Ved kjøp av tjenesten fra annen kommune vil kostnaden være i størrelsesorden kr 900' til 1.1 millioner. Dette ville gi en forholdsvis betydelig innsparing dersom kommunen skulle velge en slik løsning.

Dersom man skulle velge kjøpe tjenesten i andre kommuner, noe som ikke en virksomhetsoverdragelse, kunne kommunen si opp de ansatte, legge ned driften av sykehjemmet og finne alternativ base for hjemmetjenesten. Kjøkkentjenesten kunne legges ned, og man kunne kjøpe mat hos ekstern leverandør. Kommunen har i et ansvar for de som er bosatt i servicefløyen på sykehjemmet. Det må i så fall tilbys bolig til beboerne av tilnærmedesvis samme standard som i dag. Boligen skal være tilpasset det behovet som den enkelte har.

Agenda Kaupang pekte i sin rapport på flere faktorer som kunne være med på å bedre situasjonen. Det ble pekt på tiltak som en tydeligere og mer tilstedeværende ledelse, deling av tjenestene sykehjem og hjemmetjenester, samt en styrking av hjemmetjenester/hjemmesykepleie og en reduksjon av sykehjemsplasser. Ønsket om at flere skal kunne bo lenger hjemme er basert på kostnadsnivå for kommunen og hensynet til den enkelte brukers ønsker og behov. Velferdsteknologi har en sentral plass her. Digitale løsninger kan tas i bruk for å trygge brukerne, og for å bidra til at kommunen kan levere gode kostnadsreduserende tjenester over tid. Dette en investering som bør ivaretas fremover.

Det har i den senere tid skjedd store endringer i pleie og omsorg, Agenda Kaupangs anbefalinger har blitt fulgt opp. Virksomhetsleder er byttet. Tidligere virksomhetsleder for pleie og omsorg er ansatt som avdelingsleder. Vedkommende har nå kontor i avdelingen på sykehjemmet. Dette for å møte behovet for og ønsket om en tilstedeværende ledelse med en nærhet til virksomheten og den daglige driften.

Organiseringen av sykehjem og hjemmetjenester er besluttet delt. Fra 01.10.18 etableres base for hjemmetjenesten i første etasje på sykehjemmet. Antall sykehjemsplasser har blitt redusert fra 21 til 16 som et resultat av at kommunen ønsker flere skal kunne bo hjemme lenger. Dette fører igjen til en nødvendig reduksjon av ansatte i pleie og omsorg. reduksjonen blir gjennomført ved naturlig avgang, og i 2019 vil dette utgjøre en reduksjon på 4,5 stillingshjemler. I forbindelse med dette har det blitt utarbeidet ny turnus for de ansatte, samt at det har vært - og er - et stort fokus på nærværarbeidet for å redusere sykefravær. Den økonomiske situasjonen har blitt gradvis bedre, men det er fortsatt en vei å gå i forhold til kravet om ytterligere innsparing på en million. Dette er en prosess som selvsagt vil ta tid, men det arbeides daglig målrettet med dette.

Planen om å selge sykehjemsplasser til andre kommuner, for på denne måte øke inntektene, har blitt lagt på is. Årsaken til dette er at bygningsmassen viser seg å være i så dårlig teknisk stand at dette ikke er tilrådelig.

Som en konsekvens av budsjettvedtak for 2017 omtalt som *Utredning om kontinuerlig vedlikehold eller rehabilitering* bestilte kommunen en tilstandsvurdering av Aremark sykehjem. Denne gjennomgangen omfatter både sykehjemsdelen og servicefløyen. Vedlagte dokumentasjon er resultatet av denne kartleggingen. Dokumentasjonen er utarbeidet av Rambøll

AS og består blant annet av et brannteknisk konsept datert 26.04.17 (vedlegg1) vedlagt en tilstandsvurdering med tiltaksliste (vedlegg 2). I dette vedlegget fremkommer Tilstandsgrad og konsekvensgrad og det er anbefalt gjennomføringstid delt opp i *Straks, 1-3 år, 4-7 år*. Listen er omfattende og innebærer betydelige investeringer for kommunen for å kunne gjennomføres. Status per september 2018 i forhold til tiltakene er at det er utført en del skilting, det er utarbeidet branntegninger/rømningsplaner samt utført rydding for å fjerne ting som er lagret i rømningsveier osv. Betydelige arbeider gjenstår derfor i forhold tiltakslista.

Øvrige bygningsmessige forhold er også gjennomgått. Vedlagte *Tilstandsvurdering bygningsmessige tiltak* (vedlegg 3) og tilhørende kalkyle (vedlegg 4) anslår ca 4.9 millioner for utbedring av disse arbeidene hvor noen av disse arbeidene er knyttet til behov for branntekniske tiltak.

Vedlegg 5 tar for seg behov knyttet til VVS og ta utgangspunkt i forventet levetid av utstyr og røropplegg, men inkluderer også oppgraderinger av ventilasjon og utgifter til sprinkling. Disse arbeidene er anslått å koste 15,4 millioner. Se vedlegg 6.

Det er utarbeidet en samlet kalkyle som ikke inkluderer utomhusarbeider og en del av elektroarbeidene. Det er imidlertid tatt høyde for noe uforutsett. Kalkylen følger også vedlagt saken som vedlegg 7 og det fremkommer av denne at samlede kostnader, med visse forbehold og unntak, knyttet til oppgradering av bygget er anslått til 33,5 millioner.

Rådmannen vil for orden skyld også opplyse at berørte tillitsvalgte har vært invitert til et møte med rådmannen hvor de ble gitt en orientering om de forholdene som er belyst i denne saken. Møtet fant sted 18.09.18.

Vurdering

Rådmannen finner basert på de statusene som er gitt over at det er grunn til å vurdere hvorledes driften av sykehjemmet og oppgradering av bygningsmassen skal gjennomføres. Rådmannen anbefaler at saken tas til orientering, og vil samtidig fortsette arbeidet med de forhold som er belyst i saken inn i arbeidet med budsjett for 2019 og økonomiplan for 2019-2023.

Rådmannens innstilling

Saken tas til orientering

Behandling i Levekårsutvalget - 11.10.2018

Rådmannens innstilling

Saken tas til orientering

Rådmannens innstilling enstemmig vedtatt.

Vedtak

Saken tas til orientering

Beregnet til
Aremark kommune

Dokument type
Rapport – F-RAP-01

Dato
2017.04.26

Revisjon
0

FOSBYKOLLEN SYKEHJEM BRANNKONSEPT

FOSBYKOLLEN SYKEHJEM BRANNKONSEPT

Revisjon **0**
Dato **2017.04.26**
Utført av **Jan Christian Lohne**
Kontrollert av **Hans Magnus Torgheim (HMT0)**
Godkjent av **Jan Christian Lohne (JCL)**
Beskrivelse **Brannkonsept – Premisser for sikkerhet ved brann**
Oppdragsnr. **1350012278**
Oppdragsgiver **Aremark kommune**

Ref. *\\fre-s02\oppdrag-fredrikstad\1350020446 Aremark kommune - brannteknisk bistand\7-
PROD\F-Brann\Fosbykollen sykehjem og servicefløy*

SAMMENDRAG

Rambøll Norge AS er engasjert av Aremark kommune for å utarbeide brannkonsept med tilhørende branntegninger i forbindelse med en brannteknisk tilstandsanalyse for Fosbykollen sykehjem. Sykehjemmet består av en eldre og en nyere del (tilleggsdel/servicefløy).

Denne rapporten angir overordnede krav, forutsetninger og minimumsytelser til konstruksjoner, bygningsdeler og installasjoner. Gjeldende krav for brannsikkerheten i eksisterende bygg er Lov om brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (Brann- og eksplosjonsvernloven) [1] og Forskrift om brannforebygging (FOB) [2].

Brannkonseptet vil sammen med tilstandsanalysen (se vedlegg) danne grunnlaget for hvilke tiltak som må iverksettes for at bygningen skal tilfredsstille gjeldende krav. Bygget skal oppgraderes innenfor en praktisk og økonomisk forsvarlig ramme [2].

Tilstandsanalysen skiller mellom forhold som direkte påvirker personsikkerhet, og forhold som påvirker verdisikkerhet og slokkemannskapets innsats. Tiltak som må iverksettes for å oppnå tilfredsstillende personsikkerhet skal prioriteres og utføres umiddelbart. Verdisikringstiltakene har ikke samme prioritet og tidsramme som personsikringstiltakene.

Oppføringstidspunkt for sykehjemmet (hovedbygget) er opplyst å være ca. 1987 og 1999 for servicefløyen (servicedel). Bygget (Hovedbygg og servicefløy, inkl. carport) har et totalt bruksareal på ca. 3950 m².

Bygget er inndelt i to ulike brannseksjoner. Hovedbygget og Servicefløyen utgjør egne brannseksjoner skilt med brannvegg/seksjoneringsvegg. Virksomhet i Hovedbygget er klassifisert i risikoklasse 2 og 6, med 4 tellende etasjer tilsvarer dette at bygget defineres i brannklasse 2. Virksomhet i Servicefløyen er klassifisert i risikoklasse 6 (bolig beregnet for personer med heldøgns pleie), og med 2 tellende etasjer tilsvarer dette at bygget defineres i brannklasse 1.

I forbindelse med den branntekniske tilstandsvurderingen sammenlignes eksisterende forhold opp mot dagens preaksepterte ytelser iht. VTEK10 [3], men krav iht. Byggeforskrift '87 (BF87) skal minst være tilfredsstillt. For Servicefløy er det knyttet usikkerhet om BF87 eller TEK97 var gjeldende, da dette ble tatt i bruk i 1998/1999.

Nærmeste brannstasjon er lokalisert på nabotomten. Forventet innsatstid (kjøretid) er ca. 10 minutter (deltidsberedskap).

Etter gjennomført tilstandsvurdering er det funnet behov for å gjennomføre flere tiltak i bygget for å oppnå tilfredsstillende sikkerhetsnivå. Viser til vedlagt tilstandsanalyse.

Rambøll søker ikke om offentligrettslig ansvar for brannprosjektering i forbindelse med denne vurderingen.

INNHALDSFORTEGNELSE

1.	Innledning	1
1.1	Identifisering av bygg	1
1.2	Gjeldende regelverk	1
1.3	Tilleggskrav fra tiltakshaver, myndighetene, tiltakshaver eller bruker	1
1.4	Situasjonskart	2
2.	Grunnlag og forutsetninger for brannteknisk prosjektering	3
2.1	Grunnlagsdokumentasjon	3
2.2	Befaringer	3
2.3	Forutsetninger for byggeobjektet og virksomheten i bygget	3
2.4	Forutsetninger for beredskap	4
3.	Beskrivelse av branntekniske ytelseskrav	5
3.1	Oversikt over branntekniske tegninger	5
3.2	§ 11-4 Bæreevne og stabilitet	5
3.3	§ 11-5 Sikkerhet ved eksplosjon	6
3.4	§ 11-7 Brannseksjoner	6
3.5	§ 11-6 Tiltak mot brannspredning mellom byggverk	8
3.6	§ 11-8 Brannceller	8
3.7	§ 11-9 Materialer og produkters egenskaper ved brann	12
3.8	§ 11-10 Tekniske installasjoner	13
3.9	§ 11-11 Generelle krav om rømning og redning	15
3.10	§ 11-12 Tiltak for å påvirke rømnings- og redningstider	15
3.11	§ 11-13 Utgang fra branncelle	18
3.12	§ 11-14 Rømningsveier	19
3.13	Dører fra branncelle til rømningsvei og generelt i rømningsvei	20
3.14	§ 11-16 Tilrettelegging for manuell slokking	22
3.15	§ 11-17 Tilrettelegging for rednings- og slokkemannskap	22
4.	Beskrivelse av rømnings- og redningsforhold	24
5.	Revisjonshistorikk	24
6.	Litteraturhenvisninger	25

VEDLEGG

Tilstandsanalyse/tiltaksliste
 Bilder
 Branntegninger

1. INNLEDNING

Rambøll Norge er engasjert av Aremark kommune for å utarbeide brannkonsept med tilhørende branntegninger basert på tilstandsanalyse med tiltak for Fosbykollen sykehjem.

Dette brannkonseptet er utarbeidet av sivilingeniør Jan Christian Lohne. Intern sidemannskontroll er gjennomført av ingeniør Hans Magnus Torgheim. Kontroll er dokumentert ved sjekklister og kontrollkopi. Rambøll Norges kvalitetssystem er sertifisert etter NS-EN ISO 9001 og NS-EN 14001.

Brannkonseptet danner sammen med tilstandsanalysen (vedlegg) grunnlag for vurdering av hvilke tiltak som må iverksettes for at bygningen skal oppnå tilfredsstillende sikkerhet mot brann.

Det tas forbehold mot feil og mangler knyttet til skjulte rom, hulrom og sjakter, låste rom, samt utførelse og oppbygging av vegg-, tak-, og etasjeskillekonstruksjoner da dette ikke har vært tilgjengelig på befaring (nivå 1 tilstandsregistrering iht. NS 3424).

1.1 Identifisering av bygg

Oppdragsgiver: Aremark kommune

Prosjektnavn: Fosbykollen sykehjem

Bygningsnavn: Fosbykollen sykehjem

Adresse: Fosby, 1798 Aremark

Gårds- og bruksnummer: 23/60

Særskilt brannobjekt: Ja

Byggeår: Hovedbygget 1987, Servicefløyen 1999

1.2 Gjeldende regelverk

De branntekniske forhold reguleres av Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver av 14. juni 2002 [1]. Funksjonskrav til sikringsnivå vurderes opp mot Byggeteknisk forskrift 2010 (TEK10) [4].

Veiledning til teknisk forskrift (VTEK10) [4] oppdateres jevnlig. I forbindelse med dette prosjektet er veiledning pr. 01.04.2017 lagt til grunn.

I følge Forskrift om brannforebygging (FOB) [2] skal eksisterende byggverk oppført før 1985 oppgraderes innenfor en praktisk og økonomisk forsvarlig ramme. Knyttet til denne branntekniske vurderingen vil eksisterende branntekniske forhold sammenlignes med dagens regelverk [4].

Når et bygg er lovlig oppført og brukt i samsvar med BF 1985 eller senere byggeregler, skal kravet til sikkerhetsnivå (i utgangspunktet) være oppfylt. Dette er aktuelt for Servicefløyen.

Forhold som påvirker personsikkerheten i bygget skal ha høyest prioritet.

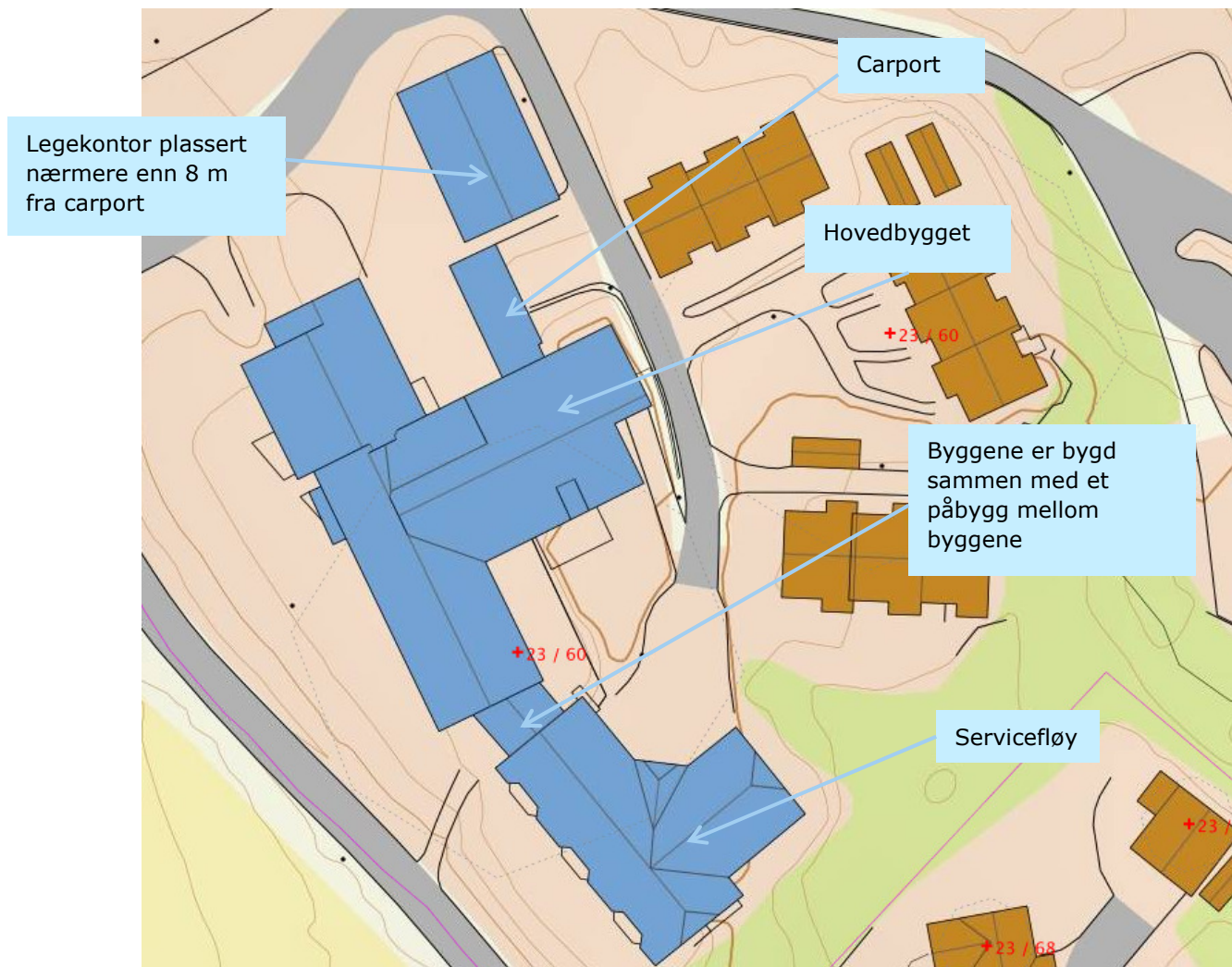
1.3 Tilleggskrav fra tiltakshaver, myndighetene, tiltakshaver eller bruker

Det er ikke kjent at det er stilt spesielle krav fra myndighetene i reguleringsplan eller rammetillatelse som setter ekstra føringer for de branntekniske løsningene.

Det er ikke kjent for Rambøll at det er gitt spesielle dispensasjoner i tidligere byggesaker.

1.4 Situasjonsskart

Sykehjemmet er markert med blått under på figuren. Tilhørende på tomten er et legekantor som er plassert nærmere enn 8 m fra carport. Eiendommen har samme gnr/bnr som sykehjemmet, men var ikke del av bygningsmassen som ble befarat.

Figur 1-1 Situasjonsskart (hentet fra Statens kartverk)

2. GRUNNLAG OG FORUTSETNINGER FOR BRANNTTEKNISK PROSJEKTERING

Brannkonseptet er basert på det grunnlaget som her er redegjort for og den normale driftssituasjonen som tiltakshaver har angitt for bygningen.

2.1 Grunnlagsdokumentasjon

Følgende dokumenter ligger til grunn.

Dokument	Mottatt av	Utarbeidet av	Datert
Plantegninger i dwg-format basert på befaring av bygget	Rambøll Norge AS	Rambøll Norge AS	02.03.2017

På befaring ble det observert mindre endringer i planløsning i forhold til mottatte plantegninger. Dette har vi implementert på tegningsgrunnlaget for branntegningene.

2.2 Befaringer

I forbindelse med tilstandsvurderingen er det gjennomført én befaring.

Dato	Deltagere
21.03.2017	Jan Christian Lohne, Hans Magnus Torgheim (Rambøll).

2.3 Forutsetninger for byggeobjektet og virksomheten i bygget

2.3.1 Areal, virksomhet, risikoklasse og brannklasse

Tabellen under oppsummerer arealer og virksomhet, samt risikoklasse og brannklasse.

Risikoklassen bestemmes ut fra den virksomheten byggverket er planlagt for og de forutsetningene menneskene i byggverket har for å bringe seg selv i sikkerhet ved brann.

Brannklasse bestemmes ut fra hvilken konsekvens en brann i byggverket kan få. Konsekvensen er avhengig av bruken av bygningen (risikoklasse), størrelse og planløsning.

Hovedbygget Etasje	Areal (BTA)	Virksomhet	Risikoklasse	Brannklasse	Tellende etasje
U. etasje	Ca. 530 m ²	Vaskeri, lager, tekniske rom, garderober	2	2	Ja
1. etasje	Ca. 1000 m ²	Sykehjem Carport Tekniske rom	6 1 2	2	Ja
2. etasje	Ca. 1300 m ²	Sykehjem Vaktrom	6 2	2	Ja
3. etasje	Ca. 150 m ²	Kaldt loft/boder*	2	2	Ja
<i>Totalt</i>	<i>Ca. 2980 m²</i>				

* Kun areal av boder, øvrig eksakt målbart areal er uvisst.

Servicefløyen Etasje	Areal (BTA)	Virksomhet	Risikoklasse	Brannklasse	Tellende etasje
1. etasje	Ca. 510 m ²	Hybler, teknisk rom, bad	6	1	Ja
2. etasje	Ca. 360 m ²	Hybler, dagligstue, fysioterapi og hjemmesykepleie	6	1	Ja
3. etasje	Ca. 100 m ²	Kaldt loft	1	1	Nei*
Totalt	Ca. 970 m²				

* Denne etasjen (kaldt loft) har ingen praktisk funksjon og utgjør ikke bruksareal (kun takkonstruksjon). Denne etasjen forutsettes å ikke utgjøre en tellende etasje fra oppføringstidspunkt. Målbart areal er uvisst, men forutsettes å være mindre enn 1/3 av underliggende plan.

Evt. annen bruk, eller driftssituasjon, som for eksempel overnatting og arrangementer, må avklares i en egen risikovurdering utenom selve brannkonseptet.

2.3.2 Personbelastning

Det legges generelt til grunn minimum 1 cm pr. person i fri bredde i rømningsvei.

Vi forutsetter følgende for vurdering av personbelastning i bygget;

- Det legges til grunn 1 person pr. sykerom/hybel.
- Det legges til grunn inntil 10 personer for Fysioterapi/Hjemmesykepleie-arealene i 2. etasje Servicefløyen.
- Det legges til grunn inntil 10 personer på vaktrommet i 2. etasje Hovedbygget.
- Det legges til grunn inntil 5 personer i resepsjon i 1. etasje Hovedbygget.
- Det legges til grunn inntil 10 personer i kontorarealene samlet i 1. etasje Hovedbygget.
- Tekniske rom, bøttekott, bodarealer, garderober, toalett, lager, o.l. forutsettes sporadisk personopphold.
- Kaldt loft forutsettes ingen personopphold.

Rømningsveiene i bygget er på bakgrunn av ovenstående tilfredsstillende dimensjonert.

2.3.3 Brannenergi

Spesifikk brannenergi pr. omhyllingsflate 50 - 400 MJ/m² legges til grunn.

2.3.4 Lagring og håndtering av brann- og eksplosjonsfarlig vare

Det foreligger ingen opplysninger om at det lagres brann- og eksplosjonsfarlig vare i bygget.

Brann- og eksplosjonsfarlig vare skal oppbevares og håndteres i henhold til Brannvernloven [1], og eier skal sørge for at det utarbeides egen risikoanalyse iht. krav i medhold av forskrift om brannforebygging, FOB [2].

2.4 Forutsetninger for beredskap

2.4.1 Brannvesenets beredskap og innsatstid

Nærmeste brannstasjon er Aremark brannstasjon (deltidsberedskap), og er på nabotomten til sykehjemmet ca. 200 m unna. Beredskapsavdelingen varsles med personsøker. Brannvesenet alarmeres fra 110-sentralen ABØ i Moss. Brannvesenets innsatstid er vurdert å være ca. 10 minutter ved normale trafikkforhold.

Det forutsettes for tiltaket at beredskapstiden er innenfor de rammer som kreves i Dimensjoneringsforskriften. [6]

3. BESKRIVELSE AV BRANNTEKNISKE YTELSESKRAV

For at tiltaket skal oppnå tilfredsstillende sikkerhet mot brann, må ansvarlig prosjekterende for alle fag ivareta de ytelseskrav som er angitt i dette kapitlet i sin detaljprosjektering.

Ytelseskravene er basert på forutsetninger og begrensninger fastlagt i kapittel 2. Paragrafhenvvisninger i dette brannkonseptet referer til veiledning til teknisk forskrift (VTEK10) [3].

Dersom forutsetninger endres underveis i byggets levetid, kan det påvirke kravet til brannsikkerhetsnivå, slik at angitte ytelseskrav ikke lenger gir tilfredsstillende sikkerhet.

Ytelseskrav angitt i dette kapitlet ledsages av branntekniske tegninger.

3.1 Oversikt over branntekniske tegninger

Det er utarbeidet branntegninger tilhørende dette brannkonseptet.

Bygningsdel	Tegningsnavn	Utført	Kontroll	Godkjent	Kommentar
Hovedbygget	F-TEG-HOVEDBYGG-PLAN U (0)	JCL	HMTO	JCL	Underetasje
Hovedbygget	F-TEG-HOVEDBYGG-PLAN 1 (0)	JCL	HMTO	JCL	1. etasje
Hovedbygget	F-TEG-HOVEDBYGG-PLAN 2 (0)	JCL	HMTO	JCL	2. etasje
Hovedbygget	F-TEG-HOVEDBYGG-PLAN 3 (0)	JCL	HMTO	JCL	Loft
Servicefløyen	F-TEG-SERVICEFLØY-PLAN 1 (0)	JCL	HMTO	JCL	1. etasje
Servicefløyen	F-TEG-SERVICEFLØY-PLAN 2 (0)	JCL	HMTO	JCL	2. etasje

3.2 § 11-4 Bæreevne og stabilitet

Bygninger skal prosjekteres og utføres slik at bygningene som helhet og hver enkelt del har tilfredsstillende sikkerhet med hensyn til bæreevne og stabilitet ved brann.

Bæresystem i byggverk i brannklasse 1 og 2 skal dimensjoneres for å kunne opprettholde tilfredsstillende bæreevne og stabilitet i minimum den tid som er nødvendig for å rømme og redde personer og husdyr i og på byggverket.

I tabellen under er preaksepterte ytelser som oppfyller dagens forskrifts funksjonskrav redegjort for. Dokumentasjon og beregning av bæreevne ved brann skal utføres av RIB. Brannmotstand må dokumenteres for alle konstruksjonselementer. Dette ansvaret kan ikke overlates til utførende.

Branncellebegrensende konstruksjoner må understøttes av bærende konstruksjoner med tilsvarende eller høyere brannmotstand.

Branntekniske ytelseskrav	Brannklasse 1 (Servicefløy)	Brannklasse 2 (Hovedbygget)
Bærende hovedsystem	R30 [B30]	R60 [B60]
Sekundærbærende (etasjeskillere, takkonstruksjon)	R30 [B30]	R60 [B60]
Trappeløp	-	R30 [B30]
Takkonstruksjon *Takkonstruksjon kan være uten spesifisert brannmotstand dersom følgende er tilfredsstillt; 1) Takkonstruksjon er skilt fra underliggende plan med branncellebegrensende bygningsdel dimensjonert for tosidig brannpåkjenning.	R30 [B30]*	R60 [B60]*

Utvendig trappeløp beskyttet mot flammepåvirkning og strålevarme	-	R30 [B30] eller A2-s1,d0 [Ubrennbart]
Brannvegg/seksjoneringsvegg	R120-M A2-s1,d0 [A120]	R120-M A2-s1,d0 [A120]

Utkragede bygningsdeler o.l. må ha forsvarlig innfesting for å hindre nedfall som kan skade rednings- og slokkemannskapene og deres materiell under førsteinnsatsen.

Kommentar:

Bæresystem består hovedsakelig av tungt solid materiale (betong), men også og treverk.

Takkonstruksjon observert på kaldt loft består av fagverk/takstoler i tre i både Hovedbygg og Servicefløy. Disse takstolene tilfredsstillers nok ikke nødvendig krav til bæreevne for takkonstruksjon, med mindre dette kan dokumenteres/beregnes.

Etasjeskillet mellom loft og underliggende etasje på Hovedbygget ble observert på befaring å utgjøres av betongdekke, som anses tilfredsstillende iht. tabellen over.

Seksjoneringsvegg/Brannvegg består av teglstein ført kontinuerlig over tak.

Trapperom og trappeløp er hovedsakelig oppført i betong, med unntak av et trapperom i Servicefløy som består av tre.

Avvik:

Etasjeskillet mellom loft og underliggende etasje i Servicefløyen tilfredsstillers ikke utførelse for branncellebegrensende skille når takkonstruksjon er utført i tre.

Se tiltaksplan.

3.3 § 11-5 Sikkerhet ved eksplosjon

Generelt skal rom hvor det oppbevares gass eller andre stoffer som kan forårsake eksplosjon utføres i henhold til krav i tabellen under.

Branntekniske ytelseskrav
<p>Generelt gjelder følgende krav knyttet til sikkerhet ved eksplosjon:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Rom hvor det kan forekomme fare for eksplosjon, må utgjøre egen branncelle. • Rom hvor det kan forekomme fare for eksplosjon, må ha minst én trykkavlastningsflate når ikke andre tiltak er truffet for å sikre skader på personer og byggverket for øvrig. • Branncellebegrensende vegger må om nødvendig forsterkes for å opprettholde rømningsveiers funksjon og forhindre spredning av brann til andre brannceller. <p>Dette iht. Forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen [7].</p>

Kommentar:

Det er ikke Rambøll kjent at det oppbevares varer som kan forårsake eksplosjon i bygget.

3.4 § 11-7 Brannseksjoner

Byggverk skal deles opp i brannseksjoner slik at brann innen en brannseksjon ikke gir urimelig store økonomiske eller materielle tap. En brann skal, med påregnelig slokkeinnsats, kunne begrenses til den brannseksjonen der den startet.

Byggverk i risikoklasse 6 beregnet for sykehus og pleieinstitusjoner, må deles vertikalt i minst to brannseksjoner. Hensikten er at sengepasienter kan forflyttes/evakueres horisontalt til sikkert sted i tilfelle brann.

Seksjoneringsveggen avslutning mot tak og fasade må være utført og utført for å hindre brannspredning mellom ulike seksjoner. Størst sikkerhet mot brannspredning oppnås ved å føre seksjoneringsvegg over takflaten og utenfor vegglivet.

Seksjoneringsvegg må i sin helhet bestå av materialer som tilfredsstillende klasse A2-s1,d0 [ubrennbare] og må kunne motstå mekanisk påkjenning.

Seksjoneringsvegg må føres minimum 0,5 m over høyeste tilstøtende tak.

Krav til brannmotstand på seksjoneringsveggen er REI 120-M A2-s1,d0 [A120].

Dør som er klassifisert etter NS 3919 [A 120 etc.] må ha terskel/anslag og tettelisten på alle sider for å oppnå tilstrekkelig røykthet. Dette gjelder ikke dører og luker som er testet og oppfyller kriteriene for S a -klassifisering etter NS-EN 1634-3.

Dør i seksjoneringsvegg må være lukket i en brukssituasjon eller ha automatikk som lukker døren ved deteksjon av røyk, og ha tilsvarende brannmotstand som veggen.

Kommentar:

Eksisterende dører i seksjoneringsvegg har halv brannmotstand (A60S). Dette er tilfredsstillende ut fra eldre regelverk. Dersom dør skal skiftes ut/erstattes må den imidlertid oppgraderes med en dør tilsvarende dagens krav til brannmotstand, dvs. EI120-CS [A120S].

Eksisterende seksjoneringsvegg er utført i solid tungt ubrennbart materiale (tegl) og forutsettes å tilfredsstillende nødvendig brannmotstand. Veggen er ført ca. 0,5 m over tak og litt utenfor vegglivet.

Avvik:

Dører i seksjoneringsveggen er ikke tilfredsstillende utført mot brann- og røyksmitte og har svekket utførelse.

Se tiltaksplan.

3.5 § 11-6 Tiltak mot brannspredning mellom byggverk

Faren for spredning av brann fra en bygning til en annen er normalt til stede når avstanden mellom bygningene er mindre enn 8,0 m.

Kommentar:

Avstand til nabobygg utenfor brannseksjonene er minst 8 m.

Avvik:

Avstand internt mellom Legekantor og carport er mindre enn 8 m.

Se tiltaksplan.

3.6 § 11-8 Brannceller

Byggverk skal deles opp i brannceller på en hensiktsmessig måte. Områder med ulik risiko for liv og helse og/eller ulik fare for at brann oppstår, skal være egne brannceller med mindre andre tiltak gir likeverdig sikkerhet.

Brannceller skal være slik utført at de forhindrer spredning av brann og branngasser til andre brannceller i den tid som er nødvendig for rømning og redning.

Branntekniske ytelseskrav - brannceller

Rom som utgjør egen branncelle

Eksempel på rom som må skilles ut som egne brannceller er:

- a. Rømningsvei
- b. Trapperom
- c. Kontorareal

Branntekniske ytelseskrav - brannceller	
Rom som utgjør egen branncelle	
<ul style="list-style-type: none"> d. Store hulrom (maks. 400 m²) e. Hulrom over nedforet himling i rømningsvei med kabler som utgjør en brannenergi på mer enn 50MJ pr løpemeter hulrom/korridor f. Teknisk rom g. Teknisk installasjonssjakt* h. Lager i. Bøttekott mot rømningsvei j. Tavlerom mot rømningsvei k. Hybler l. Sykerom m. Fysioterapi/Hjemmesykepleien (samme branncelle) n. Heissjakt som ikke er del av trapperom o. Fyrrom p. Bodavdelinger q. Vaktrom r. Dagligstue/kantine s. Garderobe 	
* Se kap. 3.6.2.	
Det henvises for øvrig til branntegninger som viser den branntekniske inndelingen.	
Tekniske installasjoner skal ikke svekke brannmotstanden til branncellebegrensende bygningsdeler.	
Vegger og etasjeskillere med branncellefunksjon, generelt	
Branncellebegrensende konstruksjoner, BKL 1 (Servicefløyen)	EI30 [B 30]
Branncellebegrensende konstruksjoner, BKL 2 (Hovedbygget)	EI60 [B60]
Fyrrom i Hovedbygget	EI60 A2-s1,d0 [A60]
Vinduer	
Vindu i branncellebegrensende bygningsdel må ha tilsvarende brannmotstand som veggen (EI30/EI60) og må ikke kunne åpnes i vanlig brukstilstand. Det aksepteres bruk av godkjent brannventil dersom virksomhet er avhengig av lufting.	
Branncelle over flere plan	
Skal ikke være relevant, men det ble observert åpenhet mellom ulike brannceller på befaring.	
<u>Avvik:</u> På befaring ble det observert åpenhet mellom 2 ulike etasjer/brannceller i Hovedbygget (rømningsareal ved seksjoneringskille mot Servicefløyen).	
Skjerming av rømningsvei med branncelleskiller	
EI30 anses tilfredsstillende. Dette gjelder faste veggfelt og vinduer.	
Åpningsbart vindu/lufting	
Risikoklasse 6-arealer skal ha minst ett åpningsbart vindu	

Avvik:

Det er registrert flere avvik vedrørende brannceller.
Se tiltaksplan.

3.6.1 Brannmotstand dører og luker

Generelt skal dører i branncellebegrensende vegg utføres med samme brannmotstand som vegg.

Røyktetthet på dører og luker

Alle dører skal utføres med tilfredsstillende røyktetthet. Røyktetthet for dører og luker angis med betegnelsen S_a . Dette betyr at røyktettheten er målt ved romtemperatur. Dersom døren oppfyller S_m , som er røyktetthet målt ved 200°C er dette også akseptert. Dette som følge av at S_m er et strengere krav enn S_a .

Dersom det anvendes dører med gammel klassebetegnelse, angitt med [klammeparantes], så må disse utføres med anslag og tettelister på alle fire sider.

Branntekniske ytelseskrav – Dører og luker	
Dør og luke skal generelt ha samme brannmotstand som konstruksjonen den står i og ha klasse S_a . Alternativt til S_a -klasse kan installasjonssjakt røykventileres.	
Dør <u>til rømningsvei</u> kan i henhold til dagens regelverk utføres med halve veggens brannmotstand, men aldri lavere enn EI ₂ 30- S_a [B 30 med terskel].	
Generelt skal alle dører og luker ha klasse S_a . Dører og luker som er klassifisert etter NS 3919 [8] (brannmotstand oppgitt som [B 30, A 60 etc.]), og som dermed ikke har S_a -klassifisering, må ha terskel/anslag og tettelister på alle sider for å oppnå tilstrekkelig røyktetthet.	
Dør på magnet må lukke automatisk ved brannalarm. Dersom dører i bruksfasen ønskes fastholdt i åpen stilling må disse påmonteres selvlukkerfunksjon og dørholdemagnet koblet mot brannalarmanlegget (ved utløst alarm skal dør lukkes).	
Dører og luker - spesielt	
Dør/luke i branncelleskille, generelt (minst)	EI ₂ 60- S_a [B 60]
Dør fra branncelle til rømningskorridor, minst	EI ₂ 30- S_a [B 30]
Dør fra rømningskorridor til trapperom (Tr2), minst	E 30-CS _a [F30S]
Dør til fyrrom skal være selvlukkende	EI ₂ 60-CS _a [B60S]
Heisdør i brannskille	E 90 [F90]

Avvik 1:

Det er registrert flere avvik knyttet til dører og luker i brannskiller. Se tiltaksplan.

3.6.2 Krav til utforming av installasjonssjakt

Branntekniske ytelseskrav – Sjakter
Installasjonssjakter
Installasjonssjakter skal utføres som egen branncelle med brannkrav EI30/EI60, eller tettes igjen i dekket med godkjent branntettemasse EI30/EI60 (evt. støpt igjen). Krav til overflate endres ikke som følge av gjenstøpning/tetting.

Kommentar:

Det tas forbehold mot feil og mangler knyttet til sjakter da disse generelt ikke var tilgjengelig på befaring.

3.6.3 Forebygging av utvendig brannspredning mellom brannceller i ulike plan

Branntekniske ytelseskrav – Utvendig spredning

Branntekniske ytelseskrav – Utvendig spredning		
Vertikal brannspredning mellom brannceller		
<p><u>Evt. nye tiltak</u> i fasaden skal tilfredsstillere dagens krav til kjølesone mellom ulike brannceller:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kjølesone (vertikal avstand) mellom vinduer minst lik høyden til underliggende vindu og utført med brannmotstand minst E 30 2) Annenhver etasje utført med fasade minst E 30 3) Inntrukne fasadepartier på minimum 1,2 m, eller utkragede bygningsdeler med samme brannmotstand som etasjeskiller minimum 1,2 m ut fra fasadelivet 4) Takfoten må i hele lengden utføres som branncellebegrensende konstruksjon for brannpåvirkning nedenfra med mindre byggverket har automatisk slokkeanlegg. 		
Horisontal brannspredning mellom brannceller		
<p><u>Nye tiltak</u> i fasaden skal tilfredsstillere dagens krav til vinduer i innvendige hjørner:</p> <p>Vinduer som ligger med liten innbyrdes avstand i innvendig hjørne, eller vinduer i motstående parallelle fasader må ha samme brannmotstand som veggen den står i med unntak som gitt i tabellen under.</p>		
Innbyrdes plassering	Avstand L i meter mellom vinduer (glassflater)	Nødvendig brannmotstand
Vinduer i motstående yttervegger	$L < 3,0$	Ett vindu EI 60 eller begge EI 30
	$3,0 < L < 6,0$	Ett vindu E 60 [F 60] eller begge E 30
	$L > 6,0$	Uspesifisert
Vinduer i innvendige hjørner	$L < 2,0$	Ett vindu EI 60 eller begge EI 30
	$2,0 < L < 4,0$	Ett vindu E 60 [F60] eller begge E 30
	$L > 4,0$	Uspesifisert

Kommentar:

Kjølesone er ikke ivare tatt slik situasjonen er pr. i dag. Forebygging av brannsmitte (kjølesone) mellom vinduer i fasade, samt forebygging av brannsmitte mellom ulike brannceller i innvendige hjørner vurderer vi primært å være av verdisikkerhetshensyn og ikke krav til oppgradering innenfor en praktisk og økonomisk ramme. Unntak gjelder der dette påvirker rømningsvei(er) i eksisterende bygg.

Takfot/gesims er ikke tilfredsstillende utført for å sikre mot brannspredning til loft. Det stilles imidlertid ikke krav til å oppgradere denne konstruksjonen til branncelleskille da det ikke anses å påvirke personsikkerhet i vesentlig grad eller være innenfor en praktisk økonomisk ramme.

Dersom bygget skulle bli fullsprinklet på et senere tidspunkt, vil forebygging av brannspredning vertikalt og horisontalt mellom ulike brannceller (utvendig) samt forebygging av spredningsfare til kaldt loft via takfot bli tilfredsstillende ivare tatt.

Avvik:

Det må gjøres tiltak for å beskytte rømningsvei i fasade enkelte steder. Rømningsvei skal skjermes mot flammer og varmestråling. Se tiltaksplan.

3.6.4 Røykkontroll

Trapperom og sjakter over flere enn to etasjer skal røykventileres. For trapperom gjøres dette tradisjonelt med røykluke i toppen (ca. 1 m²) som styres sentralt fra inngangsplanet i trappen, evt. at det fins åpningsbare vinduer i trapperommet for brannvesenet å manuelt kunne åpne.

Heissjakt som ikke er del av trapperom skal være røykventilert.

Avvik:

Ett trapperom sentralt lokalisert i Hovedbygget går imidlertid fra 1.etasje-3.etasje. I 1. etasje står trappeløpet i åpenhet til øvrig rømningskorridor (se eget punkt i tiltaksliste for lukking av trapperom som egen branncelle). Trapperommet har ikke røykluke i toppen eller åpningsbare vinduer som brannvesenet kan benytte i forbindelse med slukkeinnsatsen sin for utlufting av røygasser. Dette anses imidlertid å ikke utgjøre et prioritert tiltak å utbedre da dette ikke omhandler brukernes personsikkerhet direkte, men brannvesenets innsats.

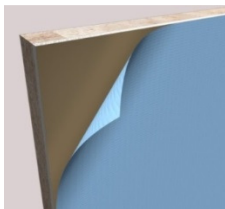
Se tiltaksplan.

3.7 § 11-9 Materialer og produkters egenskaper ved brann

Byggverk skal prosjekteres og utføres slik at sannsynligheten for at brann skal oppstå, utvikle og spre seg er liten. Det skal tas hensyn til byggverkets bruk og nødvendig tid for rømning og redning.

Materialer og produkter skal ha egenskaper som ikke gir uakseptable bidrag til brannutviklingen. Det skal legges vekt på mulighet for antennelse, hastigheten av varmeavgivelse, røykproduksjon, utvikling av brennende dråper og tid til overtenning.

Med overflate menes det ytterste tynne sjiktet av en bygningsdel (det man kan ta på), herunder overflatesjikt som maling, tapet mv. Underlaget som dette sjiktet er anbrakt på har stor betydning for brannegenskapene til overflaten. En klassifisering av overflate vil derfor gjelde det endelige produktet, dvs. kombinasjonen av overflaten og underlaget som denne er anbrakt på.

Figur 3-2 Overflate og kledning

Branntekniske ytelseskrav – Materialer og produkters egenskaper ved brann		
Overflater i brannceller som ikke er rømningsvei	BKL1 (Servicefløyen)	BKL2 (Hovedbygget)
Overflater på vegger og tak/himling i branncelle	B-s1,d0 [In 1]	B-s1,d0 [In 1]
Overflater i sjakter og hulrom	B-s1,d0 [In 1]	B-s1,d0 [In 1]
Overflater i brannceller som er rømningsvei		
Overflater på vegger og tak/himling	B-s1,d0 [In 1]	B-s1,d0 [In 1]
Overflater på gulv	D _{f1} -s1 [G]	D _{f1} -s1 [G]
Kledninger		
Kledninger i branncelle som ikke er rømningsvei	K ₂ 10 B-s1,d0 [K1]	K ₂ 10 B-s1,d0 [K1]

Branntekniske ytelseskrav – Materialer og produkters egenskaper ved brann		
Kledning i branncelle som er rømningsvei	K ₂ 10 A2-s1,d0 [K1-A]	K ₂ 10 A2-s1,d0 [K1-A]
Kledning i sjakter og hulrom	K ₂ 10 A2-s1,d0 [K1-A]	K ₂ 10 A2-s1,d0 [K1-A]
Utvendige overflater generelt		
Overflater på ytterkledning	D-s3,d0 [Ut 2]	B-s1,d0 [Ut 1]
Taktekking	B _{ROOF} (t2) [Ta]	B _{ROOF} (t2) [Ta]

Nedforet himling i rømningsvei må ikke bidra til økt fare for brannspredning. Himling må ikke falle ned på et tidlig tidspunkt og dermed vanskeliggjøre rømning og redning. Følgende ytelser må derfor minst være oppfylt:

1. Himlingen må tilfredsstillere klasse A2-s1,d0 [In 1 på begrenset brennbar underlag] og ha et opphengssystem med dokumentert brannmotstand minst 10 minutter for den aktuelle eksponering, eller
2. Himlingen må bestå av kledning som tilfredsstiller klasse K₂10 A2-s1,d0 [K1-A].
3. Overflater og kledninger i hulrom over himlingen må ha minst like gode branntekniske egenskaper som overflatene og kledningene i rømningsveien for øvrig.

Kommentar:

Utvendig overflater for Hovedbygget er kombinasjon av tegl, trepanel og platekledning. Servicefløyen har utvendig overflater i trepanel. Gulv i rømningsvei var linoleum, fliser eller betong. Overflate på vegger i rømningsvei var hovedsakelig gips, enkelte steder betong eller tegl. I himling er det hovedsakelig himlingsplater (pressede isolasjonsplanter og stålhimling). I rømningsvei i servicefløyen var det en kledningsplate, se tiltaksplan. Taktekking er takstein.

3.7.1 Spesielt om isolasjon i konstruksjoner

Isolasjon må generelt tilfredsstillere klasse A2-s1,d0 [ubrennbar/begrenset brennbar], med mindre konstruksjonselementet oppfylder kravet til brannmotstand og isolasjonen er utført på en slik måte at den ikke bidrar til brannspredning. I praksis betyr det at hver eneste del av isolasjonen dekkes til, mures eller støpes inn. Isolasjonen må ikke gå gjennom branncellebegrensende konstruksjoner.

Isolasjonsmaterialer	Ytelse
Isolasjonsmaterialer generelt	
Isolasjon	A2-s1,d0 [ubrennbar/begrenset brennbar]

Kommentar:

Dette forutsettes ivarettatt. Det ble ikke observert bruk av brennbar isolasjon.

3.8 § 11-10 Tekniske installasjoner

Tekniske installasjoner skal prosjekteres og utføres slik at installasjonen ikke øker faren vesentlig for at brann oppstår eller at brann og røyk sprer seg.

Installasjoner som er forutsatt å ha en funksjon under brann, skal være slik prosjektert og utført at deres funksjon opprettholdes i nødvendig tid.

3.8.1 Ventilasjonsanlegg

Branntekniske ytelseskrav - Ventilasjonsanlegg
Ventilasjonsanlegget skal gå som normalt ved utløst brannalarm. Ved deteksjon av røyk i ventilasjonsanleggets luftinntak skal ventilasjonsanlegget stanses. Det er også anbefalt at deteksjonen i luftinntaket er plassert etter aggregatet for å stanse anlegget ved en røykutvikling i selve aggregatet.

Branntekniske ytelseskrav - Ventilasjonsanlegg	
<p><u>Kommentar:</u> Det ble ikke kontrollert på befaring hvorvidt røykdetektor var plassert ved luftinntaket da dette ikke var tilgjengelig.</p>	
<p>Ventilasjonsanlegg må utføres slik at de ikke bidrar til brann- og røykspredning i kanalnettet eller på grunn av utettheter mellom kanal og den bygningsdelen som kanalen går gjennom, eller brannspredning på grunn av varmeledning i kanalgodset.</p>	
<p>Ventilasjonsanlegget skal bestå av materialer som oppfyller A2-s1,d0 [ubrennbare materialer]. For kanaler gjelder det hele tverrsnittet. Unntak kan gjøres for små komponenter.</p>	
<p>Det må ikke være overstrømningsventilasjon mellom brannceller. Eventuelle omluftsspjeld må stenges ved brannalarm og ha nødvendig brannmotstand tilsvarende som for vegg den står i.</p>	

3.8.2 Elektriske installasjoner og tekniske føringer

All tettemasse må være klassifisert for den aktuelle bruken og ha samme brannmotstand som konstruksjonen for øvrig.

Elektriske installasjoner og tekniske føringer	
<p>Plastrør med ytre diameter ≤ 32 mm kan være ført gjennom branncellebegrensende konstruksjoner når det tettes rundt rørene med tettemasse.</p>	
<p>Støpejernsrør med ytre diameter ≤ 110 mm kan føres gjennom murte og støpte konstruksjoner med brannmotstand når det tettes rundt rørene med tettemasse, eller støpes rundt og konstruksjonen har tykkelse ≥ 180 mm. Avstanden fra røret til brennbart materiale må være minst 250 mm.</p>	
<p>Øvrige rørgjennomføringer i brannskillende konstruksjoner må ha dokumentert brannmotstand iht. produktdokumentasjon.</p>	
<p>Kabler må ikke legges over nedforet himling eller i andre hulrom i rømningsvei med mindre:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Kablene utgjør liten brannenergi (< 50 MJ/løpemeteter), eller 2) Kablene er ført i egen sjakt med sjaktvegger som har brannmotstand tilsvarende branncellebegrensende bygningsdel, eller 3) Himlingen har brannmotstand tilsvarende branncellebegrensende bygningsdel 	
<p>Kabler som utgjør liten brannenergi (mindre enn ca. 50 MJ/løpemeteter) kan føres ubeskyttet gjennom rømningsvei. Hovedstrømforsyning bør ikke føres i rømningsvei og trapperom som følge av den brannenergien de representerer.</p>	
<p>Installasjoner (elektro-, rør- og ventilasjonstekniske anlegg) som føres gjennom branncellebegrensende konstruksjoner må ikke svekke konstruksjonens brannmotstand. Alle gjennomføringer i brannklassifiserte konstruksjoner tettes med klassifiserte produkter, med minst samme brannmotstand som konstruksjonen for øvrig. Arbeidet utføres iht. godkjente monteringsanvisninger</p>	

3.8.3 Rør og kanalisolasjon

Rør- og kanalisolasjon kan bidra til rask brannspredning og produksjon av store mengder røyk. Generelt skal rør- og kanalisolasjon være ubrennbar. Følgende ytelser må derfor minst være oppfylt:

Branntekniske ytelseskrav – Rør og kanalisolasjon	
<p>Rør- og kanalisolasjon som utgjør mer en 20 % av tilgrensende vegg eller himlingsflate/takflate</p>	<p>A2_L-s1,d0 (eller samme klasse som tilgrensende overflater)</p>

Branntekniske ytelseskrav – Rør og kanalisolasjon	
Rør- og kanalisolasjon som utgjør mindre enn 20 % av tilgrensende vegg eller himlingsflate/takflate	C _L -s3,d0 [PII]
Rør- og kanalisolasjon i rømningsvei*	B _L -s1,d0 [PI]
<i>*Unntak for isolasjon på enkeltstående rør eller kanal med ytre diameter til og med 200 mm, samt isolasjon på rør og kanaler som er lagt i sjakt eller over nedforet himling med branncellebegrensende funksjon.</i>	C _L -s3,d0 [PII]

3.8.4 Funksjon under brann

Installasjoner som skal ha en funksjon under brann, må ha tilfredsstillende og sikker strømtilførsel i den tiden installasjonen skal fungere.

Branntekniske ytelseskrav – Funksjon under brann
Strømforsyning til installasjoner som skal ha en funksjon under brann og sløkking må sikres ved: <ul style="list-style-type: none"> - at kabler legges i innstøpte rør med overdekning minimum 30 mm, eller - at det brukes kabler som beholder sin funksjon/driftsspenning minimum 60 minutter.

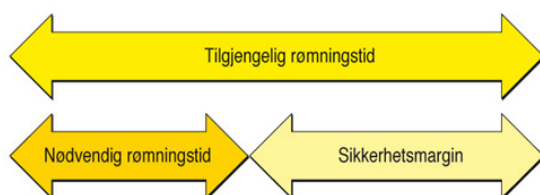
Avvik:

Det ble registrert flere avvik knyttet til tekniske installasjoner. Se tiltaksplan.

3.9 § 11-11 Generelle krav om rømning og redning

Byggverk skal prosjekteres og utføres for rask og sikker rømning og redning. Det skal tas hensyn til personer med funksjonsnedsettelse.

Den tiden som er tilgjengelig for rømning, skal være større enn den tiden som er nødvendig for rømning fra byggverket. Det skal legges inn en tilfredsstillende sikkerhetsmargin.

Figur 3-3 Tilgjengelig rømningstid

Bygningen skal ha slik form og innredning at varsling, rømning og redning kan skje på en rask og effektiv måte.

Branntekniske ytelseskrav – Generelle krav om rømning og redning
Behov for spesielt utstyr for å ivareta rømning og redning for personer med funksjonsnedsettelse. Evakueringsøvelser vil avdekke evt. behov for denne type utstyr.

3.10 § 11-12 Tiltak for å påvirke rømnings- og redningstider

Avhengig av bygningens størrelse, persontall og risikoklasse stilles det krav om såkalte aktive brannsikringstiltak. Dette er tiltak som ved sin funksjon er med på enten å øke den tilgjengelige rømningstiden eller å redusere tiden som er nødvendig for å rømme fra byggverket.

Samspeilet mellom de aktive brannsikringstiltakene og de passive brannsikringstiltakene gjør at man oppnår en tilfredsstillende sikkerhetsmargin mellom nødvendig og tilgjengelig rømningstid.

3.10.1 Automatisk slokkeanlegg

I utgangspunktet krever type virksomhet (RKL6) at det skal være automatisk slukkeanlegg (sprinkleranlegg) installert i bygget, i henhold til dagens regelverk (*NS-INSTA 900 type 3* for Servicefløy. *NS-EN 12845* for Hovedbygget, med bruk av hurtigutløsende sprinklere for beboelsesrom og rømningsveier. Beboelsesrom i Hovedbygget skal sprinkles iht. *NS-INSTA 900 type 3*).

Iht. BF 87 er det ikke krav til slokkeanlegg.

Avvik:

Det er ikke installert sprinkleranlegg i bygget.
Se tiltaksplan.

3.10.2 Deteksjon og varsling av brann

Utstyr for tidlig oppdagelse av brann omfatter utstyr for deteksjon og varsling. Utstyr for deteksjon og varsling må være tilpasset bruken og brukerne av byggverket.

Branntekniske ytelseskrav - Deteksjon og varsling av brann

Iht. VTEK er det krav til brannalarmanlegg kategori 2 i bygget, dvs. heldekkende brannalarmanlegg med optiske røykdetektorer i alle områder.

For prosjektering og utførelse av brannalarmanlegget henvises det til *NS 3960:2013 Brannalarmanlegg – Prosjektering, installasjon, drift og vedlikehold*, evt. *Temaveileder HO-2/98 Brannalarm* for eksisterende anlegg.

Brannalarmanlegget skal være forriglet mot/styre følgende funksjoner;

- Lukking av dører som står åpne på magnetholdere
- Deaktivere låste dører til/i rømningsvei, slik at dører er åpne for evakuering.
Det kan aksepteres inntil 10 sekunders tidsforsinkelse på åpningsmekanismen.

I byggverk med arbeidsplasser (arbeidsbygninger) må akustiske signalgivere suppleres med optiske signalgivere i;

- de deler av byggverk som er åpent for publikum, jf. TEK§ 12-5 fjerde ledd
- fellesarealer og rom med arbeidsplasser i arbeidsbygninger, jf. TEK§ 12-5 femte ledd
- rom som er universelt utformet i samsvar med TEK§ 12-7 femte ledd
- bad og toalett utformet i samsvar med TEK§ 12-9 annet og tredje ledd.

Brannalarmsentral og orienteringsplan er plassert i Hovedbygget ved hovedinngang i 1. etasje.

Avvik:

Brannalarmanlegget dekker ikke hele bygget, flere rom mangler deteksjon. Det er ikke installert optiske signalgivere. I tillegg ble det ikke observert brannmannspanel (underpanel av brannalarmsentralen) i Servicefløyen (som er annen brannseksjon).
Se tiltaksplan.

3.10.3 Ledesystem

Branntekniske ytelseskrav - Ledesystem

Byggverket som helhet har krav til ledesystem i form av ledelys, samt henvisnings- og markeringslys.

Branntekniske ytelseskrav - Ledesystem
<p>Markeringsskilt skal være plassert over alle utganger til og i rømningsvei. Rømningsmerking skal være synlig og lesbar fra alle steder i fluktveien og rømningsveien.</p> <p>Ledesystemet skal være prosjektert og utført i henhold til NS-EN 1838 Anvendt belysning – Nødbelysning.</p>
<p>Rømningsveier og nødutganger skal være utstyrt med nødlys tilstrekkelig til å dekke behovet i tilfelle sviikt i den ordinære belysningen. For prosjektering og utførelse av nødbelysning vises til NS-EN 1838 Anvendt belysning – Nødbelysning.</p>
<p>Evt. nye rømningsvinduer som planlegges, eller er prosjektert i nyere tid (TEK 10), skal ha markeringsskilt.</p>

Avvik:

Det ble observert enkelte mangler vedrørende ledesystem i bygget. Se tiltaksplan.

3.10.4 Merking av installasjon for rømnings- og redningsinnsats

Branntekniske ytelseskrav – Merking av installasjon for rømnings- og redningsinnsats
<p>Merking av installasjoner for rømnings- og redningsinnsats</p>
<p>Branntekniske installasjoner som har betydning for rømnings- og redningsinnsats skal være tydelig merket.</p>

Avvik:

Manuelle meldere og manuelt slokkeutstyr har manglende merking. Se tiltaksplan.

3.10.5 Evakueringsplan

Evakueringsplan
<p>En evakueringsplan er en plan som skal sikre at alle personer i byggverket kommer seg til sikkert sted før kritiske forhold oppstår. Evakueringsplanen skal være tilpasset det enkelte byggverk, bruk, virksomhet og enkeltpersoner som har behov for assistanse. En evakueringsplan må blant annet omfatte:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Prosedyrer for rapportering av brann og andre situasjoner som krever evakuering • Beskrive hvilke omstendigheter eller situasjoner som krever evakuering • Beskrivelse av kommandolinjer for intern organisasjon • Oppgavebeskrivelser for personer som har en rolle under evakueringen, inklusive de som skal assistere personer som har behov for hjelp til å komme ut av byggverket. Oppgavebeskrivelsen må være definert med hensyn til personer med ulike typer funksjonsnedsettelse. Det kan være behov for spesielt utstyr som vil gjøre evakuering av personer med nedsatt funksjonsevne lettere og raskere. • Plan for øvelser. Øvelsene må være realistiske med hensyn til assistert rømning. • Rømningsplaner. Dette er tegninger som viser planlagte fluktveier og rømningsveier og utganger, og plassering av slokkeutstyr og manuelle brannmeldere. Rømningsplaner er beregnet for personer som oppholder seg i bygget og inneholder ofte også en kort branninstruks, symbolliste og en markering for "Her står du".

Kommentar:

Det ble ikke fremlagt evakueringsplan ved befaringstidspunkt, men forutsettes etablert i bedriften.

Avvik:

Det ble ikke observert rømningsplaner ved befarings.
Se tiltaksplan.

3.11 § 11-13 Utgang fra branncelle

Branntekniske ytelseskrav – utgang fra branncelle
Sikkert sted
Sikkert sted er definert som ute i det fri/terreng.
Generelt
Fra branncelle skal det minst være én utgang til sikkert sted, eller utganger til to uavhengige rømningsveier, eller en utgang til rømningsvei som har to alternative rømningsretninger som fører videre til uavhengige rømningsveier eller sikre steder.
Avstand i brannceller (fluktvei)
Avstand fra ethvert sted i branncellen til utgang fra branncelle skal være maksimalt: <ul style="list-style-type: none"> - 25 m for arealer tilhørende risikoklasse 6. - 50 m for øvrige arealer tilhørende risikoklasse 2.
Utgangsdør fra branncelle
Se kap. 3.13.
Vindu som rømning («Rømningsvindu»)
Ble ikke observert aktuelt på befarings. Men <u>dersom</u> vindu i fremtiden skal anvendes til rømning eller redning (knytte til risikoklasse 2 - arealer) skal følgende utforming være oppfylt: Vinduet skal være minst 0,6 m høyt og minst 0,5 m bredt. Summen av høyde og bredde skal være minst 1,5 m.

Figur 3-4 Rømningsvindu.
Rømningsvindu må være lett å åpne uten bruk av spesialverktøy og må være hengslet slik at det er lett å komme ut av vinduet.
Avstand fra golv til underkant av vindusåpningen bør være maksimalt 1,0 m med mindre det er truffet tiltak for å lette rømning.
Der hvor vinduer defineres som sekundær rømningsvei må vinduer merkes med markeringskilt tilsvarende øvrige utganger fra brannceller. <i>Unntak gjelder hvor eksisterende rømningsvinduer fra før er prosjektert etter BF 87/TEK 97 hvor merking var en anbefaling.</i>
Fra arealer klassifisert i Risikoklasse 2 kan én av flere utganger være via vindu når det er utført som «rømningsvindu». Da skal vertikal avstand til planert terreng ikke oversige 5 m.
Spesielle krav til brannceller beregnet for et stort antall personer
Brannceller som har et stort antall personer må få tilpasset antall utganger og bredder. Brannceller dimensjonert for opptil 150 personer kan ha en utgang direkte til sikkert sted og med maksimal fluktvei 30 m innenfor branncellen til utgang. Brannceller med mer enn 150

Branntekniske ytelseskrav – utgang fra branncelle
personer må ha minst to utganger til rømningsvei eller sikkert sted pluss én ekstra utgang pr. 300 personer.
<u>Kommentar:</u> Ikke relevant.
Rømning fra brannceller med sporadisk personopphold
Utganger fra brannceller skal føre til rømningsvei eller direkte til det fri. Det tillates derimot at det fra brannceller med sporadisk personopphold rømmes gjennom annen branncelle. Med branncelle for sporadisk opphold menes det rom der personer oppholder seg av og til i kortere tid. Dette kan være lagerrum, boder, bøttekott og tekniske rom uten faste arbeidsplasser.
For at rømningen skal foregå raskt og sikkert, må fluktveien være oversiktlig, ha god merking og belysning og det må ikke foregå brannfarlig aktivitet i nabobranncellen.
Spesielt for risikoklasse 6
I byggverk i risikoklasse 6 må dører fra branncelle ligge mellom trapperommene eller utgangene. Unntak gjelder når avstand til nærmeste trapperom eller utgang er mindre enn 7 m.

3.12 § 11-14 Rømningsveier

Rømningsvei skal på oversiktlig og lettfattelig måte føre til sikkert sted. Den skal ha tilstrekkelig bredde og høyde og være utført som egen branncelle for rask og effektiv rømning.

Branntekniske ytelseskrav - rømningsveier
Generelt
Rømningsvei skal generelt holdes fri for brennbare materialer, men kan inneholde mindre avgrensede rom for andre formål (inntil ca. 20 m ²) dersom forutsatt bruk av byggverket gjør dette nødvendig og dersom disse ikke reduserer rømningsveiens funksjon. Rom inntil 50 m ² utført med røykskilleanlegg E30 kan være del av rømningsvei med forutsetning om at rommet er dekket av automatisk slokkeanlegg.
Lengde på rømningsvei
Avstand fra dør i branncelle til nærmeste trapp skal være maks 30 m der det finnes flere utganger eller trapper.
Utforming av korridor som rømningsvei
Fri bredde i rømningsvei skal ikke være mindre enn 1,2 m, og minst 1 cm per person.
I risikoklasse 6 tiltenkt bolig (Servicefløyen) tillattes fri bredde i rømningsvei redusert, men ikke mindre enn 0,9 m.
I byggverk hvor transport av sengeliggende personer er nødvendig, må bredden av rømningsvei tilpasses dette.
Det skal ikke være innsnevringer i rømningsvei. Rekkverk inntil 10 cm ut fra vegg aksepteres uten at effektiv bredde reduseres.
Korridor som er lengre enn 30 m må deles med bygningsdel og dør minst klasse E 30-CS _a [F30S] med innbyrdes avstand på høyst 30 m.
Utforming av trappeløp
Fri bredde i (rømnings)trapp må generelt være som for rømningsvei. Dvs. fri bredde skal ikke være mindre enn 1,2 m, og minst 1 cm per person.
Trapperom
Trapperom skal tilfredsstillende Tr-2 prinsipp. Det vil si at trapperommet skal være utført

Branntekniske ytelseskrav - rømningsveier
som egen branncelle og ha sluse/korridor utført som egen branncelle i forkant mot øvrige brannceller.

Avvik:

Trapperom er ikke utført som Tr-2, og flere steder brukes rømningsvei som lager eller oppsamling av større mengder brennbare materialer hva anses å være utover hva som tillates. Se tiltaksplan.

3.13 Dører fra branncelle til rømningsvei og generelt i rømningsvei

Dører som skal anvendes til rømning skal prosjekteres og utføres slik at man sikrer rask rømning og forhindrer fare for oppstuvning. Dørene skal ha tilstrekkelig bredde og høyde, og skal kunne åpnes uten bruk av nøkkel (i rømningsretning).

Branntekniske ytelseskrav – dører
Dører til rømningsvei
Dør til rømningsvei skal generelt ha fri bredde minst 0,9 m. Fri bredde 0,9 m (lysåpning) tilsvarer hhv. modulmål 10M. Etter utførelse tolereres avvik på +/- 5 cm. Høyde på dør til rømningsvei skal være minst 2,0 m. Fri bredde må være tilpasset evt. behov for transport av sengeliggende personer. Utgangsdør fra branncelle skal ha slagretning i rømningsretningen. Tillatt unntak er dør fra små rom der forventet personbelastning er mindre enn 10 personer eller sporadisk personopphold, som kan slå mot rømningsretning.
Dør til rømningsvei skal ha et låsesystem som gjør det mulig å vende tilbake dersom rømningsveien skulle være blokkert. Det vil ikke være krav om tilbakerømning fra dør direkte til det fri.
Dører i rømningsvei
Dør i rømningsvei for Hovedbygget skal generelt ha fri bredde minst 1,2 m (for Servicefløy gjelder minst 0,9 m). Fri bredde 1,2 m (lysåpning) tilsvarer hhv. modulmål 13M. Etter utførelse tolereres avvik på +/- 5 cm. Høyde på dør i rømningsvei skal være minst 2,0 m. Dør i rømningsvei må uavhengig av persontall, slå ut i rømningsretning. Et unntak fra dette er der dør er plassert i korridor som har rømning i begge retninger. Dør i rømningsvei i byggverk i risikoklasse 6 må være utført for sikker rømning ved at dør må kunne åpnes manuelt med ett grep og uten bruk av nøkkel. Dør som skal kunne åpnes med ett grep uten bruk av nøkkel bør utføres med panikkbeslag.
Spesielle dører
Ved utløst brannalarm må: <ul style="list-style-type: none"> dører som holdes åpne på magnet lukkes automatisk, og dører i/til rømningsvei som kan være låst i vanlig brukstilstand åpnes automatisk. I tillegg må det være tydelig merket (grønn) knapp for manuell åpning av dører.
Selvlukkende dør
Selvlukkende dør, benevnt C [S], kan settes i åpen stilling ved hjelp av elektromagnetiske holdere som utløses og lukker døren ved brannalarm.

Avvik:

Det ble observert enkelte avvik knyttet til dør til og i rømningsvei. Se tiltaksplan.

3.14 § 11-16 Tilrettelegging for manuell slokking

Branntekniske ytelseskrav – tilrettelegging for manuell slokking
<p>Det skal være installert brannslanger hensiktsmessig rundt i bygget. Alle arealer skal være dekket med maks. 30 meter slangeutlegg. Innfelte slangeskap i branncelleskiller skal ikke svekke veggens brannmotstand.</p> <p>Brannsløkkeutstyr må være plassert lett synlig og på tilgjengelig sted. Alt sløkkeutstyr skal merkes med etterlysende skilt fortrinnsvis av type plogskilt.</p> <p>I tillegg skal det monteres egnet sløkkemiddel i de rom hvor slokking med vann ikke er det beste (f.eks. tele-/data og tavlerom). Dette kan være CO₂-apparat, pulverapparat, branntepper o.l. Håndsløkkeapparater kan være pulverapparater på minimum 6 kg med ABC-pulver, eller skum- og vannapparater på minimum 9 liter eller på minimum 6 liter og med effektivitetsklasse minst 21A.</p> <p><i>NS-EN 3-7 Brannmateriell - Håndslukkere Del 7: Egenskaper, ytelseskrav og prøvingsmetoder.</i></p> <p>Branntekniske installasjoner og sløkkeutstyr skal være tilfredsstillende merket. Merking må være i henhold til NS-ISO 3864 [10].</p>

Kommentar:

Omfang av manuelt sløkkeutstyr anses å være tilfredsstillende.

Avvik:

Manuelt sløkkeutstyr er ikke tilfredsstillende merket alle steder. Se tiltaksplan.

3.15 § 11-17 Tilrettelegging for rednings- og sløkkemannskap

Branntekniske ytelseskrav – Tilrettelegging for rednings- og sløkkemannskaper
Generelt
Byggverk skal plasseres og utformes slik at rednings- og sløkkemannskap, med nødvendig utstyr, har brukbar tilgjengelighet til og i byggverket for rednings- og sløkkeinnsats.
Tilgjengelighet til byggverket
Det må være tilrettelagt for kjørbare atkomst helt frem til bygningen og hovedangrepsvei. Brannbil skal også ha kjørbare adkomst til oppstillingsplasser.
Oppstillingsplasser skal være etablert i nærheten av angrepsveiene.

3.15.1 Tilgjengelighet i byggverket til sjakter og hulrom

Branntekniske ytelseskrav – Tilrettelegging for rednings- og sløkkemannskaper
Hulrom må være tilgjengelig for inspeksjon. Dvs. at sjakter skal ha inspeksjonsluke i topp og bunn av sjakt. Hulrom over nedforet himling skal ivaretas med luker, der avstand mellom hver inspeksjonsluke maks er 10 m. Alternativt kan himling bestå av nedfellbare eller løse elementer.

3.15.2 Installasjoner for rednings- og slokkemannskap utenfor byggverket

Branntekniske ytelseskrav – Installasjoner for rednings- og slokkemannskap utenfor byggverket
<p>Brannkummer skal ha kapasitet på minst 25 l/s fordelt på minst to uttak.</p> <p>Omfanget av brannkummer skal være slik at det er maksimalt 50 meter til hovedangrepsvei og maksimalt 50 meter til oppstillingsplass. Brannvesenet skal samlet kunne nå alle byggets fasader med sitt slangeutlegg fra oppstillingsplassene.</p> <p>Brannkummer skal være plassert på arealer som ryddes for snø om vinteren, men ikke på biloppstillingsplasser.</p> <p>Brannkum skal være tydelig merket.</p>
<p>I forbindelse med hovedangrepsvei skal det være brannmannspanel med orienteringsplan, samt nødvendig informasjon om kontaktopplysninger til sentrale personer i byggets brannvernorganisasjon. Orienteringsplanen skal inneholde:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hvor i bygningen du er - Byggets plassering i forhold til referansepunkter - Brannkummer/-hydranter - Angrepsvei for brannvesenet - Trapperom - Ev. fareområder - Plassering av tavlerom, ventilasjonsrom, stoppekraner - Viktige branntekniske konstruksjoner og installasjoner/utstyr

3.15.3 Merking av installasjoner for rednings- og slokkemannskap

Branntekniske ytelseskrav – Merking av installasjoner for rednings og slokkemannskap
<p>Tekniske installasjoner skal merkes slik at rednings- og slökkepersonell får informasjon så effektivt som mulig, og dermed kan utføre sine oppgaver raskt. Det forutsettes montert orienteringsplaner ved brannsentral/brannvesenets angrepspunkt.</p>

3.15.4 Sikring mot nedfall av bygningsdeler

Branntekniske ytelseskrav – Sikring mot nedfall av bygningsdeler
<p>Vinduer, fasadeplater og utkragede bygningsdeler bør festes med ubrennbare festemidler for å hindre nedfall som kan skade rednings- og slökkepersonell.</p>

Kommentar:

Det var tilrettelagt kjørbare adkomst frem til bygget, herunder både Servicefløy og Hovedbygg. Det var hengt opp orienteringsplan ved siden av brannsentralen. Som følge av at det er et eksisterende bygg forutsettes forhold ifm. adkomst, oppstillingsplasser og tilgang på slökkevann for å være ivarettatt gjennom tidligere byggesak.

4. BESKRIVELSE AV RØMNINGS- OG REDNINGSFORHOLD

Viser til branntekniske plantegninger.

5. REVISJONSHISTORIKK

Revisjon	Beskrivelse
0	Første gangs utarbeidelse

6. LITTERATURHENVISNINGER

- [1] Justis- og beredskapsdepartementet, «Lov om vern mot brann, eksplosjon og ulykker med farlig stoff og om brannvesenets redningsoppgaver (Brann- og eksplosjonsvernloven). Sist endret LOV-2009-06-19-103,» 2002.
- [2] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, «Forskrift om brannforebygging. Sist endret FOR-2015-12-17-1710,» 2015.
- [3] Direktoratet for byggkvalitet, «Veiledning om tekniske krav til byggverk. HO-2/2011,» 2012.
- [4] Kommunal- og regionaldepartementet, «Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift). Sist endret FOR-2012-06-15-621,» 2010.
- [5] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, «Forskrift om organisering og dimensjonering av brannvesen (dimensjoneringsforskriften). Sist endret FOR-2012-09-10-875,» 2009.
- [6] Direktoratet for samfunnssikkerhet og beredskap, «Forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen (Forskrift om håndtering av farlig stoff). Sist endret FOR-2009-09-01-1142,» 2009.
- [7] Standard Norge, «NS 3919 Brannteknisk klassifisering av materialer, bygningsdeler, kledninger og overflater,» 1997.
- [8] Statens bygningstekniske etat, «Temaveiledning HO-2/98 Brannalarm,» 1998.
- [9] Standard Norge, «NS-ISO 3864 Grafiske symboler - Sikkerhetsfarger og sikkerhetsskilter - Del 1 til 4,» 2011.
- [10] Standard Norge, «NS-EN 1991-1-2:2002+NA:2008 Eurokode 1: Laster på konstruksjoner, Del 1-2: Allmenne laster, Laster på konstruksjoner ved brann,» 2008.
- [11] Kommunal- og moderniseringsdepartementet, H-2300 B Grad av utnyttning – Beregnings- og måleregler, Oslo, 2014.

VEDLEGG 1
TILSTANDSANALYSE MED TILTAKSLISTE

Fosbykollen sykehjem

Tilstandsvurdering med tiltaksliste

Dato: 26.04.2017

Tilstandsgrad	TG1	Mindre avvik som ikke har stor betydning for person- og verdisikkerheten.
	TG2	Mangler i tekniske eller organisatoriske forhold, som gir dårligere sikkerhet enn forutsatt i referansenivået. Manglene kan skyldes slitasje, byggefeil, ukyndig vedlikehold og dårlige organisatoriske rutiner.
	TG3	Vesentlige mangler i den tekniske eller organisatoriske sikkerheten i forhold til referansenivået. Har uakseptabel risiko for mennesker, materiell eller miljø.
Konsekvensgrad	KG1	Små og middels konsekvenser.
	KG2	Vesentlige konsekvenser.
	KG3	Store og alvorlige konsekvenser.

Generelle punkt	Forhold	Tilstandsbeskrivelse	TG	KG	Tiltak	Anbefalt gjennomføringstid			Kommentar
						Straks	1 - 3 år	4 - 7 år	
1	Brannvarslingsanlegg	Anlegget dekker ikke alle arealer. Flere rom er ikke dekket av detektorer. Legekontoret (nabobygget) er nærmere enn 8 m fra carport. Det er ikke installert optiske signalgivere. Det var ikke etablert brannmannspanel i Tilbygget.	2	3	Det må prosjekteres og monteres et fullekkende brannalarmanlegg i bygget. Alle rom skal være dekket med minst en røykdetektor. Dette gjelder også loft over Hovedbygget og Tilbygget. Legekontoret (nabobygget) må omfattes av et brannalarmanlegg og forrigles til anlegget for sykehjemmet. Direktekobling til brannvesenet skal opprettholdes. Det må etableres et underpanel (brannmannspanel) i inngangspartiet i Tilbygget forriglet til eksisterende brannalarmanlegg, da brannvesenet skal ha minst en adkomst til hver brannseksjon, og slik for å sikre effektiv slukkeinnsats.	X			Optiske signalgivere anses kun som en anbefaling og ikke et krav, knyttet til oppgradering.
2	Ledesystem	Det mangler markeringsskilt over dører til rømningsvei flere steder, samt merking av installasjoner (f.eks. manuelle meldere og håndslukkeutstyr). Gjelder alle etasjer.	2	2	Det må etableres markeringsskilt over alle dører til og i rømningsvei. Unntak kan gjøres for små rom som bøttekøtt, heismaskinrom, samt boenhet/sykerom. Manuelle meldere og slukkeutstyr må merkes tydelig med skilt.		X		Det anbefales generelt å montere lavtsittende ledesystem (etterlysende) nederst på vegg i rømningsvei, som et supplement til eksisterende høyttsittende ledesystem.
3	Rømningsplaner	Det ble ikke observert rømningsplaner i bygget	2	2	Det må etableres rømningsplaner som henges opp hensiktsmessig rundt i bygget.		X		
4	Sprinkleranlegg	I henhold til dagens regelverk skal det være installert automatisk sløkkeanlegg (sprinkleranlegg) i bygget.	2	2	Installasjon av sprinkleranlegg bør alltid vurderes i eksisterende bygg ved behov for oppgradering/rehabilitering. Et sprinkleranlegg vil bidra til økt personsikkerhet og verdisikkerhet for bygningsmassen. Samtidig er det ofte et kostnadsspørsmål da det er ressurskrevende, økonomisk spesielt, å installere. Ved Fosbykollen sykehjem er personsikkerhetsnivået relativt bra; det er oversiktlige rømningsveier, ivaretagelse av horisontal forflytning til sikkert sted/annen brannseksjon, rømningsveier som leder til terreng i samme etasje uavhengig rømningsstrapper bl.a. Installasjon av sprinkleranlegg anbefales men anses primært som et verdisikringstiltak og ikke et straks-tiltak.			X	
5	Takfot som egen branncelle	Takfot er trolig ikke tilfredsstillende utført for å forebygge brannsmitte til loft.	2	1	Verifisere/oppgradere takfot til branncelleskille. Dette vurderes ikke å være vesentlig fare for personsikkerheten i bygget og er derfor ikke et prioritert tiltak.			X	
6	Kjølesone og takfot som egen branncelle	Kjølesone i fasade (vertikal avstand mellom vindu i ulike brannceller, samt smitte til kaldt loft) er ikke tilfredsstillende flere steder.	2	2	Oppgradere takfot til branncelleskille, samt etablere tilfredsstillende kjølesone ved å skifte ut eksisterende vindu med brannglass samt etablere/oppgradere utkragende bygningsdeler. Dette vurderes ikke å være vesentlig fare for personsikkerheten i bygget og er derfor ikke et prioritert tiltak å utbedre.			X	
7	Lagring av materialer i rømningsvei	Det lagres generelt for mye brennbare materialer i rømningsveiene	2	2	Materialer må fjernes/omplases. Unntak kan gjøres for mindre sittegrupper. Fri bredde i rømningsvei må ikke hindres.	X			
8	Heisdører, generelt	Heisdører kunne ikke verifiseres brannmotstand på befaring.	2	2	Heisdører må få verifisert brannmotstand av leverandør. Dersom de ikke er klassifisert med brannmotstand må enten heisdører skiftes ut (trolig utfordrende praktisk) eller at det etableres slagdør foran heisen, eller at det etableres røykgardin (E30) foran heisdør.		X		Se branntegning for krav til brannmotstand for heisdør.
9	Dør plassert i brannskille, både til/i rømningsvei men også dører i brannskiller ellers	Dører fra flere rom plassert i et brannskille er uklassifiserte og mangler brannmotstand. Gjelder alle etasjer.	2	3	Det må gjøres en gjennomgang av dørene som skal ha brannteknisk funksjon og oppgradere de dørene som er uklassifiserte.	X			Se branntegning for dørkrav.
	Plan U (Hovedbygg)					Anbefalt gjennomføringstid			Kommentar
Punktnr.	Romnr./dørnr.	Nærmere stedsangivelse	Tilstandsbeskrivelse		Tiltak	Straks	1 - 3 år	4 - 7 år	

10			Dør til trapperom/rømningsvei har feil slagretning	2	1	Snu slagretning på døren		X		
11		Vaskeri	Kanal perforerer brannskiller og er ikke sikret mot brannspredning til andre brannceller	2	3	Det må etableres brannspjeld i kanalen plassert f.eks. i etasjeskillet. Brannspjeldet må ha brannmotstand EI60 og være tilgjengelig for inspeksjon og service	X			
12		Tele/data	Det tekniske rommet er viktig for lokalsamfunnet (fibernet)	1	2	Det anbefales å vurdere et autoamtisk slokkeanlegg (f.eks. Inergen) i dette rommet for å øke sikkerheten og opprettholdelse av drift.		X		
13		Trapperom ved gavl	Det lagres brennbare materialer i rømningsveien	2	2	Materialer må fjernes/omplaseres	X			
14		Rengjøringsentral	Dør til trapperom fra rengjøringsentral holdes åpen med kile	2	2	Branntekniske dører må ikke holdes åpne med kiler	X			Dører til rømningsvei er særlig viktige at har tilfredsstillende funksjonalitet
15		Rengjøringsentral og ventilasjonsrom	Tekniske gjennomføringer er ikke tilfredsstillende utført	2	2	Gjennomføringer må brannettes og kanaler brannisoleres av sertifisert foretak (brannmotstand EI60)		X		
16		Tavleskap mot rømningsvei, ved fyrrom	Uklassifisert dør	2	2	Ny brannør med brannmotstand EI30-S (B30). Som straks-tiltak anbefales det imidlertid å etablere serviceavtale for termografering av tavleskapet.		X		
Plan 1							Anbefalt gjennomføringstid			Kommentar
Punktnr.	Romnr./dørnr.	Nærmere stedsangivelse	Tilstandsbeskrivelse			Tiltak	Straks	1 - 3 år	4 - 7 år	
17	Hovedbygg	Brannsentral ved inngangsparti	Brannsentral står angitt med Feilmelding	2	2	Utbedre feilmelding	X			
18	Hovedbygg	Kjøkken ved kapell	Glass i fasade er uklassifisert.	2	2	Fasade (inkl. vindu) utgjør skjerming mot rømning fra etasjen over (via gangbro). Rømningsveien må sikres ved at eksisterende glass erstattes med brannglass EI30.		X		
19	Hovedbygg	Tavleskap mot rømningsvei, ved kopirom	Dører er uklassifiserte.	2	2	Dører må erstattes med brannør EI30-S (B30). Som straks-tiltak anbefales det imidlertid å etablere serviceavtale for termografering av tavleskapet.		X		
20	Hovedbygg	Rømningskorridor utenfor kapell	Kommode i tre med samling av diverse bøker	2	2	Materialer må fjernes/omplaseres	X			
21	Hovedbygg	Vinduer i fasade fra to lagerrom på kjøkkenet (ved gavl), samt vinduer i fasade mot rømningsvei (ved overbygget areal i nærheten av ventilasjon-og søppelrom)	Vinduer er uklassifiserte	2	2	Rømningsvei fra 2. etasje må skjermes. Eksisterende vinduer i 1. etasje må erstattes med brannglass som har brannmotstand EI30.	X			
22	Hovedbygg	Dør til trapperom ved heis	Døren lukker seg ikke tilfredsstillende	2	2	Lukkefunksjon må utbedres	X			
23	Hovedbygg	Trapperom ved gavl ved kjøkken	Det lagres materialer (væsker, bruskasser, plast, mopper, bøtter, fryser, etc) i rømningsveien	2	2	Materialer må fjernes/omplaseres	X			
24	Hovedbygg	Trapperom ved gavl ved kjøkken	Dør fra kjøkken til trapperom holdes oppe med en bruske på gulvet	2	2	Dør til trapperom må ha forutsigbar funksjonalitet. Brusken må fjernes og kan ikke stå slik at brannøren hindres å lukkes.	X			
25	Hovedbygg	Dør til kjøkken fra rømningsvei/resepsjonsareal	Dørpumpe er heftet av	2	2	Dørpumpe må påfestes igjen.	X			
26	Hovedbygg	Carport	Carport er utført i tremateriale og er plassert nærmere enn 8 m fra nabobygget (legekontor).	2	2	Ved at carporten står så nærme nabobygget kan dette bidra til brannmitte mellom de ulike byggene. Det forutsettes at legekontor og sykehjemmet utgjør samme gårdsnummer/bruksnummer (jref. Statens kartverk). Carporten må enten rives slik at det opprettholdes 8 m til nabobygget, alternativt må de delene av carporten som er innenfor 8 m erstattes med ubrennbar materiale (f.eks. stål), eller at det etableres branncellebegrensende konstruksjoner på carporten for de delene som er nærmere 8 m av legekontoret.		X		Dette ses mest på som et verdisikkerhetstiltak
27	Hovedbygg	Spisesal	Glassvegg inkl. dør fra spisesal ut mot rømningskorridor er uklassifisert	2	2	Uklassifisert veggfelt (glass og dør) må erstattes med branncellebegrensende skille EI60. Det anbefales tett veggfelt og dør (EI30-S) evt. med mindre glassfelt, alternativt nytt glassfelt og dør slik løsning er pr. i dag men dette vil være mer kostnadsdrivende å oppgradere til brannklassifisert glass.	X			
28	Hovedbygg	Trapperom ved heis	Det lagres materialer i rømningsveien	2	2	Materialer må fjernes/omplaseres	X			
29	Hovedbygg	Rømningsvei/-areal ved heis, mellom interntrapp og rømningsstrapp	Det lagres i overkant mye materialer i rømningsveien	2	2	Materialer må fjernes/omplaseres. Unntak kan gjøres for mindre sittegrupper. Fri bredde i rømningsvei må ikke hindres.	X			

30	Hovedbygg	Rømningsareal ved brannveggen mot tilbygget	Kapell/møterom er i brannteknisk åpen forbindelse med Kjøkken og rømningsvei	2	2	Kapell inngår i samme branncelle som kjøkkendel for å begrense virksomhet i rømningsvei. Dvs. at det etableres et vertikalt branncelleskille EI60 mellom rømningsareal og kjøkkenet. Dersom det ønskes dør fra rømningsareal til kjøkken må dette være minst EI30-S.		X		
31	Hovedbygg	Overbygget areal ved ventilasjon-og søppelrom	Det lagres mengde med brennbare materialer her.	2	2	Ved et branntilføy her vil det være til fare for evakuerende som benytter trapperom og innenforliggende rømningsvei. Materialer må omplasseres/fjernes.	X			
32	Servicefløy	Tavlerom/Maskinrom	Det ble observert overstrømsventil mellom rom	2	1	Dersom behov for overstrømning mellom ulike brannceller må det etableres brannspjeld EI30 som lukker ved brannalarm (lokal deteksjon)		X		
33	Servicefløy	Dør i seksjoneringsvegg	Dør er utett og har svekket utførelse rundt håndtak	2	2	Dør må tettes og utbedres.		X		
	Plan 2						Anbefalt gjennomføringstid			Kommentar
Punktnr.	Romnr./dørnr.	Nærmere stedsangivelse	Tilstandsbeskrivelse			Tiltak	Straks	1 - 3 år	4 - 7 år	
34	Servicefløy	Luke til loft i rømningskorridor	Luke/stige mangler brannklassifisering	2	2	Luke/stige må erstattes med en ny som har dokumentert brannmotstand	X			
35	Servicefløy	Gjeste WC/lager i rømningskorridor	Teknisk gjennomføring er ikke tilfredsstillende brannteknisk utført	2	2	Gjennomføring må branttettes tilfredsstillende iht. godkjente løsninger og av sertifisert firma		X		
36	Servicefløy	Dør til rømningsvei fra hybler	Det ble observert åpenhet under dør mellom hybel og rømningsvei	2	2	Dører må oppgraderes for godkjent bruk uten bruk av terskel og som innehar brannmotstand EI30-S [B30]. Dvs. heve-senke terskel eller dør med slepelist.	X			
37	Servicefløy	Utgangsparti (rømningsvei) utenfor ved gavl	Rømningsvei leder forbi uklassifiserte vinduer i fasade. Rømningsveien er ikke tilfredsstillende skjermet i fasade.	2	3	Det mest kostnadseffektive tiltaket vil være å tilrettelegge utgangspartiet slik at rømningsretningene kan skje i ulike retninger. Det må etableres rømningsmulighet i retning rett ut fra bygget (med f.eks. en port eller grind i eksisterende skjermvegg) og videre pasasje ned skråningen på fast underlag (gjørne asfalt)ert)	X			
38	Servicefløy	Etasjeskillet mellom 2. etasje og kaldt loft	Etasjeskillet har begrenset brannmotstand (kun en platekledning og isolasjon på loft-side) og medfører i praksis at hele tilbygget er samme branncelle og kan medføre rask brannspredning mellom de ulike (definerte) branncellene.	3	3	Straks-tiltak (<u>1. prioritet</u>) er å oppgradere etasjeskillet i rømningsveien til EI30 brannmotstand. Dette kan gjøres ved å etablere minst 2 lag gips på undersiden i rømningsveien og branttettes tilfredsstillende i overgang mellom vegg og ny himling. Videre må det vertikale branncelleskillet som skiller dagligstue/spisestue og de øvrige hyblene videreføres og påbygges opp gjennom loftet og helt ut til taktro/yttertak. Dagligstue og overliggende loft blir da å anse som samme branncelle og det vil ikke være behov for å oppgradere etasjeskillet mellom 2. etasje og loft her. Tiltaket med <u>2. prioritet</u> og litt lenger horisont for gjennomføring er oppgradering av resterende etasjeskille for tilbyggsdelen.	X	X		
39	Servicefløy	Søppeldunker plassert utenfor bygget, på gavl ved Hjemmepleien og Fotpleie.	Det ble observert at søppeldunker lagres inntil fasade. Ved påtatt brann eller branntilføy vil brann kunne spre seg via fasade og til resten av bygget.	2	2	Søppeldunker bør flyttes og plasseres i god avstand fra bygget.	X			
40	Servicefløy	Rømningsvei / vindfang	Fysioterapi, hjemmesykepleien og de andre arealene har adkomst til korridor som skal ha to ulike rømningsretninger. Ettersom dette ligger lokalisert i helt i enden av rømningskorridoren bør eksisterende sikkerhetsnivå oppgraderes for å sikre frie fluktteier.	2	2	Eksisterende veggkonstruksjon må oppgraderes til et definert røykskille-konstruksjon med brannmotstand E30 (inkl. vegg, dør og glassfelt). Dette vil bidra til bedre oversikt i korridoren innenfor med tanke på tilgjengelige rømningsretninger fra arealene med Fysioterapi og Hjemmesykepleie som ligger plassert helt ytterst i rømningskorridoren.		X		Se branntegning.
41	Servicefløy	Vindu i fasade i spisestuen, som vender mot vindfang/rømningsvei	Vinduet er uklassifisert og ikke tilfredsstillende skjerming mot rømningsvei	2	2	Vinduet erstattes med brannglass EI30	X			
42	Servicefløy	Ved utgang i rømningsvei	Det ble ikke observert manuell melder	2	2	Det anbefales montering av manuell melder ved utgangsdør		X		
43	Hovedbygg	Utgangsdør i enden av rømningsvei, ved gangbro mot tilbygg	Utgangsdør mangler ett-greps åpning	2	2	Etablere panikkbeslag e.l.		X		
44	Hovedbygg	Dør til rømningsvei/gangbro, i rømningsvei, samt dør i brannvegg	Dører mangler terskel, det er åpenhet under døren	2	2	Dører må enten erstattes med nye branndører som tilfredsstillende brannmotstandskravet, alternativt må det etableres godkjent slepelist eller hev/senk-list	X			
45	Hovedbygg	Vaktrom	Dører og vinduer i vaktrommet ut mot rømningskorridor er uklassifisert (sikkerhetsglass). Et branntilføy i dette arealet vil gjøre store deler av rømningsveiene i denne etasjen utilgjengelig	2	2	Det anbefales at skillekonstruksjoner mot øvrige arealer oppgraderes til eget branncelleskille EI60. Dette inkluderer utskifting av dører og vinduer (hvh. EI30-Sa [B30] og EI30). Deler av vindusfelt kan også erstattes med dette veggfelt.		X		Krav til brannmotstand var ikke gjeldende for vaktrom i rømningsvei etter BF 87. Tiltaket er en anbefaling om oppgradering til TEK 10 krav siden en eventuell branntilføy i vaktrom kjøpt kan blokkere bruk av rømningsveier. Etter TEK 10 kan glass reduseres til E30 dersom bygningen sprinkles..
46	Hovedbygg	Stue med utgang til korridor	Dør til rømningsvei og glassfelt er uklassifisert	2	2	Erstatte dører og vinduer med brannmotstand hhv. EI30-Sa [B30] og EI60. Deler av vindusfelt kan også erstattes med dette veggfelt.	X			
47	Hovedbygg	Stue med adkomst til det fri via utgangsdør i fasade	Brannglass mot rømningsvei er uklassifiserte	2	2	Erstatte vinduer med brannmotstand EI60.	X			
48	Hovedbygg	Rømningsareal ved brannveggen mot tilbygget	Gangbroen har åpenhet ned til etasjen under og rømningsveien her. Dette utgjør branncelle over to plan som ikke er iht. regelverk.	2	2	Gangbro må utgjøre egen branncelle. Det må etableres et branncelleskille EI60 vertikalt mot det åpne arealet i underetasjen.		X		

49	Hovedbygg	Dør til rømningsvei	Flere dører til både sykerom og andre tilleggsrom ("skitten", "medisin") mangler terskel eller har glippe mellom dør og gulv	2	2	Dører må erstattes med godkjente terskelfrie dører med brannmotstand (f.eks. hev-senk terskel eller slepelest)	X			
50	Hovedbygg	Utgangsdør i rømningskorridor (ved stuen som har utgang til terreng)	Sidefløy på døren er fast vegg og fri dørbredde er ikke tilfredsstillende.	2	2	Det må tilrettelegges for ett-greps åpning av dør og fri bredde i i døråpning skal være minst 1,2 m. Dette er et tiltak som ikke haster da rømningskorridor har flere rømningsretninger.			X	
51	Hovedbygg	Enden av rømningskorridor, ved utgangsdør til det fri	Det lagres brennbare materialer i rømningsveien	2	2	Materialer i rømningsvei må begrenses og skal ikke være en lagringsplass. Materialer må omplasseres/flyttes.	X			
52	Hovedbygg	Hovedtrappeløp ved vaktrommet	Trappeløpet må utgjøre egen branncelle	2	2	Trappeløpet skal inngå som egen branncelle skilt fra rømningskorridor for øvrig i etasjen. Det må derfor etableres nye branncelleskiller (vegger) rundt trapperommet med brannmotstand EI60 og etableres ny dør fra korridor til "det nye" trapperommet med brannmotstand E30-CS [F30S].	X			
53	Hovedbygg	Avkastsjakt plassert i vegg i rømningsvei	Luker til avkastsjakt (til vaskeriet) er uklassifiserte	2	2	For å forebygge mot evt. brannsmitte mellom ulike brannceller må eksisterende luker erstattes med luker med godkjent brannmotstand EI30 etableres.		X		
Plan 3							Anbefalt gjennomføringstid			Kommentar
Punktnr.	Romnr./dørnr.	Nærmere stedsangivelse	Tilstandsbeskrivelse			Tiltak	Straks	1 - 3 år	4 - 7 år	
53	Hovedbygg	Loft, bod	Branncelleinndeling på loftet er ikke iht. lowverket.	2	2	Eksisterende branncellevegg mot bodareal må verifiseres å tilfredsstillende EI60-konstruksjon (to lag gips på hver side, samt stenderverk og isolasjon). Dersom det ikke er tilfredsstillende må veggfeltet oppgraderes. Vegg skal føres helt opp til taket/takro. I tillegg skal denne branncelleveggen videreføres i begge retninger ut mot taket. I tillegg skal 1,2 m videre bortenfor skillet sikres med branncelleskille på undersiden av takflaten.		X		Se branntegning.
54	Hovedbygg	Trapperom	Det er ikke etablert røykluke i toppen av trapperommet, og det er ikke åpningsbare vinduer øverst i trapperommet.	1	1	Etablere røykluke i toppen av trapperom, med styrefunksjon fra inngangsparti i trapperom. Dette tiltaket gjelder kun for brannvesenets innsats og er ikke direkte vesentlig for personsikkerhet og derfor ikke et prioritert tiltak.			X	
55	Servicefløy	Etasjeskillet mellom 2. etasje og kaldt loft	Etasjeskillet har begrenset brannmotstand (kun en platekledning og isolasjon på loft-side) og medfører i praksis at hele tilbygget er samme branncelle og kan medføre rask brannspredning mellom de ulike (definerte) branncellene.	3	3	Straks-tiltak (<u>1. prioritet</u>) er å oppgradere det vertikale branncelleskillet som skiller dagligstue/spisestue og de øvrige hyblene videreføres og påbygges opp gjennom loftet og helt ut til takro/yttertak. Dagligstue og overliggende loft blir da å anse som samme branncelle og det vil ikke være behov for å oppgradere etasjeskillet mellom 2. etasje og loft her.	X			Dette tiltaket er også omtalt under 2. etasje, men medtatt også her vedr. loft
56	Hovedbygg	Bodareal	Det er ikke nødlys etablert	2	2	Det anbefales å etablere nødlys i bodarealet. Dersom strømbrydd vil dette arealet mørklegges og det kan være vanskelig å manøvrere seg i mørket til utgangsdøren.		X		
57	Hovedbygg	Trapperom	Det lagres materialer i rømningsvei	2	2	Materialer må flyttes/omplaceres	X			

NOTAT

Oppdrag **1350021628 Aremark Sykehjem – Bygningmessig tilstandsvurdering**
Kunde **Aremark Kommune**
Notat nr. **[xx]**
Dato **2017/04/18**
Til **Ann – Catrin Johansson (Leder Teknisk)**
Fra **Nils André Buer**
Kopi **[Navn]**

Aremark Sykehjem – Tilstandsvurdering bygningmessige tiltak

Dato 18.04.2017

1. Bakgrunn og orientering.

Rambøll er engasjert av Aremark kommune til å befare det bygningmessige vedrørende utvendige fasader på Aremark sykehjem. Vi har vurdert tilstanden til disse. På bakgrunn av dette er det laget en grovkalkyle på kostnader i forhold til hva som må oppgraderes.

Sykehjemmet består av ett sammenhengende bygg fordelt på to avdelinger; ca. byggeår i parentes.

- Sykehjem (1960)
- Sykehjem påbygg (2000)
- Servicefløy (1988)

Der er i dette notatet ikke vurdert/hensyntatt noen kostnader knyttet opp mot hvilken innvirkning dagens forskriftskrav eller eventuelle krav fra Husbanken vil ha på innvendige oppgraderingsbehov hvis man skulle tilfredsstillende dagens krav til for eksempel universell utforming. Andre forskrifter som kan påvirke er vist i parentes her.(PBL, Arbeidstilsyn og TEK).

Ved en eventuell innvendig rehabilitering av servicefløy bør det vurderes om leiligheter skal gjøres om til sykehjemsplasser. Dette fordi dagens leiligheter ikke er iht. forskrift. Som eksempel er det ikke tilfredsstillende plass til snusirkel på badene i Servicefløyen. Kjøkkenene er heller ikke tilpasset dagens krav.

2. Sykehjem del 1 (Gammel del)

For denne delen av bygget har vi sett på å utføre enklere tiltak med fasaden. Det går i første omgang ut på å bytte vinduer, reparere

Rambøll
Gamle Beddingvei 28
PB 383
1671 Kråkerøy
N-1601 Fredrikstad
T +47 69 95 45 00
F +47 69 95 45 01
www.ramboll.no

frostskader i teglvegger, samt å bytte ut panel over og under vinduer. Det legges da opp til at det settes opp nye mere vedlikeholdsfrie materialer. Vi har tatt høyde for utvendig maling av kjellermurer ellers ingen tiltak vurdert for denne delen av bygget. Hva gjelder utvendige fasader.

3. **Sykehjem del 2 (Påbygg)**

Denne delen av bygningsmassen, som er den som sist er påbygd og som virker å være i best forfatning. Her er det kun lagt til grunn lettere utvendig oppgradering. Det går på slikt som vask og maling av fasade og eventuelt tak. Det kan også på sikt vurderes bytting av vinduer.

4. **Servicefløy:**

For denne delen av sykehjemmet vises det utvendig at det er et stort behov for tiltak på fasader. For denne delen er det veldig synlig at behovet for rehabilitering er stort. Det er her tatt høyde for at man bytter ut all kledning, vinduer og dører. Vår anbefaling er da at man også tar med seg tilleggisolering på fasaden, slik at man kan bedre U-verdi i yttervegg og redusere varmetap. Noe som i igjen vil medføre lavere oppvarmingsbehov. For taket er det medtatt bytting av vindskier/takrenner etc. og vasking av taksten.

Det er i denne vurderingen medtatt kostnad for å blåse inn tilleggisolering (300mm) på loft der hvor det ikke bygges ventilasjonsrom.

For å imøtekomme myndighetskrav er det for denne delen medtatt kostnader for bygging av et nytt tekniskrom på tak. Likt som det er bygget på skolen. Det er også medregnet en rømningstrapp og en rampe. Dette for å hensyn ta HMS for driftspersonell.

Når det gjelder utomhus arbeider er det medtatt at man må oppgradere Dagens rømningsveier på terreng. Spesielt gjelder dette for de som skal rømme ut i plan 1 mot Øst. Her er det slik vi vurderer det ikke tilfredsstillende utforming. For dette området er det medtatt å lage en ny ca. 2m bred asfaltert stripe. Det er da også tatt høyde for å bytte ut dagens treramper med nye galvaniserte gitterramper.

				(Kr)	(Kr)		
20	RIVING/MILJØSANERING				156 900		
201	Riving av fasade Riving av dører og vindu Riving av tak v/teknisk rom Div annen riving		579 m2 98 stk 30 m2	100 500 RS	57 900 49 000 25 000 25 000		Enhetspris hentet fra Aremark skole post Enhetspris pr stk
21	GRUNN OG FUNDAMENTER				242 500		
	Utvendige arbeider rømningsvei på terreng Kantsten Fundamenter for trapper		150 m2 150 lm 4 stk	RS 350 RS	150 000 52 500 40 000		Antatt 2m bredde fra yttervegg
22	BÆRESYSTEMER				50 000		
	Forsterkning av eksisterende konstruksjoner v/tekniskrom			RS	50 000		
23	YTTERVEGGER		579 m2		2 947 500		
231	Yttervegg eks. vinduer/dører Yttervegg eks. vinduer/dører Yttervegg nytt teknisk rom	Servicefløy Sykehjem Servicefløy	450 m2 30 m2 66 m2	1 200 1 200 1 500	540 000 36 000 99 000		
232	Vinduer	Små Store	33 stk 65 stk	7 500 12 500	247 500 812 500		Stk pris Komplet Stk pris Komplet
233	Utv.dører (Veranda/Ytterdør)		23 stk	17 500	402 500		Stk pris
236	Solavskjerming	Utv. Persiener	45 stk	10 000	450 000		
237	Blikkarbeider/beslag vinduer etc. Takrenner inkl. nedløp		121 stk 100 lm	RS 350	100 000 35 000		Beslag rundt vinduer
238	Maling 1 strøk		1 500 m2	150	225 000		
24	INNERVEGGER inkl. dører/vinduer				0		
25	DEKKER				36 000		
	Gulv nytt tekniskrom		30 m2	1 200	36 000		
26	YTERTAK				186 000		
	Tak nytt tekniskrom Tilleggsisolering loft		30 m2	1 200 RS	36 000 150 000		
27	FAST INNREDNING/BYGGUTSTYR						
28	TRAPPER, REKKVERK, BALKONGER MM.				170 000		
	Utvendig rømingstrapp Utvendig rampe				70 000 100 000		
29	DIVERSE				230 000		
	Ny belysning ved dagens rømningsvei Reprasjon og vask av teglfasade Vask og impregnering av taksten Nye rullestolramper, galvaniserte gitterrister		6 stk	5 000	30 000		
298	TILSLUT./DETALJARB.	Sum: (% av post 20-297 eks. post 273-275)	10,0 %		4 018 900 401 890		
299	KOMPLETTERING	Sum: (% av post 20-298 eks. post 273-275)	10,0 %		4 420 790 442 079		
	SUMTOTAL				4 862 869		

NOTAT

Oppdrag Aremark sykehjem
Kunde Aremark Kommune
Notat nr. 01
Dato 2017/04/24
Til Ann-Catrin Johansson
Fra Fredrik Skagemo
Kopi

1. Bakgrunn

Rambøll er engasjert til å befare de VVS- tekniske anlegg på Aremark sykehjem og vurdere tilstanden til disse, og lage en grovkalkyle på kostnader til å oppgradere anleggene til moderne standard.

2. Orientering

Sykehjemmet består av 1 bygg fordelt på to avdelinger; ca. byggeår i parentes.

- Sykehjem (1960)
- Sykehjem påbygg (2000)
- Servicefløy (1988)

Sykehjemmet ble påbygd med en 2. etg i år 2000. Servicebygget ble bygd som et tilbygg i 1988.

3. Generelle forutsetninger

Forventet levetid for sanitærløsninger er 50 år, utstyr 20-30 år.

Forventet levetid for varmeledninger er 50 år, utstyr 20-40 år.

Forventet levetid for ventilasjonsanlegg er 20 år, kan forvente forsvarlig drift opptil 30 år.

4. Sanitæranlegg

Det er stor variasjon i alder på de forskjellige byggene,

Kalkylen har da med komplett nytt anlegg inkludert rørnett og utstyr.

Det er forutsatt at eksisterende bunnledninger benyttes videre. En tilstandsvurdering med videokamera må gjennomføres før endelig beslutning om dette tas.

Sykehjem:

Rørøpplagg er nesten utelukkende skjult anlegg, så vi har ikke kunnet inspisere dette i særlig grad. Men de delene av anlegget som ikke er utbedret i ettertid er snart 60 år gammelt, det er eldre enn forventet teknisk levetid. Det er skiftet ut utstyr etter hvert som det er blitt ødelagt eller for slitt, så utstyret bærer ikke samme preg av alder og slitasje. Vi anbefaler at sanitæranlegget skiftes ut i sin helhet da det er få år igjen av den tekniske levetiden.

Det er ikke fettutskiller fra kjøkkenet i dag (opplyst fra driftsansvarlig), og et kjøkken av denne størrelsen og bruk må ha dette for å oppfylle forskriftskrav. Så hvis det utføres søknadspålagt arbeid må avløp fra kjøkken føres i separate rør via en fettutskiller.

Driftsansvarlig opplyste om at berederen skal skiftes ut i nær fremtid, da det i veldig dårlig stand.

Kalkylen har med kostnader for full utskiftning, inkludert fettutskiller, eksklusiv beredere.

Sykehjem påbygg:

Utstyr og røropplegg er ca 20 år gammelt, og bærer litt preg av alder og slitasje. Det er ikke kjent om røropplegg ble skiftet ut når påbygget ble satt opp. Vi anbefaler at det ikke utføres noen arbeider med sanitæranlegget utover vanlig vedlikehold.

Hvis det blir besluttet å rehabilitere sykehjemmet vil da eventuelle gamle rør kunne skiftes ut i den entreprisen.

Kalkylen har med ingen kostnader for sanitærarbeider i denne delen.

Servicefløy:

Utstyr og røropplegg er ca 30 år gammelt, og bærer preg av alder og slitasje. Vi anbefaler at sanitæranlegget skiftes ut i sin helhet da anlegget er halvveis i sin tekniske levealder. Alternativt kan det vurderes at ledningsnettets beholdes da det er ingen omgjøring av utstyrs-plassering. Kalkylen har med kostnader for full utskiftning.

5. Sprinkelanlegg

Skolen er ikke sprinklet pr. i dag. Kommunen ønsker en kalkyle på installering av sprinkelanlegg for å vurdere om dette skal installeres. Da det kommunale vannledningsnettets ikke har trykk eller kapasitet for direkte forsyning til et sprinkelanlegg har vi med kostnader for et basseng med trykkøkingspumpe for sikker forsyning. Kostnad for dette er plassert under kalkyle for servicefløy, da dette er den fløyen som det er mest aktuelt å sprinkle.

Hvis det skulle bli besluttet å sprinkle andre arealer og ikke servicefløyen vil kostnader for tank, pumpe og inntak flyttes til relevant bygg.

6. Varmeanlegg

Varmekilden i bygget i dag er fjernvarme og en oljekjel.

Driftsansvarlig sier at han opplever at fjernvarmen av og til ikke leverer nok varme, og at oljekjelen må gå en del timer for å dekke opp. Det er i fyringssesongen 2016/17 blitt brukt en del olje.

Generelt er tilstanden til varmeanlegget preget av fremskreden alder og slitasje, og er stort sett modent for utskiftning. Det er blitt skiftet ut en del radiatorer etter hvert som det har vært nødvendig.

Det er sendt ut et forslag fra regjeringen om at alle kjeler som bruker mineralolje skal bli forbudt å bruke etter 2020. Denne er ikke vedtatt pr dags dato, men vi antar at dette blir vedtatt i Stortinget med stor sannsynlighet.

Når påbygget ble oppført ble samtidig all regulering av radiatorer skiftet ut med elektriske aktuatorer som er styrt via SD- anlegget.

Da det er en del avleiringer som samles opp i radiatorer over tid, er effekten av disse ganske redusert sammenlignet med et nytt anlegg.

Vi anbefaler også at varmeanlegg kan benytte lavtemperert tilførselsvann da dette muliggjør å installere en varmpumpe- basert varmesentral da avtalen med fjernvarmeselskapet går ut hvis dette er ønskelig. Vi ble informert om at fjernvarmesentralen ikke klarer å levere nok effekt på de kaldeste dagene til hele den tilknyttete bygningsmassen.

Kalkylen har da med komplett nytt anlegg inkludert rørnett og utstyr. Varmesentral er kalkulert med fjernvarmesentral og bio- olje kjel som reserve.

Sykehjem:

Oppvarming er via radiatorer.

Utstyr og røropplegg er ca 60 år gammelt, og bærer sterke preg av alder og slitasje.

Kalkyle har med komplett nytt lavtemperatur anlegg.

Vi har også med kostnader for ny oljekjel som benytter bio- olje som kan benyttes som reserve varmekilde i perioder det ikke er tilstrekkelig varme fra fjernvarmesentralen.

Sykehjem påbygg:

Oppvarming er via vannbåren gulvvarme.

Utstyr og røropplegg er ca 20 år gammelt, og bærer ikke preg av alder og slitasje.

Et gulvvarmeanlegg kan også benyttes videre selv om varmekilden blir lavtemperert med relativt små endringer på varmeanlegget.

Vi anbefaler at det ikke gjennomføres tiltak for varmeanlegget i denne fløyen.

Servicefløy:

Bygget blir i dag oppvarmet via direktevirkende elektriske panelovner. TEK10 sier at arealer under 1 000 m² kan oppvarmes via direktevirkende elektriske panelovner. Men det er et definisjonsspørsmål om servicefløyen kan sees på som et separat bygg. Hvis hele den sammenhengende bygningsmassen må sees på som et bygg, er det i strid med TEK10 å ha panelovner i bygget da det totale arealet er godt over 1 000 m².

Vi anbefaler at det installeres nytt vannbårent lavtemperert varmeanlegg som tilknyttes skolens fjernvarmeanlegg.

Kalkylen har med komplett nytt lavtemperatur anlegg.

7. Ventilasjonsanlegg

Sykehjem:

Det eksisterende balanserte ventilasjonsanlegget er fra byggeåret (oppgitt fra driftsansvarlig), og bærer preg av alder og slitasje. Men det er godt vedlikeholdt, og er for sin alder i meget god stand. Det har en batteriveksler. Dette er en løsning som ikke har så god virkningsgrad som moderne roterende vekslere. Det er usikkert om reservedeler til dette aggregatet kan skaffes i fremtiden.

Det er tvilsomt at dette klarer å levere tilstrekkelig luftmengder for å tilfredsstille forskrifter i TEK10.

Vi anbefaler å installere nytt anlegg da dette anlegget er over sin tekniske levealder, og vil gi en mer energivennlig drift og økt luftkvalitet.

Vi har ikke medregnet VAV- anlegg eller integrert kjøling.

Dette kan ses nærmere på i et eventuelt forprosjekt.

Kalkylen har med kostnader for et komplett anlegg.

Sykehjem påbygg:

Det eksisterende balanserte ventilasjonsanlegget er antagelig fra 1993, og bærer preg av alder og slitasje. Men det er godt vedlikeholdt, og er for sin alder i god stand. Det har en batteriveksler. Dette er en løsning som ikke har så god virkningsgrad som moderne roterende vekslere. Det er usikkert om reservedeler til dette aggregatet kan skaffes i fremtiden.

Det er tvilsomt at dette klarer å levere tilstrekkelig luftmengder for å tilfredsstille forskrifter i TEK10. Anlegget nærmer seg slutten av sin tekniske levealder.

Vi anbefaler å installere nytt anlegg da dette vil gi en mer energivennlig drift og økt luftkvalitet.

Vi har ikke medregnet VAV- anlegg eller integrert kjøling.

Dette kan ses nærmere på i et eventuelt forprosjekt.

Kalkylen har med kostnader for et komplett anlegg.

Servicefløy:

Det er to eksisterende ventilasjonsaggregater som ventilerer fellesarealer plassert på det kalde loftet som ikke er i drift. Driftsansvarlig har opplyst at de fungerer, men det er problemer med kondens hvis de er i drift. Beboerrom har tilluftsventiler i vinduer og avtrekksventilasjon via vifte.

Denne fløyen har ikke ventilasjon som tilfredsstiller arbeidsmiljøloven eller TEK10.

Vi anbefaler at det installeres et nytt ventilasjonsanlegg på loftet som ventilerer hele fløyen med balansert ventilasjon.

Vi har ikke medregnet VAV- anlegg eller integrert kjøling.

Dette kan ses nærmere på i et eventuelt forprosjekt.

Kalkylen har med kostnader for komplett anlegg. Vi har medtatt et høyt beløp for bygningsmessige hjelpearbeider da installasjon av et nytt anlegg medfører ganske store inngrep i bygningsmassen for føringer og installasjon. Hvis det blir besluttet å gjennomføre en generell rehabilitering av fløyen vil dette redusere kostnader her da dette kan gjennomføres samtidig.

8. Kjøleanlegg

Det er ingen kjøleanlegg på skolen, og det er ikke medtatt kostnader for dette i kalkylen.

Men det ble opplyst fra driftsansvarlig at brukerne av bygget ønsker kjøling.

Et aggregat med integrert kjøling koster omtrent 50-60 000,- pr aggregat mer enn et standard aggregat. Men det er usikkert om det eksisterende ventilasjonsrommet i u.etg i sykehjemmet er stort nok for et slikt aggregat. Et alternativ da er å bruke det nedlagte vaskeriet som nytt ventilasjonsrom, men dette må kostnadsberegnes og vurderes nærmere i et eventuelt forprosjekt.

9. Automatikkanlegg

Det er medtatt kostnader for å programmere inn styring av det nye anlegget i det nye toppsystemet som nå er ute på Doffin.

10. Utendørs VVS- anlegg

Dette er ikke vurdert. Det er heller ikke medtatt kostnader for dette i kalkylen.

11. Bygningsmessige hjelpearbeider

Da de eksisterende VVS- anleggene må rives, trengs det en del bygningsmessige arbeider for å kunne komme til i tilstrekkelig grad. Det må også etableres nye sjakter og føringsveier i servicefløyen. Da vi ikke har tegninger på alle de eksisterende anleggene, er denne kostnaden veldig omtrentlig.

Vi har ikke med kostnader til eventuell asbest sanering.

Prosjekt: Aremark Sykehjem
 Oppdragsgiver: Aremark Kommune
 Prosjektnr.: 1350021628
 Bygg: Sykehjem
 Areal: 1 185 m²
 Revisjon

	areal	m ³ /h*m ²	ant.	enh.	tot.
Rigg og drift					100 000
Sanitæranlegg					685 000
Riving, deponering			1	RS	
Servanter			9	stk	
Utslagsvasker			2	stk	
WC			6	stk	
Sluk			8	stk	
Gulvbrønn			2	stk	
Spylepost			2	stk	
Tilkobling kjøkken			8	stk	
Fettutskiller			1	stk	
Brannskap			4	stk	
Bereder			0	stk	
Varmeanlegg					824 000
Riving, deponering			1	RS	
Fordeling og varmekilder	1185				
Pumper + div.			1	RS	
Forsyning			1	RS	
Sprinkelanlegg					863 000
Vanntank og pumpe			0	RS	
Sprinkelsentral			0	RS	
Spinkelanlegg	1185				
Sprinkelanlegg, kaldt	386				
Ventilasjonsanlegg					1 265 000
Riving, deponering			1	RS	
System 360.01			11 900	m ³ /h	
SD-anlegg / Automatikk					240 000
VVS anlegg			1	RS	
Elektro			1	RS	
Totalt VVS					3 977 000
Bygn.messigehjelpcarb			15 %		656 000
Tilpasninger for riving			1	RS	
Uforutsett			0 %		0
Totalt	0				4 633 000

Alle priser er eks. mva.
 Fr.stad 24/4-17

Prosjekt: Aremark Sykehjem
 Oppdragsgiver: Aremark Kommune
 Prosjektnr.: 1350021628
 Bygg Sykehjem - påbygg
 Areal 1 520 m²
 Revisjon

	areal	m ³ /h*m ²	ant.	enh.	tot.
Rigg og drift					150 000
Sprinkelanlegg					1 615 000
Vanntank og pumpe			0	RS	
Sprinkelsentral			0	RS	
Spinkelanlegg	1520				
Sprinkelanlegg, kaldt	1003				
Ventilasjonsanlegg					1 635 000
Riving, deponering			1	RS	
System 360.02			13 900	m ³ /h	
System 360.03 - Kjøkken			2 000	RS	
SD-anlegg / Automatikk					80 000
VVS anlegg			1	RS	
Elektro			1	RS	
Totalt VVS					3 480 000
Bygn.messigehjelpcarb			10 %		408 000
Tilpasninger for riving			1	RS	
Uforutsett			0 %		0
Totalt	0				3 888 000

Alle priser er eks. mva.
 Fr.stad 24/4-17

Prosjekt: Aremark Sykehjem
 Oppdragsgiver: Aremark Kommune
 Prosjektnr.: 1350021628
 Bygg: Servicefløy
 Areal: 723 m²
 Revisjon

	areal	m ³ /h*m ²	ant.	enh.	tot.
Rigg og drift					100 000
Sanitæranlegg					1 027 000
Riving, deponering			1	RS	
Servanter			22	stk	
Utslagsvasker			2	stk	
WC			14	stk	
Sluk			7	stk	
Dusj			13	stk	
Spylepost KV+VV			2	stk	
Tilkobling minikjøkken			11	stk	
Brannskap			3	stk	
Bereder			0	stk	
Varmeanlegg					548 000
Riving, deponering			0	RS	
Fordeling og varmekilder	723				
Pumper + div.				RS	
Forsyning			1	RS	
Sprinkelanlegg					3 354 000
Vanntank og pumpe			1	RS	
Sprinkelsentral			1	RS	
Spinkelanlegg	723				
Sprinkelanlegg, kaldt	386				
Ventilasjonsanlegg					800 000
Riving, deponering			1	RS	
System 360.03			7 300	m ³ /h	
Punktavsug frisør			1	RS	
SD-anlegg / Automatikk					200 000
VVS anlegg			1	RS	
Elektro			1	RS	
Totalt VVS					6 029 000
Bygn.messigehjelpcarb			12 %		811 000
Tilpasninger for riving			1	RS	
Uforutsett			0 %		0
Totalt	0				6 840 000

Alle priser er eks. mva.
 Fr.stad 24/4-17

SAMMENDRAG KALKYLE

Oppdrag Aremark sykehjem
Oppdragsnr. 1350021628
Prosjekt. kl. Rehabilitering

POST		Sum
1	Felleskostnader	3 040 500
2	Bygningsmessige arbeider	4 870 000
3	VVS-installasjoner	15 400 000
∑ 4-6	Elkraft, tele og automatisering	0
∑ 1-6	Huskostnad	20 270 000
7	Utendørs	0
∑ 1-7	Entreprisekostnad	20 270 000
8	Generelle kostnader	3 040 500
9	Spesielle kostnader	5 827 625
∑ 1-9	Forventet prosjektkostnad	29 138 125
02	Reserver	4 370 719

FYLL INN DE GULE FELTENE

Kommentarer (fjernes før oversendelse)
15% av postene 2-7. Rigg og drift

Elektrotekniske arbeider som følge av VVS-arbeider er inkludert her.
Ikke medtatt noe for elektro

Inkludert i bygningsmessigearbeider

15% av entreprisekostnad er lagt til grunn for kostnader knyttet til prosjektering og byggeplassoppfølging.
25% merverdiavgift av postene 1-8. Andre spesielle kostnader som finansiering, kunsterisk utsmykning

15% utover postene 1-9, mhp. detaljeringsgraden er reserver satt til 15% av forventet prosjektkostnad

ging.
g, o.l. er ikke medtatt

rd.

AREMARK
KOMMUNE

Arkiv: X31
Arkivsaksnr: 2018/511-3
Saksbehandler: Alice Reigstad

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	78/18	01.11.2018

Samarbeidsavtale mellom Aremark kommune og Øst politidistrikt

Vedlegg

- 1 Tjenestetilbudet til kommunene i ny struktur
- 2 Underskrevet Samarbeidsavtale mellom politi og kommune

Saksopplysninger

I 2017 ble ny lokal organisering av politiet vedtatt og Aremark er en del av Halden politistasjonsdistrikt sammen med Halden kommune. Forebyggende arbeid er et viktig fokusområde og det er utpekt politikontakt for Aremark i tillegg til at politiråd er etablert.

I henhold til vedlagt brev til kommunene i Øst politidistrikt datert 10. mars 2017 har Aremark kommune inngått en samarbeidsavtale med Øst politidistrikt. Formålet med avtalen er å sikre et godt og forpliktende samarbeid og et felles ansvar for kriminalitetsforebygging og trygghet for innbyggerne i kommunen.

Samarbeidsavtalen legges frem for kommunestyret til orientering.

Rådmannens innstilling

Aremark kommunestyre tar samarbeidsavtalen mellom Aremark kommune og Øst politidistrikt til orientering.

Deres referanse:

Vår referanse:
201603758-68

Sted, Dato
Ski, 10.3.2017

TJENESTETILBUDET TIL KOMMUNENE I NY STRUKTUR

13. januar 2017 kom Politidirektøren med sin beslutning om lokal organisering av politiet. Den støtter tilrådingen fra politimester Jon Steven Hasseldal.

Tjenestetilbudet til kommunene i Øst politidistrikt vil derfor bli som beskrevet i tilrådingen. Det tas imidlertid forbehold om at tilbudet er basert på beslutningen slik den foreligger, og at eventuelle endringer som følge av klageprosessen kan medføre endringer i dette tilbudet.

Tjenestetilbudet skisserer hva innbyggerne skal kunne forvente av politidistriktet og lokalt politi i fremtiden. Konkrete detaljer rundt tjenestetilbudet i den enkelte kommune vil bli utformet av lokalt politi i nær dialog med vedkommende kommune.

Det bemerkes videre at Øst politidistrikt trolig ikke vil være ferdig med omorganiseringen før rundt årsskiftet 2017/2018, slik at det tjenestetilbudet som skisseres ikke vil være fullt på plass før i 2018. Budsjettet for 2017 synes å gi rom for en gradvis bemanningsøkning gjennom året, hvilket muliggjør intensjonene med Nærpolitireformen på en bedre måte.

Lederne av de ulike tjenesteenhetene og tjenestestedene i Øst politidistrikt vil komme på plass i løpet av høsten 2017. De nye lederne vil etter tiltredelse ta kontakt med vedkommende kommune med tanke på å opprette et godt og forpliktende samarbeid.

Tjenestetilbudet slik det skisseres under, er basert på at den enkelte tjenesteenhet får beholde de ressursene de har i dag.

Tjenestesteder og tjenesteenheter:

Øst politidistrikt vil bestå av 11 tjenesteenheter - 8 politistasjonsdistrikt og 3 lensmannsdistrikt med i alt 14 tjenestesteder - 8 politistasjoner og 6 lensmannskontor. Totalt er antall tjenestested redusert med 8.

Øst politidistrikt

Ski
Post: Postboks 3390, 1402 SKI
Besøk: Vestveien 16

Tlf: 64 85 16 00
Faks: 64 85 17 26
E-post: post.ost@politiet.no

Org. nr.:
Giro:
www.politi.no

Med denne organiseringen vil tilnærmet 100 % av alle innbyggerne ha mindre enn 45 minutters kjøretid til nærmeste tjenestested. Landsgjennomsnittet er 98.6 %.

Lensmanns- og politistasjonsdistriktene og tjenestestedene vist i kart:

På informasjons- drøftings- og forhandlingsmøte i Øst politidistrikt 6.2.2017 ble forslag til deling av Øst politidistrikt i 2 geografiske driftsenheter forhandlet. Politimesterens forslag til 2 geografiske driftsenheter, GDE Romerike og GDE Follo-Østfold, ble vedtatt.

GDE Romerike består av tjenesteenhetene Eidsvoll, Ullensaker, Gardermoen Aurskog-Høland og Skedsmo, med hovedsete for den geografiske driftsenheten i Lillestrøm.

GDE Follo-Østfold består av tjenesteenhetene Follo, Indre Østfold, Moss, Sarpsborg, Fredrikstad og Halden, med hovedsete for den geografiske driftsenheten i Sarpsborg.

Tabellen viser en oversikt over alle tjenesteenheter og tjenestesteder i ny struktur.

Tjenesteenhet	Administrasjonssted	Tjenestesteder	Kommuner
Eidsvoll lensmannsdistrikt	Råholt	Råholt og Årnes	Hurdal, Eidsvoll og Nes
Ullensaker lensmannsdistrikt	Jessheim	Jessheim	Nannestad, Gjerdrum og Ullensaker
Gardermoen politistasjonsdistrikt	Gardermoen	Gardermoen	Gardermoen flyplassområde
Skedsmo politistasjonsdistrikt	Lillestrøm, hovedsete for geografisk driftsenhet Romerike	Nittedal, Lørenskog og Lillestrøm	Nittedal, Lørenskog, Rælingen og Skedsmo
Aurskog-Høland lensmannsdistrikt	Bjørkelangen	Bjørkelangen	Rømskog, Aurskog-Høland, Sørum og Fet
Indre Østfold politistasjonsdistrikt	Askim	Askim	Marker, Skiptvet, Spydeberg, Askim, Hobøl, Eidsberg og Trøgstad
Follo politistasjonsdistrikt	Ski, hovedsete for Øst politidistrikt	Ski	Ski, Enebakk, Oppegård, Nesodden, Frogn, Vestby og Ås
Moss politistasjonsdistrikt	Moss	Moss	Moss, Rygge, Råde og Våler
Sarpsborg politistasjonsdistrikt	Sarpsborg, hovedsete for geografisk driftsenhet Follo-Østfold	Sarpsborg	Sarpsborg og Rakkestad
Fredrikstad politistasjonsdistrikt	Fredrikstad	Fredrikstad	Fredrikstad og Hvaler
Halden politistasjonsdistrikt	Halden	Halden	Aremark og Halden

Tjenestetilbudet:

Innbyggerne vil ha mulighet til å levere anmeldelser ved alle politiets tjenestesteder. De vil også få støtte og bistand knyttet til sivil rettspleie og forvaltningsoppgaver, samt få veiledning om politiets tjenestetilbud.

I den grad det ikke er fagpersoner på tjenestestedet (eks. i forhold til sivil rettspleie eller forvaltningsoppgaver) skal man få hjelp til å komme i kontakt med rett person.

Det skal innenfor hver enkelt tjenesteenhet være et tilstrekkelig antall tjenestepersoner for å ivareta vakt- og beredskap, enten alene eller i samarbeid med andre tjenesteenheter. Antallet patruljer vil bli på samme nivå eller bedre enn det er i dag.

Tjenesteenheten skal videre ha ansvaret for etterforskning av det store flertall av straffesaker i sitt distrikt, gjennomføring av det forebyggende arbeidet og kontakt med aktuelle samarbeidspartnere.

Åpningstider:

Tjenesteenhetene i Øst politidistrikt vil ha åpent for publikum alle hverdager, og det vil være mulig å få utført tjenester hos politiet utenfor ordinær kontortid minst en dag pr uke.

Åpningstidene til **tjenestestedene** vil variere noe utfra behov, men alle vil ha åpent minst to dager pr uke. Beslutning om åpningstider for det enkelte tjenestested vil skje etter dialog med den enkelte kommune.

Forebyggende arbeid:

Forebygging skal være politiets hovedstrategi og fokuset på forebyggende arbeid skal styrkes i fremtiden. Øst politidistrikt ønsker et enda tettere og mer forpliktende samarbeid med kommunene knyttet til det kriminalitetsforebyggende arbeidet.

Politidistriktet oppretter en egen funksjonell driftsenhet for forebygging. Dette vil gi muligheter for en mer målrettet, langsiktig og strategisk styring av alt forebyggende arbeid. Enheten vil blant annet inneha følgende funksjoner:

- Fag- og opplæringsansvarlig
- Radikaliseringskontakt
- Mangfoldkoordinator
- Næringslivskontakt

Videre vil funksjoner knyttet til forebyggende arbeid også være organisert i andre funksjonelle enheter i politidistriktet, herunder vold og overgrep mot barn.

Det vil i hver tjenesteenhet være en dedikert person med hovedansvar for det forebyggende arbeidet i tjenesteenheten pr 10 000 innbyggere. Disse vil ha nær kontakt med alle aktuelle eksterne samarbeidspartnere og være et bindeledd mot den funksjonelle enheten i distriktet.

Disse dedikerte personene vil i tillegg bemanne nærpolitipatruljer. De skal i størst mulig grad være operative på lik linje med øvrige politipatruljer, men skal ikke inngå i den ordinære patruljebemanningen. De skal primært utføre operativ forebyggende tjeneste i sine ansvarskommuner.

Forpliktende samarbeid:

Politiet skal i samarbeid med kommunene utarbeide gjensidige forpliktende handlingsplaner for det forebyggende arbeidet i hver tjenesteenhet. Disse planene bør revideres årlig og skal bidra til et mer målrettet og forpliktende samarbeid mellom politiet og kommunen. Ny lokal struktur er trolig ikke endelig på plass før på slutten av året, og de første handlingsplanene vil da være gjeldende fra 2018.

Politikontakt:

Det skal utpekes en fast politikontakt for hver kommune. I de kommunene politiet ikke har tjenestested, skal politikontakten være til stede i kommunen minst en 1 dag pr uke. Politikontaktens primære oppgave vil være å drive lokalt forebyggende arbeid, samt ha tett kontakt med kommune og samarbeidspartnere. En person kan være politikontakt mot flere kommuner.

Opprettelsen av politikontaktordningen innebærer ikke at politiet for øvrig skal redusere sin kontakt med kommunen. Den skal være et supplement til allerede gode eksisterende samarbeidsrelasjoner. I større kommuner vil det også i fremtiden være behov for at ulike fagpersoner og ledere hos lokalt politi, har god kontakt med aktuelle personer i kommunen.

Politikontakten vil være bindeleddet mot kommunen i forhold til alt forebyggende arbeid og sammen med lokal politileder være deltager i lokalt politiråd og eventuelt styringsgruppe i SLT.

Politikontakten skal ha myndighet til å forplikte politiet innenfor sitt ansvarsområde. Vedkommende skal ha god kunnskap om den aktuelle kommunen og kontakten skal være systematisk og forpliktende.

Detaljer vedrørende samarbeidet må utarbeides i dialog med den enkelte kommune.

Politiråd/SLT:

Det skal være politiråd i hver kommune. Det bør også vurderes å opprette politiråd på tjenesteenhetsnivå. Formålet med politirådet er at kommune- og politiledelse gjennom samarbeidsmodellen tar et felles ansvar for kriminalitetsforebygging og trygghet i lokalsamfunnet.

I de kommuner der det er SLT-ordninger bør disse videreutvikles. Flere kommuner bør arbeide for å tilknytte seg SLT-modellen. I denne sammenheng bør det også vurderes å opprette felles SLT-ordninger for flere kommuner eller på tjenesteenhetsnivå.

Beredskap:

De enkelte tjenesteenhetene skal enten alene, eller i samarbeid med andre tjenesteenheter, ha ansvar for 24/7 beredskap i sine regioner. Alle mannskaper som benyttes i vakt- og beredskap skal minimum være innsatspersonell kategori 4. De skal blant annet være godkjent for bevæpnet tjeneste. Vakttjenesten skal være basert på døgnkontinuerlig tjeneste.

Vakt- og beredskapstjenesten skal være basert på analyser av når og hvor hendelser skjer.

De nye geografiske driftsenhetene (GDE) vil ha et overordnet totalansvar for vakt- og beredskap innenfor sitt område. Det skal i hver GDE være døgnkontinuerlig tilgang på innsatspersonell kategori 3. Dette er spesialtrente mannskaper i forhold til å løse skarpe hendelser.

Et overordnet mål for politidistriktet er å styrke den operative grunnbemanningen i distriktet. Dette gjelder særlig i de mest befolkede områdene der antall hendelser og alvorlighetsgraden på disse er desidert størst.

Ny felles operasjonssentral (112) samlokaliseres med brann (110) og skal være i drift fra 10.1.2018. Minst 95 % av alle henvendelser til 112 skal besvares innen 20 sekunder.

Operasjonssentralen ivaretar flåtestyring av distriktets operative ressurser og prioriterer bruken av disse. Politidistriktets responstidskrav i forhold til prioriterte oppdrag (fastsatt av Politidirektoratet) skal overholdes, og distriktet vil hele tiden forsøke å bedre responstiden ytterligere.

Etterforskning:

Tjenesteenhetene skal etterforske det store flertallet av straffesaker som skjer i sitt ansvarsområde. Oppbygging og styring av etterforskning på tjenesteenhetsnivå vil bidra til å bygge fagmiljø og kompetanse. Det skal innenfor hver enkelt tjenesteenhet være dedikerte ressurser avsatt til etterforskning. Antall personer og hvilken kompetanse disse skal besitte vil variere utfra kriminalitetsbildet.

Det forutsettes at satsningen på mer "*Politiarbeid på stedet*" og "*Etterforskningsløftet*" skal bidra til bedre kvalitet i etterforskningen, herunder raskere saksbehandlingstid, lavere restanser, høyere oppklaring og bedre publikumsservice.

Det opprettes også en egen funksjonell driftsenhet for etterforskning og etterretning i Øst politidistrikt. Denne vil blant annet ha spesialkompetanse innenfor viktige fagområder som:

- Økonomisk kriminalitet
- Datakriminalitet
- Kriminalteknikk
- Organisert kriminalitet
- Vold og seksuelle overgrep, herunder tilrettelagte avhør av barn

Spesialistkompetansen i denne enheten vil være en faglig støtte og ressurs for tjenesteenhetene.

Sivil rettspleie:

Sivile rettspleieoppgaver skal håndteres mest mulig effektivt og med høy faglig kompetanse. Dette forutsetter en viss forflytning av ressurser for å bygge opp fagmiljø og gjøre oss mindre sårbare.

Det opprettes nå en egen funksjonell driftsenhet for sivile gjøremål. Videre organisering og fordeling av oppgaver og ansvar mellom funksjonell enhet og tjenesteenhetene avventes til ny lov er på plass. Forslag til ny lov har vært ute på høring, og det antas at lovforslaget vil bli behandlet på Stortinget i løpet av våren 2017.

Forvaltningsoppgaver:

I likhet med sivile gjøremål, skal også forvaltningsoppgavene behandles mest mulig effektivt og med høy faglig kompetanse. Dette forutsetter en viss forflytning av ressurser for å bygge opp fagmiljø og gjøre oss mindre sårbare.

Det opprettes nå også en egen funksjonell driftsenhet for forvaltning, utlendingsforvaltning og grensekontroll. Organisering av enheten, og ansvars- og oppgavefordelingen mellom funksjonell enhet og de ulike tjenesteenhetene, pågår. En endelig avgjørelse i forhold til dette forventes tatt i løpet av sommeren 2017.

Med hilsen

Jon Steven Hasseldal

Politimester

Brevet er elektronisk godkjent uten underskrift

POLITIET

ØST POLITIDISTRIKT

Samarbeidsavtale

mellom Aremark kommune og Øst politidistrikt

Avtalen er inngått og signert 13.10..2018

Innhold

Innledning /formål	2
Politikontakten	2
Politiråd.....	2
SLT (samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak).....	3
Forventninger til samarbeid	3
Spesielle fokusområder	3
Organisering av samarbeidet.....	3
Administrative forhold.....	4
Evaluering	4

Innledning /formål

Denne avtalen bygger på tidligere brev sendt Aremark kommune som omhandler tjenestetilbudet til kommunene i ny organisering av politidistriktene.

Formålet med denne avtalen er å sikre et godt og forpliktende samarbeid og et felles ansvar for kriminalitetsforebygging og trygghet for innbyggerne i kommunen.

Politikontakten

Aremark kommune er tildelt politikontakt Åse Elisabeth Sivertsen. I hennes fravær vil avsnittsleder ved forebyggende avsnitt Monica Anstensen og/ eller nærpoltisjef Tore Løwengreen ivareta politikontaktfunksjonen.

Politikontakten skal være politiets faste kontaktpunkt for Aremark kommune og ivareta det overordnede og planmessige kriminalitetsforebyggende samarbeidet med kommunen.

Politikontakten skal være politiets kontaktpunkt opp mot frivillige lag og foreninger i Aremark.

Politikontakten er til daglig lokalisert ved forebyggende avsnitt på Halden politistasjon.

Politikontaktens faste møtepunkter i Aremark er:

- Ukentlig kontakt med rådmann
- Kontordag på Aremark rådhus en dag hver annen uke.
- Politiråd
- Møter i tverretatlig team

Politiråd

Politiråd gjennomføres fire ganger pr.år, to i første og to i siste halvår.

Møteplan for påfølgende kalenderår avtales på årets siste politirådsmøte.

Faste deltakere fra kommunen i politiråd:

- Ordfører
- Rådmann
- Andre etter behov

Faste deltakere fra politiet:

- Tjenesteenhetsleder
- Nærpoltisjef
- Politikontakt
- Andre etter behov

Innkalling og referatføring foretas av rådmann.

SLT (samordning av lokale kriminalitetsforebyggende tiltak)

Aremark kommune er pr. i dag ikke en SLT kommune.

Det lokale forebyggende arbeidet i Aremark kommune er organisert ved tverretatlig team bestående av representanter for barnevern, skole, barnehage, fritidsklubben, lege, helsesøster, NAV og politi. Innkalling og referatføring foretas av Yvonne Grundnes.

Forventninger til samarbeid

Det forventes at Aremark kommune innehar tilstrekkelige ressurser slik at det forebyggende arbeidet i kommunen har nødvendig fokus og er organisert på en god og effektiv måte. Det forventes at Aremark kommune sammen med politiet og andre aktuelle aktører legger til rette for at anbefalinger og vedtak i politirådet blir gjennomført og at forslag om gode forebyggende tiltak får nødvendig oppmerksomhet.

Spesielle fokusområder

Aremark kommune har forebyggende arbeid blant barn og unge som ett av sine overordnede fokusområder. Dette fokuset er inntatt i kommuneplanens samfunnsdel samt i virksomhetsplaner der barn og unge er omhandlet.

Kommunens tverretatlige team er koordinerende og utøvende nivå i dette arbeidet og kan også spille inn saker til behandling i politirådet.

Organisering av samarbeidet

Politikontakten har ukentlig kontakt med kommunens administrasjon ved rådmann Alice Reigstad. Kontakten ivaretas ukentlig pr. telefon og ved at politikontakten har kontordag på rådhuset en dag hver annen uke som en forsøksordning. Politikontakten deltar på samarbeidsmøter på ulike nivå og har jevnlig kontakt med næringsliv og frivillige lag og foreninger.

Nærpolitipatruljen skal drive målrettet patruljevirkosomhet i Aremark etter de føringer og planer som til enhver tid besluttes i politiråd og andre samarbeidsfora og som viser seg være nødvendig for å forebygge eller avdekke kriminelle handlinger. Planene utarbeides på bakgrunn av etterretning, meldinger til politiets operasjonssentral og tips.

- Forebyggende avsnitt ved Halden politistasjonsdistrikt skal drive planmessig, forebyggende arbeid blant ungdommer i Aremark, blant annet ved å holde foredrag på ungdomsskolen og gjennomføre bekymringssamtaler.

Administrative forhold

Avklare forholdet til taushetsplikten. Hvordan fremme sakene "tjenestevei". Hvem står for journalføring.

Taushetsplikten skal respekteres av alle involverte aktører. Taushetsbelagte opplysninger skal til en hver tid behandles etter gjeldende lover og regler om taushetsplikt. Nødvendige samtykker om fritak skal innhentes.

Kontaktinformasjon:

Øst politidistrikt, postboks 3390, 1402 Ski, tlf. 64993000/02800.

Epost: post.ost@poltiet.no

Krimvakt, Halden politistasjon

Åpningstider : Mandag-fredag kl. 0830-1500.

Aremark kommune, Rådhuset, Aremarkveien 2276, 1798 Aremark, tlf. 69199600.

Epost: post@aremark.kommune.no

Åpningstider rådhuset: 0800-1530 (1500 sommertid)

Evaluering

Politikontaktordningen må evalueres løpende og nødvendige tilpasninger gjennomføres underveis, og også samarbeidsavtalen må evalueres årlig. I tillegg er det utgitt veileder fra Politidirektoratet for evaluering av politirådet.

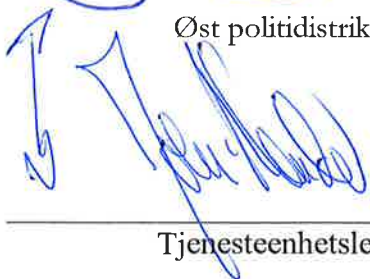
Samarbeidet mellom politiet og Aremark kommune evalueres løpende og nødvendige tilpasninger gjennomføres underveis. Årlig evaluering settes til det siste politirådet hvert år og utarbeides av rådmann og politikontakten i fellesskap.

Aremark, dato 13.10.2018

GDE leder Follo/Østfold

Øst politidistrikt

Tjenesteenhetsleder

Halden politistasjonsdistrikt

Ordfører

Aremark kommune

AREMARK
KOMMUNE

Arkiv: 216
Arkivsaksnr: 2018/160-4
Saksbehandler: Alice Reigstad

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Kommunestyret	79/18	01.11.2018

Oppfølging av rapport Spesialundervisning

Vedlegg

- 1 Sak til kommunestyret - oppfølging av rapport Spesialundervisning
- 2 Oppfølgingsrapport - forvaltningsrevisjonsprosjekt - Spesialundervisning

Saksopplysninger

Se vedlagte sak, Oppfølging av rapport "Spesialundervisning", fra kontrollutvalgssekretariatet.

Kontrollutvalgets innstilling til kommunestyret:

Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Spesialundervisning» tas til orientering.

Indre Østfold Kontrollutvalgssekretariat IKS

Aremark kommune
Ordfører
sendt på e-post

Deres referanse	Vår referanse	Klassering	Dato
	2018/9812-10-190711/2018-ANIROV	510/118	24.09.2018

Oversendelse av sak til kommunestyret - Oppfølging av rapport "Spesialundervisning"

Den 11.09.2018 behandlet kontrollutvalget sak 18/20 *Oppfølging av rapport "Spesialundervisning"* og følgende vedtak ble fattet:

Kontrollutvalget Aremarks vedtak og innstilling til kommunestyret 11.09.2018:
Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Spesialundervisning» tas til orientering.

Vi viser til vedtaket og oversender saken til videre behandling i kommunestyret

Med hilsen

Anita Rovedal
daglig leder

Vedlegg: fullstendig saksfremlegg med vedlegg

Kopi til eksterne mottakere:
Rådmann
IØKR IKS
KU-leder Harald Nilsen

Saksnr.: 2018/9812
Dokumentnr.: 9
Løpenr.: 170902/2018
Klassering: 510/118
Saksbehandler: Ida Bremnes Haaby

Møtebok

Behandlet av	Møtedato	Utvalgssaksnr.
Kontrollutvalget Aremark	11.09.2018	18/20

Oppfølging av rapport "Spesialundervisning"

Kontrollutvalgssekretariatets innstilling

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å fatte slikt vedtak og innstilling til kommunestyret:

Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Spesialundervisning» tas til orientering.

Rakkestad, 28.08.2018

Indre Østfold kontrollutvalgssekretariat IKS

Kontrollutvalget Aremarks behandling 11.09.2018:

Vedtak som innstilt.

Kontrollutvalget Aremarks vedtak og innstilling til kommunestyret 11.09.2018:

Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapport «Spesialundervisning» tas til orientering.

Vedlegg

- Oppfølging av rapport «Spesialundervisning», Aremark kommune

Andre saksdokumenter (ikke vedlagt)

- KU sak 15/25 den 24.09.2015 og sak i kommunestyret: 31/15
- Forvaltningsrevisjonsprosjekt «Spesialundervisning» i Aremark kommune

Saksopplysninger

Kontrollutvalget skal påse at vedtak om forvaltningsrevisjonsrapporter følges opp, og siden melde til kommunestyret om hvordan vedtaket og revisors anbefalinger har blitt fulgt opp av administrasjonen. Videre skal kontrollutvalget vurdere om vedtaket er fulgt opp på en tilfredsstillende måte, jf. Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner § 12.

Kommunestyrets vedtak i sak om Forvaltningsrevisjonsrapport «Spesialundervisning» var at administrasjonen skulle iverksette 10 anbefalinger som ble fremmet av revisjonen i rapporten. I oppfølgingsrapporten vurderer revisjonen om kommunestyrets vedtak er fulgt opp.

Grunnlaget for revisjonens vurdering er gjort på bakgrunn av rådmannens tilbakemelding, samt kontroll av oversendt dokumentasjon.

Revisor konkluderer i rapporten med at *«kommunen på de fleste områder har arbeidet med å følge opp kommunestyrets vedtak[...].»* Imidlertid er det noe mangelfull oppfølging av punktene 2.8 og 2.9, samt at revisjonen har bemerkninger til vedtakets punk 2.10.

2.8: Skolen skal endre sine rutinger slik at i saker hvor det ikke er mulig å saksbehandle innen en måned må skolen underrette de involverte i form av et foreløpig svar.

Vedtaket vurderes som igangsatt.

2.9: Kommunen skal gå i dialog med PP-tjenesten for å unngå ventelister og lang saksbehandlingstid.

Vedtaket vurderes som foreløpig ikke fulgt opp.

2.10: Kommunestyret instruerer rådmannen om å utrede konsekvenser av endret praksis i forhold til refusjonsutgifter for elever som er tildelt spesialundervisning.

Denne formuleringen kom til i kontrollutvalgets behandling av rapporten og ble vedtatt av kommunestyret. Revisjonen skriver: *«Med tanke på at vedtaket avviker fra revisjonens opprinnelig anbefaling, ønsker ikke revisjonen å ta direkte stilling til om punkt 2.10. er fulgt opp.»* Det bemerkes videre at med forbehold om at kontrollutvalg og kommunestyre slutter seg til rådmannens redegjørelse vurderer revisjonen punktet som fulgt opp.

Det vises forøvrig til revisjonens vurderinger i rapporten og rådmannens tilbakemelding.

Vurdering

Sekretariatet vurderer at kontrollutvalget kan anse eget oppfølgingsansvar som overholdt ved at forvaltningsrevisjonsprosjektet er fulgt opp med oppfølgingsrapport.

Videre vurderer sekretariatet at administrasjonen enten har fulgt opp, eller er i ferd med å følge opp, kommunestyrets vedtak, jfr revisjonens oppfølgingsrapport.

Sekretariatet anbefaler kontrollutvalget å ta oppfølgingsrapporten til orientering.

OPPFØLGING AV

RAPPORT OM

«Spesialundervisning»

Aremark kommune

INNHALDSFORTEGNELSE

1	BAKGRUNN	2
1.1	Innledning	2
1.2	Hjemmel for oppfølging	3
1.3	Formål og metode	3
2	OPPFØLGING	4
2.1	Vedtaket punkt 2.1	4
2.2	Vedtaket punkt 2.2	4
2.3	Vedtaket punkt 2.3	5
2.4	Vedtaket punkt 2.4	5
2.5	Vedtaket punkt 2.5	6
2.6	Vedtaket punkt 2.6	7
2.7	Vedtaket punkt 2.7	7
2.8	Vedtaket punkt 2.8	8
2.9	Vedtaket punkt 2.9	8
2.10	Vedtaket punkt 2.10	9
4	KONKLUSJON	10
5	VEDLEGG	11

1 BAKGRUNN

1.1 Innledning

Oppfølgingen av kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjonsrapport «Spesialundervisning» er utarbeidet som følge av punkt 3 i kommunestyrets vedtak i sak 31/15.

I sak 31/15 vedtok kommunestyret følgende:

1. *Forvaltningsrevisjonsrapporten «Spesialundervisning» tas til orientering.*
2. *Rapportens følgende anbefalinger vedtas iverksatt:*
 1. *Kommunen skal rette fokuset over på tidlig innsats, for på denne måten søke å redusere antall vedtak om spesialundervisning på mellom- og ungdomstrinnet.*
 2. *Skolen skal fortsette å utarbeide skriftlige henvendelser til PP-tjenesten.*
 3. *Skolen skal utarbeide spesialundervisningens organisering i årstimer, og angi dette i klokketimer.*
 4. *Skolen skal innhente skriftlig samtykke fra foreldrene før det blir gjort en sakkyndig vurdering, og før det blir fattet vedtak om spesialundervisning.*
 5. *Kommunen skal gi virksomhetsleder/rektor ved Aremark skole fullmakt til å fatte enkeltvedtak i ikke prinsipielle saker etter opplæringsloven.*
 6. *Vedtaket om spesialundervisning må foreligge dersom den sakkyndige vurderingen tilsier at eleven har behov for dette.*
 7. *Skolen skal utarbeide utfyllende opplysninger om klage i enkeltvedtaket i henhold til forvaltningslovens kapittel VI.*
 8. *Skolen skal endre sine rutiner slik at i saker hvor det ikke er mulig å saksbehandle innen en måned må skolen underrette de involverte i form av et foreløpig svar.*
 9. *Kommunen skal gå i dialog med PP-tjenesten for å unngå ventelister og lang saksbehandlingstid.*
 10. *Kommunestyret instruerer rådmannen om å utrede konsekvenser av endret praksis i forhold til refusjonskrav for elever som er tildelt spesialundervisning.*
3. *Kontrollutvalget følger opp administrasjonens gjennomføring av kommunestyrets vedtak i saken, jmfør forskrift nr. 905/2004 om kontrollutvalg § 12 om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporter, ved at revisjonen fremlegger oppfølgingsrapport ett år etter at rapporten er ferdigbehandlet i kommunestyret.*

1.2 Hjemmel for oppfølging

Forskrift om kontrollutvalg i kommuner og fylkeskommuner (FOR 2004-06-15 nr. 905) § 12 om «Oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporter» sier følgende:

«Kontrollutvalget skal påse at kommunestyrets eller fylkestingets vedtak i tilknytning til behandling av rapporter om forvaltningsrevisjon følges opp. Kontrollutvalget skal gi rapport til kommunestyret eller fylkestinget om hvordan kommunestyrets eller fylkestingets merknader til rapport om forvaltningsrevisjon er blitt fulgt opp. Det skal også rapporteres om tidligere saker som etter utvalgets mening ikke er blitt fulgt opp på en tilfredsstillende måte.»

1.3 Formål og metode

Formålet med undersøkelsen er å følge opp kommunestyrets vedtak i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjekt «Spesialundervisning», det vil si å kontrollere om tiltak som ble vedtatt av kommunestyret ved behandlingen av rapporten, er iverksatt.

Revisjonen kontrollerer vedtakets punkt 2.1 til og med 2.10. Vedtakets punkt 3 anses gjennomført ved fremleggelse og behandling av denne rapporten.

Oppfølgingskriteriet revisjonen måler opp mot er kommunestyrets vedtak i sak 31/15 (gjengitt i sin helhet i kapittel 1.1).

Administrasjonens redegjørelse for hvordan vedtaket er fulgt opp, samt innhentet dokumentasjon, danner grunnlaget for revisjonens vurderinger.

Rådmannen i Aremark kommune har i brev til revisjonen (vedlegg 1) redegjort for fremdrift på de enkelte punktene i vedtaket. Revisjonen har også mottatt følgende dokumentasjon i tilknytning til dette:

- Rutiner for spesialundervisning ved Aremark skole.
- Brevmal om samtykke fra foreldre/foresatte.

Brevet og medfølgende dokumentasjon ligger som vedlegg til denne rapporten.

Revisjonen har også innhentet og gjort vurderinger på bakgrunn av følgende dokumentasjon:

- Brevmal om vedtak om spesialundervisning (Utdanningsdirektoratets nettsider)
- Protokoll fra møte i kommunestyret i Aremark 21. juni 2018 (sak 44/18 om delegeringsreglementet.)
- Reviderte KOSTRA-tall for 2017 fra statistisk sentralbyrå.
- Protokoll fra møte i Aremark kommunestyre 21. juni 2018

2 OPPFØLGING

2.1 Vedtakets punkt 2.1

Kommunen skal rette fokuset over på tidlig innsats, for på denne måten søke å redusere antall vedtak om spesialundervisning på mellom- og ungdomstrinnet.

Punkt 2.1 i vedtaket tar sikte på at kommunen skal redusere antall vedtak om spesialundervisning på mellom/ungdomstrinnet, ved å rette fokus på tidlig innsats.

Forvaltningsrevisjonsrapporten pekte på at KOSTRA-tall viste at flere elever i Aremark skole fikk vedtak om spesialundervisning enn sammenlignbare kommuner. Revisjonen har sett på reviderte KOSTRA-tall fra 2017, og ser at kommunen fortsatt har en noe høyere andel vedtak enn sammenlignbare kommuner (10,9% mot 9,6% for K-gruppe 5). Imidlertid har andelen vedtak vært nedadgående de tre siste årene (fra 12,6% i 2015 til 10,9% i 2017). Revisjonen har ikke sett på tallene fordelt på trinn.

Revisjonen ser av rådmannens redegjørelse at Aremark kommune har fokus på tidlig innsats gjennom blant annet å avdekke behov for tilpasset opplæring gjennom kartleggingsprøver og nasjonale prøver, samt at kommunen har opprettet en funksjon som leseveileder, som blant annet er involvert ved tilretteleggingen av tilpasset opplæring. Kommunen er også i gang med innføringen av ny plikt til å gi intensiv opplæring til elever på 1. til 4. trinn, som er vedtatt av stortinget og gjelder fra 1. august 2018.

Revisjonen oppfatter det som usikkert om nedgangen i antall vedtak om spesialundervisning er en konsekvens av økt fokus på tidlig innsats i Aremark kommune, eller om det er andre bakenforliggende årsaker. Revisjonen vil presisere at vedtakets punkt 2.1 krever et kontinuerlig fokus for å ytterligere redusere antall vedtak om spesialundervisning ned til nivået for sammenlignbare kommuner. Under forutsetning av at kommunen fortsetter å ha fokus på tidlig innsats vurderer revisjonen at punkt 2.1 så langt er fulgt opp.

2.2 Vedtakets punkt 2.2

Skolen skal fortsette å utarbeide skriftlige henvendelser til PP-tjenesten.

Vedtaket tar sikte på at praksisen på å utarbeide skriftlige henvendelser til PP-tjenesten skal opprettholdes. I forvaltningsrevisjonsrapporten ble det presisert at lovverket krever at rektor ved skolen foretar en henvisning til PP-tjenesten dersom skolen mener eleven ikke får tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Det var ingen konkrete krav til hvordan en slik henvisning skulle foretas, imidlertid var utdanningsdirektoratets anbefaling at dette skulle skje skriftlig. I mappegjennomgang foretatt av revisor, fant revisor at det forelå skriftlige henvisninger i 7 av 9 mapper, og anbefalte kommunen å fortsette å utarbeide skriftlige henvisninger til PPT (i vedtaket

står det «henvendelse» og ikke «henvisning», revisor antar at dette er grunnet en inkurie.)

Rådmannen presiserer i sin redegjørelse at dette følges opp, og viser til skolens rutine for spesialundervisning (vedlegg 2). Revisjonen har kontrollert rutinen, og vurderer at den både inneholder en beskrivelse av at det ved behov skal sendes skriftlig henvisning til PPT, og at rektor har ansvar for å signere og sende henvisningen.

Revisjonen har ikke foretatt nye kontrollhandlinger (mappegjennomganger eller lignende) for å kontrollere om dette blir gjort i praksis. Med forbehold om dette vurderer revisjonen vedtakets punkt 2.2 som fulgt opp.

2.3 Vedtakets punkt 2.3

Skolen skal utarbeide spesialundervisningens organisering i årstimer, og angi dette i klokketimer.

I arbeidet med forvaltningsrevisjonsprosjektet oppdaget revisor ved kontroll av elevmapper vedrørende spesialundervisning, at de sakkyndige vurderingene anga nøyaktig antall årstimer, men at disse i stedet for klokketimer ble angitt som skoletimer (45 minutter). I følge veilederen for spesialundervisning (Utdanningsdirektoratet) burde årstimene angis i klokketimer.

I rådmannens redegjørelse blir det pekt på at vedtaket har en begrepsbruk som kan skape forvirring, og at det fra administrasjonens side oppfattes at det i enkeltvedtak er *omfanget* i vedtaket som skal oppgis i årstimer og angis i klokketimer. Rådmannen presiserer videre at bestemmelsen i loven innfris på dette området.

Revisjonen merker seg at vedtaket ble oppfattet som noe upresist. Videre vurderer revisjonen på bakgrunn av rådmannens redegjørelse at vedtakets punkt 2.3 er fulgt opp. Revisjonen tar forbehold om at det ikke har blitt gjennomført nye kontrollhandlinger på dette området.

2.4 Vedtakets punkt 2.4

Skolen skal innhente skriftlig samtykke fra foreldrene før det blir gjort en sakkyndig vurdering, og før det blir fattet vedtak om spesialundervisning.

I forvaltningsrevisjonsrapporten skrev revisjonen at Aremark kommune hadde på plass rutiner for samtykke fra foreldre før sakkyndig vurdering og vedtak om spesialundervisning ble fattet. Revisjonen fant gjennom sin mappegjennomgang at skolen dokumenterte samtykke i forbindelse med utarbeidelse av sakkyndig

vurdering, i de fleste tilfeller. Revisjonen avdekket imidlertid også at det ikke fantes skriftlig dokumentasjon på samtykke før vedtak om spesialundervisning ble fattet.

Rådmannen viser i sin redegjørelse for oppfølgingen av vedtaket til «Rutiner for spesialundervisning» (vedlegg 2), samt til «Brev for godkjenning av vedtak» (vedlegg 3). Revisjonen ser at rutinen for spesialundervisning, i tråd med tidligere funn, inneholder bestemmelser om samtykke før sakkyndig vurdering og vedtak om spesialundervisning. Den mottatte brevmalen benyttes i forbindelse med innhenting av samtykke før vedtak om spesialundervisning fattes.

Med forbehold om at den nevnte brevmalen benyttes og arkiveres i de aktuelle elevmappene, vurderer revisjonen vedtakets punkt 2.4 som fulgt opp.

2.5 Vedtakets punkt 2.5

Kommunen skal gi virksomhetsleder/rektor ved Aremark skole fullmakt til å fatte enkeltvedtak i ikke prinsipielle saker etter opplæringsloven.

I forvaltningsrevisjonsrapporten ble det beskrevet at det ut fra opplæringsloven er skoleeier (Aremark kommune) som er ansvarlig for at det treffes enkeltvedtak i forbindelse med spesialundervisning, og at denne myndigheten ifølge utdanningsdirektoratets veileder for spesialundervisning kan delegeres til skolen ved rektor.

Revisjonen fant at samtlige enkeltvedtak som var fattet ved Aremark skole var underskrevet av rektor, imidlertid hadde ikke revisjonen mottatt noe dokumentasjon som viste at rektor hadde fullmakt til dette.

Rådmannen skriver i sin redegjørelse for oppfølgingen av vedtaket at punkt 2.5 foreløpig ikke var fulgt opp, men at rådmannen skulle fremme sak om forslag til endring av delegeringsreglement for Aremark kommune i kommunestyrets møte 21. juni 2018, hvor slik fullmakt skulle gis.

Revisjonen ser av protokollen fra kommunestyrets møte 21. juni, at kommunestyret har vedtatt å gi virksomhetsleder/rektor ved Aremark skole fullmakt til å fatte enkeltvedtak i ikke prinsipielle saker. Med bakgrunn i dette vurderer revisjonen vedtakets punkt 2.5 som fulgt opp.

2.6 Vedtakets punkt 2.6

Vedtak om spesialundervisning må foreligge dersom den sakkyndige vurderingen tilsier at eleven har behov for dette.

Under gjennomføringen av mappegjennomgangen i forbindelse med forvaltningsrevisjonsprosjektet, fant revisor at det manglet dokumentasjon på vedtak i to av mappene. På bakgrunn av dette fremmet revisor anbefalingen som lå til grunn for kommunestyrets vedtak punkt 2.6.

I rådmannens redegjørelse for oppfølgingen av vedtaket, beskrives det at det alltid fattes enkeltvedtak om spesialundervisning, dersom sakkyndig vurdering foreligger og retten til spesialundervisning er fastslått.

Revisjonen vil presisere at det ikke er gjennomført nye mappegjennomganger for å kontrollere den dokumentasjonen som foreligger. Med forbehold om dette vurderer revisjonen ut fra rådmannens redegjørelse at vedtakets punkt 2.6 er fulgt opp.

2.7 Vedtakets punkt 2.7

Skolen skal utarbeide utfyllende opplysninger om klage i enkeltvedtaket i henhold til forvaltningslovens kapittel VI.

I mappegjennomgangen fant revisor at det var mangelfulle opplysninger i vedtakene angående klageadgang for eleven. På bakgrunn av dette fremmet revisor anbefalingen som lå til grunn for kommunestyrets vedtak punkt 2.7

I rådmannens redegjørelse for oppfølgingen av vedtaket, beskrives det at skolen benytter seg av utdanningsdirektoratets mal for enkeltvedtak hva angår formuleringer om klageretten.

Revisjonen har gjennom utdanningsdirektoratets nettsider sett igjennom malen som det henvises til¹. Ut fra revisors skjønn gir malen tilfredsstillende informasjon om klageadgang.

Revisjonen har ikke gjennomført nye mappegjennomganger for å kontrollere om malen brukes. Med forbehold om dette vurderer revisjonen kommunestyrets vedtak punkt 2.7 som fulgt opp.

¹ «Maler for enkeltvedtak» Utdanningsdirektoratet (Hentet ut 29.06.2018): <https://www.udir.no/regelverk-og-tilsyn/skole-og-opplaring/maler-for-enkeltvedtak/spesialundervisning/enkeltvedtak-om-spesialundervisning---avslag/?path=ceflegmceflfde>

2.8 Vedtakets punkt 2.8

Skolen skal endre sine rutiner slik at i saker hvor det ikke er mulig å saksbehandle innen en måned må skolen underrette de involverte i form av et foreløpig svar.

Revisjonen avdekket i forvaltningsrevisjonsprosjektet at saksbehandlingstiden fra vurdering av elevens behov frem til enkeltvedtaket ble fattet var lang. Det var revisjonens vurdering at saksbehandlingen skulle gjennomføres innen rimelig tid, og at skolen skulle underrette de involverte med et foreløpig svar hvis saksbehandlingen ville ta lengre tid enn en måned.

I rådmannens redegjørelse blir det beskrevet at det er avgjørende for saksbehandlingstiden at kommunen ikke har egen PP-tjeneste, men kjøper tjenester av PPT for Halden og Aremark. Videre beskrives det at kommunen skal utarbeide et midlertidig svarbrev som sendes ut i de saker hvor det ikke er mulig å saksbehandle innen en måned.

Revisjonen vurderer at kommunen i tiden fra vedtaket ble fattet ikke har hatt rutiner på plass for å underrette med et foreløpig svar i saker der det ikke er mulig å saksbehandle innen en måned. Imidlertid ser revisjonen det som positivt at rådmannen nå vil få på plass en slik ordning. Med bakgrunn i dette vurderer revisjonen vedtakets punkt 2.8 som igangsatt.

2.9 Vedtakets punkt 2.9

Kommunen skal gå i dialog med PP-tjenesten for å unngå ventelister og lang saksbehandlingstid.

Som nevnt under forrige overskrift, avdekket revisjonen at saksbehandlingstiden vedrørende spesialundervisning i Aremark kommune var lang. En stor andel av den lange saksbehandlingstiden gikk med til den sakkyndige vurderingen. Etter revisors beregninger var gjennomsnittlig tid fra henvisning var sendt til det forelå en sakkyndig vurdering seks måneder, videre var gjennomsnittlig tid fra sakkyndig vurdering forelå til enkeltvedtak ble fattet en måned.

Det var revisors vurdering at det ut fra veilederen for spesialundervisning ikke kunne innføres ventelister hos PP-tjenesten for utredning av elevens behov for spesialundervisning, da dette var i strid med elevens rett til spesialundervisning. I to av de kontrollerte elevmappene fant revisor dokumentasjon på at saken var satt på venteliste hos PP-tjenesten.

I rådmannens redegjørelse for oppfølging av vedtaket, presiseres det at Aremark kommune ikke har egen PP-tjeneste, men kjøper tjeneste av PPT for Halden og Aremark, og at dette er avgjørende for saksbehandlingstiden. Videre skrives det at Aremark kommune på nytt vil gjennomgå sine rutiner i samarbeid med PP-tjenesten.

På bakgrunn av rådmannens redegjørelse, kan ikke revisjonen se at kommunen i tiden siden vedtaket ble fattet har tatt grep for å unngå ventelister og lang saksbehandlingstid hos PP-tjenesten. Imidlertid er det positivt at kommunen nå vil inngå i en dialog med PP-tjenesten om dette.

Revisjonen har ikke gjort nye kontrollhandlinger for å kontrollere varigheten av saksbehandlingstiden i forbindelse med spesialundervisning. På generelt grunnlag vil revisjonen uttrykke at det er uheldig hvis lang saksbehandlingstid går på bekostning av elevens behov for å få avklart sine rettigheter og behov så raskt som mulig.

Revisjonen vurderer med bakgrunn i ovennevnte at vedtakets punkt 2.9 foreløpig ikke er fulgt opp.

2.10 Vedtakets punkt 2.10

Kommunestyret instruerer rådmannen om å utrede konsekvenser av endret praksis i forhold til refusjonskrav for elever som er tildelt spesialundervisning.

Revisjonen vil først presisere at ordlyden i vedtaket ble forandret under behandlingen i kontrollutvalget. Den opprinnelige ordlyden i innstillingen til kontrollutvalget var: «Kommunen skal sende krav om refusjon for alle timene elevene er tildelt for spesialundervisning.». Innstillingens ordlyd var i innhold lik som revisjonens anbefaling.

Revisor avdekket under arbeidet med forvaltningsrevisjonsprosjektet at Aremark kommune fikk refundert kostnader for færre timer med spesialundervisning for fosterhjemsbarn plassert i kommunen, enn de faktiske timene som ble tildelt i enkeltvedtaket. Revisor vurderte at denne praksisen skapte mindreinntekter for Aremark kommune, og på bakgrunn av dette fremmet revisor en anbefaling om at kommunen skulle sende krav om refusjon for alle timene som ble tildelt.

Revisjonen viser til rådmannens redegjørelse for punkt 2.10 i vedlagt brev der rådmannen belyser forholdene rundt dette temaet. Med tanke på at vedtaket avviker fra revisjonens opprinnelige anbefaling, ønsker ikke revisjonen å ta direkte stilling til om punkt 2.10 er fulgt opp. Revisjonen oppfatter likevel at vedtaket kan anses som fulgt opp hvis kontrollutvalget og kommunestyret slutter seg til rådmannens redegjørelse.

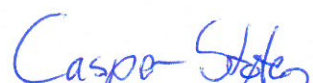
4 KONKLUSJON

Revisjonen ser at kommunen på de fleste områder har arbeidet med å følge opp kommunestyrets vedtak i tilknytning til forvaltningsrevisjonsrapport «Spesialundervisning». Dette vurderer revisjonen som positivt. Enkelte deler av vedtaket er imidlertid kun igangsatt, eller ikke blitt fulgt opp, i løpet av perioden.

Vedtaket punkt 2.1 til og med 2.7 er av revisjonen vurdert som fulgt opp. Punkt 2.8 er vurdert som igangsatt. Punkt 2.9 er vurdert som ikke fulgt opp. Punkt 2.10 er ikke direkte vurdert av revisjonen da vedtaket avviker fra revisjonens anbefaling. Revisjonen vurderer likevel at 2.10 kan anses som fulgt opp hvis kontrollutvalget og kommunestyret er tilfreds med rådmannens redegjørelse for saken.

Indre Østfold Kommunerevisjon IKS
Rakkestad 23.08.2018

Rita Elnes
Distriktsrevisor

Casper Støten
Forvaltningsrevisor

5 VEDLEGG

1. *Svar på henvendelse - oppfølging av kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjonsrapport – spesialundervisning (Redegjørelse fra rådmann).*
2. *Rutiner for spesialundervisning ved Aremark skole.*
3. *Brev – Godkjenning av vedtak (samtykke fra foresatte).*

AREMARK
KOMMUNE

INDRE ØSTFOLD KOMMUNEREVISJON IKS
Industriveien 6
1890 RAKKESTAD

Deres ref:

Vår ref
2018/160-3

Saksbehandler
Alice Reigstad

Dato
06.06.2018

Svar på henvendelse - oppfølging av kommunestyrets vedtak om forvaltningsrevisjonsrapport - spesialundervisning

Viser til henvendelse per e-post fra Casper Støten 25. mai 2018 hvor revisjonen orienterer om at det nå igangsettes en oppfølgingsundersøkelse av kommunestyrets vedtak i sak 31/15 om forvaltningsrevisjonsrapport «Spesialundervisning».

Oppfølgingsundersøkelsens mål er å kontrollere om kommunestyrets vedtak er fulgt opp.

Kommunen vil med dette besvare de punktene revisjonen ber om tilbakemelding på.

Kommunestyrets vedtak:

1. *Forvaltningsrevisjonsrapporten «Spesialundervisning» tas til orientering.*
2. *Rapportens følgende anbefalinger vedtas iverksatt:*
 1. *Kommunen skal rette fokuset over på tidlig innsats, for på denne måten søke å redusere antall vedtak om spesialundervisning på mellom- og ungdomstrinnet.*
 2. *Skolen skal fortsette å utarbeide skriftlige henvendelser til PP-tjenesten.*
 3. *Skolen skal utarbeide spesialundervisningens organisering i årstimer, og angi dette i klokketimer.*
 4. *Skolen skal innhente skriftlig samtykke fra foreldrene før det blir gjort en sakkyndig vurdering, og før det blir fattet vedtak om spesialundervisning.*
 5. *Kommunen skal gi virksomhetsleder/rector ved Aremark skole fullmakt til å fatte enkeltvedtak i ikke prinsipielle saker etter opplæringsloven.*
 6. *Vedtaket om spesialundervisning må foreligge dersom den sakkyndige vurderingen tilsier at eleven har behov for dette.*
 7. *Skolen skal utarbeide utfyllende opplysninger om klage i enkeltvedtaket i henhold til forvaltningslovens kapittel VI.*

Postadresse Rådhuset, Aremarkveien 2276, 1798 AREMARK	Besøksadresse Rådhuset, Aremarkveien 2276	Telefon 69 19 96 00	Bank 1050.07.01329
E-post: post@aremark.kommune.no	www.aremark.kommune.no	Telefaks	Org.nr 940875560

8. Skolen skal endre sine rutiner slik at i saker hvor det ikke er mulig å saksbehandle innen en måned må skolen underrette de involverte i form av et foreløpig svar.
 9. Kommunen skal gå i dialog med PP-tjenesten for å unngå ventelister og lang saksbehandlingstid.
 10. Kommunestyret instruerer rådmannen om å utrede konsekvenser av endret praksis i forhold til refusjonskrav for elever som er tildelt spesialundervisning.
3. Kontrollutvalget følger opp administrasjonens gjennomføring av kommunestyrets vedtak i saken, jamfør forskrift nr. 905/2004 om kontrollutvalg § 12 om oppfølging av forvaltningsrevisjonsrapporter, ved at revisjonen fremlegger oppfølgingsrapport ett år etter at rapporten er ferdigbehandlet i kommunestyret.

Punktene 2.1 til 2.10 besvares i det videre:

2. Rapportens følgende anbefalinger vedtas iverksatt:
 1. Kommunen skal rette fokuset over på tidlig innsats, for på denne måten søke å redusere antall vedtak om spesialundervisning på mellom- og ungdomstrinnet.
- Hva er gjort:**

Aremark kommune benytter statlige midler og kommunale midler til en bevisst satsing på tidlig innsats.

Kartleggingsprøver og nasjonale prøver benyttes til å avdekke hvilke elever som har behov for et tilpasset opplegg i form av lesekurs eller annet utfra hva det særskilte behovet består i. Kurs iverksettes. Skolen har opprettet funksjon som leseveileder. Veilederen følger opp at skolens leseplan iverksettes og er sentral i tilretteleggingen av tilpasset undervisning.

Det er viktig å bemerke at tidlig innsats ikke bare kan dreie seg om faglig opplæring, men også om sosial opplæring. Derfor er det viktig at skolen også tidlig går inn og arbeider relevant med elever som har utfordringer atferdsfaglig/sosialfaglig. Aremark kommune har opprettet avdeling støttetjenester der godt samarbeidende team stadig løser slike oppgaver bedre.

Det er også en stor bevissthet i kommunens rekrutteringsprosesser for skole at det er behov for å rekruttere tverrfaglig, for eksempel ved ansettelse av barnevernspedagoger, vernepleiere, sosionomer eller andre faggrupper når det saklige grunnlaget og helhetlige refleksjoner åpner for dette.

Agenda Kaupang har hatt oppgaven med å gjennomgå skolesektoren i Aremark kommune. Her heter det i to av anbefalingene med Levekårsutvalgets vedtak høsten 2017 om det videre arbeid med anbefalingen:

Anbefaling	Kort sikt	Ansvarlig	Lang sikt	Ansvarlig
Kvalitetsutviklingen i skolen bør settes i system: o Arbeidet med tidlig innsats gjøres til et langvarig	Følge opp anbefalingen fra AK i rapportering, budsjettarbeid og planarbeid	Rådmann Virksomhetsleder (VL)	Systematisk oppfølging og evaluering av utviklingsarbeidet	Levekårsutv og kommunestyre

<p>utviklingsarbeid for skolen</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Satsningsområdene bør settes ytterligere i system og ansvaret må forankres tydelig hos skoleledelsen ○ Det bør utarbeides en plan for kompetanseutvikling av lærerne i leseopplæring ○ Satsningsområdene bør utvides til også å omfatte regning og skriving og tilhørende kompetanseheving bør gjennomføres, jf. Meld. St. 21 2016/2017, se s. 8 og s. 52 kap. 5.3.1 Plikt til intensiv opplæring ○ Arbeidet med sosial kompetanse bør systematiseres og ansvaret for oppfølging bør plasseres tydeligere hos skoleledelsen. 				
<p>Det bør være en overordnet målsetting for Aremark kommune at flere elever skal få et tilfredsstillende læringsutbytte av den ordinære undervisningen.</p> <ul style="list-style-type: none"> ○ Som ledd i dette bør det i samarbeid med PPT gjøres en kartlegging av hvilke elever som vil komme til å ha rett til spesialundervisning gjennom hele grunnskoleløpet og hvilke elever som har forutsetninger for å kunne få tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen 	<p>Anbefalingen drøftes i samarbeids-møte med PPT</p>	<p>VL/Rektor</p>	<p>Praksis skal rettes mot sammenholdte klasser i størst mulig utstrekning.</p> <p>Alternative læringsarenaer skal utvikles for å ivareta flest mulig elever innenfor ordinær, tilpasset opplæring.</p>	<p>VL/Rektor PPT Levekårsutv SU SMU</p>

Dette arbeidet følges opp kortsiktig og langsiktig innenfor de ressursene Aremark kommune har til rådighet.

Aremark kommune skal videreutvikle sin praksis i bevissthet om at Stortinget nylig har vedtatt innføringen av ny plikt til å gi intensiv opplæring til elever på 1. til 4. trinn som står i fare for å bli hengende etter. Det er også lovfestet en plikt for skole og SFO til å samarbeide med barnehagene om skolestarterne. Skolens plikt til å samarbeide med relevante kommunale tjenester om vurdering og oppfølging av barn med vansker, har også blitt tydeligere i opplæringsloven. De nye reglene trer i kraft 1. august 2018.

- 2. Skolen skal fortsette å utarbeide skriftlige henvendelser til PP-tjenesten.*

Hva er gjort:

Dette følges opp. Det vises til vedlagte rutiner for spesialundervisning ved Aremark skole.

- 3. Skolen skal utarbeide spesialundervisningens organisering i årstimer, og angi dette i klokketimer.*

Hva er gjort:

Dette punktet i kommunestyrets vedtak har en begrepsbruk som kan skape forvirring. Slik det forstås fra administrasjonens side skal enkeltvedtak om spesialundervisning inneholde elementer om innhold, omfang og organisering. Det er *omfanget* som skal oppgis i årstimer og angis i klokketimer. På denne bakgrunn innfris bestemmelsen uten unntak.

- 4. Skolen skal innhente skriftlig samtykke fra foreldrene før det blir gjort en sakkyndig vurdering, og før det blir fattet vedtak om spesialundervisning.*

Hva er gjort:

Det vises til «Rutiner for spesialundervisning», samt til «Brev for godkjenning av vedtak.»

- 5. Kommunen skal gi virksomhetsleder/reaktor ved Aremark skole fullmakt til å fatte enkeltvedtak i ikke prinsipielle saker etter opplæringsloven.*

Hva er gjort:

Gjeldende Delegeringsreglement for Aremark kommune ble vedtatt i sak 64/16 i møte 15. desember 2016.

Av reglementet framgår følgende: «Rådmannen kan delegere sin myndighet videre til sin administrasjon, dersom ikke kommunestyret har bestemt noe annet. Ved slik intern delegering er det fortsatt rådmannen som står ansvarlig overfor kommunestyret.»

Videre er det under punkt 13.5 Myndighet for rådmannen til å treffe vedtak, herunder klagebehandling, og gi uttalelse etter særlover tatt inn opplæringsloven.

Det er ikke tatt inn et punkt i delegeringsreglementet som følger opp revisjonens og kommunestyrets vedtak i punkt 5.

Rådmannen fremmer et forslag om endring av Delegeringsreglement for Aremark kommune i kommunestyrets møte 21. juni 2018 hvor slik fullmakt gis. Frem til nødvendig vedtak er fattet av kommunestyret er det rådmannen som fatter enkeltvedtak i ikke prinsipielle saker etter opplæringsloven slik at saksbehandlingsfeil ikke blir en konsekvens av praksis.

6. *Vedtak om spesialundervisning må foreligge dersom den sakkyndige vurderingen tilsier at eleven har behov for dette.*

Hva er gjort:

Det fattes alltid enkeltvedtak om spesialundervisning, dersom sakkyndig vurdering foreligger og retten til spesialundervisning er fastslått.

7. *Skolen skal utarbeide utfyllende opplysninger om klage i enkeltvedtaket i henhold til forvaltningslovens kapittel VI.*

Hva er gjort:

Skolen benytter seg av Utdanningsdirektoratets mal for enkeltvedtak hva angår formuleringer om klageretten.

8. *Skolen skal endre sine rutiner slik at i saker hvor det ikke er mulig å saksbehandle innen en måned må skolen underrette de involverte i form av et foreløpig svar.*

Hva er gjort:

Aremark kommune har ingen egen PP-tjeneste, men kjøper tjeneste av PPT for Halden og Aremark. Dette er avgjørende for saksbehandlingstiden. Kommunen vil samtidig på selvstendig grunnlag utarbeide et midlertidig svarbrev som sendes ut i de saker hvor det ikke er mulig å saksbehandle innen en måned.

9. *Kommunen skal gå i dialog med PP-tjenesten for å unngå ventelister og lang saksbehandlingstid.*

Hva er gjort:

Aremark kommune har ingen egen PP-tjeneste, men kjøper tjeneste av PPT for Halden og Aremark. Dette er avgjørende for saksbehandlingstiden. Aremark kommune vil på nytt gjennomgå sine rutiner i samarbeid med PP-tjenesten. Nåværende praksis er faste samarbeidsmøter mellom skolen og PP-tjenesten for Halden og Aremark.

10. *Kommunestyret instruerer rådmannen om å utrede konsekvenser av endret praksis i forhold til refusjonskrav for elever som er tildelt spesialundervisning.*

Hva er gjort:

Aremark kommune har ikke endret praksis vedrørende refusjonskrav for gjesteelever fra andre kommuner. Aremark kommune er ansvarlig for å iverksette et skoletilbud for alle elever bosatt i Aremark kommune. I de tilfellene det kommer flyttende en elev til kommunen som skal bo i fosterhjem eller beredskapshjem inntreffer en økonomisk plikt for hjemkommunen til å betale et grunnbeløp for dette. Dette er en uproblematisk praksis etter bestemmelsene.

Hvis eleven med bakgrunn i en sakkyndig vurdering har rett til spesialundervisning, fatter *hjemkommunen* et enkeltvedtak om spesialundervisningstilbudet som skal si noe om innhold, omfang og organisering. I tillegg har det utviklet seg en praksis mellom kommunene at man samarbeider om organiseringen utfra de forholdene som er ved mottakende skole. Dersom «tilbud i gruppe» organiseres som en del av en gruppe som allerede er etablert i skoletilbudet,

er det urimelig at kommunen som er økonomisk ansvarlig for gjesteeleven skal bære hele det økonomiske ansvaret for opprettelsen av denne gruppen. Slik tenker også Aremark kommune når vi er hjemkommune og elever fra vår kommune er gjesteelev i annen kommune.

Det vurderes fra Aremark sin side at vi vanskelig vil få tilslutning hos de kommunene som er ansvarlig for gjesteelever i vår kommune til å innføre den praksis som etterspørres. Det vil måtte føre til at vi ikke kan iverksette et skoletilbud for de elever dette gjelder. Barnevernet i hjemkommunen vil da ha grunnlag for å gå til Fylkesmannen med en klage på at Aremark kommune ikke iverksetter et tilbud for elever som er bosatt i vår kommune. Rådmannen mener dette vil føre til en uheldig situasjon for en i utgangspunktet utsatt gruppe.

Med hilsen

Alice Reigstad

Rådmann

Dette dokumentet er elektronisk godkjent og sendes derfor uten håndsignatur.

Vedlegg

- 1 Rutiner for spesialundervisning ved Aremark skole
- 2 Brev godkjenning av vedtak

Rutiner for spesialundervisning ved Aremark skole

Begreper, saksgang og regelverk

Opplæringsloven § 5-1 første ledd

«Elevar som ikkje har eller som ikkje kan få tilfredstillande utbytte av det ordinære opplæringstilbodet, har rett til spesialundervisning».

Saksgangen

1: Før tilmelding og utredning

- Skolen vurderer om eleven har tilfredsstillende utbytte av den ordinære opplæringen.
- Skolen kartlegger, vurderer og prøver ut nye tiltak innenfor de ordinære rammene.
- Undervisningspersonalet plikter å vurdere om eleven trenger spesialundervisning og melde fra til rektor (opplæringslovens §5.4).

Personalet benytter skjema «Elevenes læringsutbytte-Melding om spesialundervisning».

- Rektor har ansvar for å behandle saken.
- Skolen kan enten konkludere med at saken skal drøftes med PPT, eller konkludere med at eleven får eller kan få tilfredsstillende utbytte av opplæringen, slik at det ikke er behov for spesialundervisning.
- Før en eventuell tilmelding til PPT skal det avholdes et formøte der eleven er anonymisert.

Rektor har møte med PPT, kontaktlærer og spespedkoordinator.

I samarbeid vurderes rammefaktorer og undervisning, og møtet konkluderer med om det er mulig å gjøre endringer som vil gi eleven et bedre læringsutbytte.

- Skolen innhenter foreldrenes samtykke dersom det skal foretas en sakkyndig utredning.

2: Tilmelding til PP-Tjenesten

- Spespedkoordinator og kontaktlærer/eventuelt også faglærer foretar nødvendige tester og skriver pedagogisk rapport.
- Skolen sender tilmelding til PPT om nærmere utredning av elevens behov for spesialundervisning.

3: Sakkyndig vurdering av elevens behov

- PPT gjennomfører en sakkyndig vurdering med utredning og tilråding.

PPT har plikt til å rådføre seg med foreldrene/eleven i arbeidet med å utforme tilbud om spesialundervisning Jfr opplæringslovens § 5-4 tredje ledd.

4 Vedtak

- Virksomhetsleder fatter vedtak om spesialundervisning.
- Virksomhetsleder er ansvarlig for at enkeltvedtak fattes. Enkeltvedtaket kan gi eleven medhold eller avslag i kravet.
- Foreldrene har rett til å uttale seg før det blir truffet enkeltvedtak, og deres syn skal tillegges stor vekt. Retten til å uttale seg gjelder særlig ved avvik fra den sakkyndige vurderingen.
- Foreldrene må samtykke før enkeltvedtaket om å sette i gang spesialundervisning fattes.
- Foreldrene kan sende en eventuell klage, blant annet dersom eleven ikke gis rett til spesialundervisning eller innholdet i enkeltvedtaket påklages.
- Vedtaket om spesialundervisning skal som hovedregel fattes for ett år om gangen.

5 .Planlegging og gjennomføring

- Skolen planlegger og gjennomfører spesialundervisningen.

Skolen omformer opplæringstilbudet i en IOP for eleven.

- Foreldrene/eleven involveres i å utforme IOP-en , og deres syn vektlegges.

6 Evaluering

- Skolen vurderer elevens utvikling og hvordan opplæringstilbudet fungerer.
- Utarbeiding av en skriftlig oversikt en gang pr år.
- Ved Aremark skole vil vi lage en skriftlig halvårsvurdering i tilknytning til utviklingssamtalene (Se « Rutiner for individuell underveisvurdering ved Aremark skole»).
- Gjentatt melding til PPT

Pedagogisk rapport

En dokumentasjon på hva som er gjort fra skolens side med følgende momenter:

- Hva slags vurderinger og undersøkelser har skolen gjort.
- Hvordan fungerer eleven i gruppen eller klassen.
- Hvordan har utviklingen vært over tid.
- Hva slags tiltak er prøvd ut.

Foreldrene skal lese gjennom den pedagogiske rapporten før de signerer selve tilmeldingen.

Rektor signerer og sender tilmeldingen til PPT.

Hva vedtaket skal inneholde

- Et vedtak om å gi spesialundervisning må gjøre klart hvilket opplæringstilbud eleven skal få.
- Vedtaket må fastsette prinsippene for innholdet i og den organisatoriske gjennomføringen av opplæringen.
- Det må stå tydelig om det skal være avvik fra læreplanene i større eller mindre grad, og hvilke fag det gjelder.
- Det skal treffes vedtak om spesialundervisning etter opplæringslovens § 5-1. Vedtaket skal derfor vise opplæringstilbudet (§5-1 -andre ledd). Det må også være skriftlig, Jfr. forvaltningsloven §23.
- Alle elever som har rett til spesialundervisning, har krav på individuell opplæringsplan (IOP).

Innholdet i spesialundervisningen

En IOP skal gi oversikt over innholdet i spesialundervisningen, hvilke mål og hvilket innhold som gjelder og hvordan opplæringen skal gjennomføres.

- IO P en må utarbeides så snart som mulig etter at et enkeltvedtak er truffet.
- Den pedagogiske rapporten vil, sammen med skolens egne refleksjoner og forslag til hvordan opplæringen best kan tilrettelegges, danne utgangspunkt for dette arbeidet.
- Det er viktig at enkeltvedtaket er grunnlaget for IOP en.

Formen på IOP-en

- Har enkel form
- Er lett å forstå
- Har en relativt lite arbeidskrevende utfylling
- Har en logisk oppbygging
- Viser helhet og sammenheng i elevens opplæringstilbud
- Gir godt grunnlag for å evaluere opplæringen

Innholdet i IOPen

- Mål for opplæringen
- Innholdet i opplæringen
- Hvordan opplæringen organiseres

Det må bygges på enkeltvedtaket og hva som ifølge vedtaket vil være et forsvarlig opplæringstilbud for eleven.

Mål og innhold

- Mål og innhold må utarbeides med utgangspunkt i enkeltvedtakets vurdering av elevens behov, evner og forutsetninger, og kompetansemålene i læreplanverket for kunnskapsløftet.
- Mål og innhold i IOPen må ses i sammenheng med de fagene hvor eleven får spesialundervisning.
- Det kan også være en tilpassing knyttet til kompetansemålene ved at det gjøres et avvik fra den ordinære læreplan for faget ved bortvalg av kompetanse-mål.

Noen elever har behov for mål som forutsetter et alternativt innhold i større deler av opplæringen. Disse målene kan være knyttet til grunnleggende ferdigheter på områder som:

- Egenomsorg
- Kommunikasjon
- Nærhet og samhørighet
- Verdsatte sosiale roller
- Praktiske ferdigheter

Målene i IOPen kan ikke være for generelle, da kan de bli for uklare og gjøre det vanskelig å evaluere og arbeide etter.

Innholdet i planen bør angi hva eleven skal arbeide med, hvilke arbeidsmåter som skal benyttes og områder eleven skal ta del i. Innholdet må velges og avpasses slik at arbeidet bidrar til at eleven skal opparbeide den kompetansen som går fram av målene.

For elever som har atferdsproblemer utarbeides målene på denne bakgrunn.

Arbeidet med skrivingen av IOPen må være en åpen prosess der man er lydhør ovenfor dem det gjelder. Alle parter har rett til å lese gjennom dokumentet og komme med merknader.

Den individuelle opplæringsplanen underskrives av foresatte og oversendes PPT + (barnevern og fosterbarns hjemkommune dersom det er aktuelt).

IOPen er ikke et offentlig dokument.

Hvordan spesialundervisningen skal organiseres

- Spesialundervisningen kan skje både i den ordinære klassen, i mindre elevgrupper, i enetimer, eller alternative læringsarenaer.
- En del elever har behov for et miljø som er preget av struktur, oversikt og forutsigbarhet. Vi må forsøke å legge til rette for et læringsmiljø som fremmer trygghet, samspill og kommunikasjon.
- Det kan være aktuelt med bistand fra logoped, fysioterapeut og skolehelsetjenesten eller andre eksterne aktører.
- IOPen må samordnes med planene for den ordinære opplæringen, det vil si elevgruppa eller klassens plan.
- Det er viktig at eleven får ta del i aktiviteter og arbeidsmåter som gjør at eleven opplever tilhørighet til den sammenholdte elevgruppa eller klassen. Dette gjelder både det sosiale, faglige og kulturelle fellesskapet. Dette må på en annen side avveies med behovet for å gjøre de tilpasningene og bortvalg som er nødvendig for at eleven skal få et opplæringstilbud i samsvar med sine evner og forutsetninger.

Krav til det fysiske miljøet

- Funksjonshemmede har krav på ekstraordinært utstyr, inventar og læremidler som er nødvendig for at de skal kunne få tilfredsstillende utbytte av opplæringen. Jfr Opplæringsloven § 9a-2.

Krav til det psykososiale miljøet

- Opplæringsloven § 9a-3 «skolen skal aktivt og systematisk arbeide for å fremje eit godt og psykososialt miljø. der den enkelte eleven kan oppleve tryggleik og sosialt tilhør».

Skolen har en egen sosiallærer som arbeider spesielt med dette.

Hvordan skal spesialundervisningen vurderes og følges opp

Elever som mottar spesialundervisning, har rett til underveisvurdering, halvårsvurdering og sluttvurdering på lik linje med andre elever. I tillegg skal skolen en gang i året lage en årsrapport over den opplæringen eleven har fått og en vurdering av elevens utvikling. Elevens utvikling skal vurderes ut fra målene som er satt i elevens IOP.

Det er behov for å tenke gjennom følgende:

- Hvordan har elevens opplæring vært ? Hva har vært bra og mindre bra i opplæringen?
- Hvordan har elevens utvikling vært sammenliknet med målene i IOP-en?
- Er de oppsatte målene fortsatt relevante , eller er det behov for å justere dem ?
- Hvordan bør det videre arbeidet legges opp?

Underveisvurdering og sluttvurdering

- Skolen skal etter bestemmelsene om underveisvurdering i forskriften § 3-11-§3.13 foreta en løpende og systematisk vurdering av eleven. Det vises til «Aremark skoles rutiner for individuell underveisvurdering». Vurderingen skal bidra til læring og gi informasjon om elevens kompetanse, og den skal i tillegg gi god tilbakemelding og veiledning til eleven for å fremme læring.
- Det er ikke krav om at underveisvurderingen skal være skriftlig.

Ved Aremark skole utformer vi en skriftlig halvårsvurdering i **desember**. Denne blir også grunnlaget for PPT sin sakkyndige vurdering for kommende skoleår.

- Etter opplæringslovens §5-5 andre ledd har elever som mottar spesialundervisning rett til å få en skriftlig oversikt over opplæringen han eller hun har fått og en vurdering av elevens utvikling. Denne oversikten utarbeides og legges frem ved utviklingssamtalen i Mai . For denne årsrapporten brukes egen mal (Se mal for halvårsrapport).
- Forskrift § 3-20 sier at når en elev i grunnskolen får opplæring etter individuell opplæringsplan, avgjør foreldrene om eleven skal ha karakter i skriftlig sidemål.

**AREMARK KOMMUNE
VIRKSOMHET SKOLE**

Vi samtykker i at det fattes vedtak om spesialundervisning for

Xxxx Elevens navn og fødselsdato xxxxxxxx

på bakgrunn av sakkyndig vurdering for skoleåret 20XX-20XX, datert.....

Vi samtykker samtidig i at skolen utarbeider en IOP for skoleåret 20XX-20XX etter enkeltvedtaket og anbefalinger gitt av PPT

Aremark xx.xx 2018

Foresatte

Postadresse: Rådhuset 1798 Aremark
Aremark skole Rådhuset Aremarkveien 2276 1798 Aremark
Org.nr 00940875560

Telefon: 69199600

Dir.tlf: 48950862

E-post: post@aremark.kommune.no

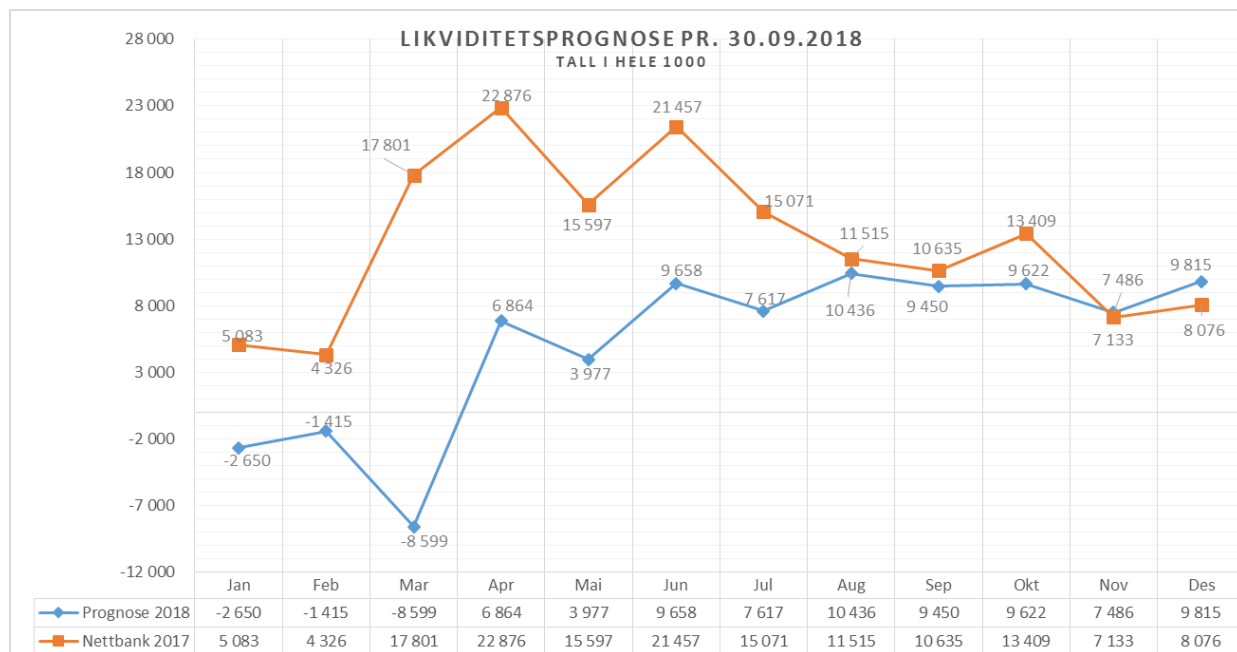
Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	104/18	18.10.2018
Kommunestyret	80/18	01.11.2018

Likviditetsprognose pr 30.09.18

Saksopplysninger

Saken legges fram i tråd med kommunestyrets vedtak 14.12.2017, sak 84/17.

Oversikten inkluderer ikke den vedtatte kassakreditten på 10 mill. kr som ble inngått (3,85% rente). Det betyr at når en befinner seg under nullpunktet, benytter en seg av kassakreditten. Skattetrekkkonto er heller ikke medtatt i oversikten.

Kurven "2017" viser kommunens historiske likviditet for fjoråret (inkluderer investeringer og låneopptak).

I kurven "prognose 2018" er årets låneopptak på 13 mill. kr og allerede utbetalte investeringsutgifter medtatt. Det er også tatt høyde for forventede fremtidige investeringer innenfor lånerammen på kr 13 mill.

Både prognosen for 2018 og de historiske tallene for 2017, viser at det er store variasjoner i kommunens kontantbeholdning gjennom året.

Kommunene mottar rammetilskudd hver måned med unntak av månedene august og desember. Månedene april og juni er to av de beste skattemånedene, og refusjon ressurskrevende brukere og utbytte fra Østfold Energi er utbetalt i juni/juli. Dette i tillegg til svært lave utbetalinger av sosiale utgifter (pensjon og arbeidsgiveravgift) og strømudgifter, har gjort april og juni til å være gode måneder likvidmessig.

Januar, mars, mai, juli, september og november har lave skatteinnbetalinger, i tillegg til høye utbetalinger av arbeidsgiveravgift og pensjon. I september og november utbetales også etterbetalinger som følge av lønnsjusteringen og godtgjørelse til folkevalgte. Dette bidrar til at mars, september og november som regel blir blant de dårligste periodene likvidmessig.

Store innbetalinger angående tilknytningsgebyr vann/avløp, samt investeringsutgifter som blir utbetalt senere enn tidligere antatt, har ført til at likviditeten for både juni, juli og august har blitt vesentlig bedre enn forventet. Innsparingstiltakene som ble igangsatt før sommeren har også bidratt positivt på likviditeten i disse månedene.

Rådmannens innstilling

Likviditetsprognose pr. 30.09.2018 tas til orientering.

Behandling i Formannskap - 18.10.2018

Rådmannens innstilling

Likviditetsprognose pr. 30.09.2018 tas til orientering.

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Likviditetsprognose pr. 30.09.2018 tas til orientering.

AREMARK
KOMMUNE

Arkiv: 212
Arkivsaksnr: 2018/67-11
Saksbehandler: Mette Eriksen

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	103/18	18.10.2018
Kommunestyret	81/18	01.11.2018

Regnskapskontroll 2018 - tertialrapport 2/18

Vedlegg

- 1 2.tertial rapport - 2018
- 2 Rapportering -
investeringer - aug
2018

Saksopplysninger

I følge forskrift om årsbudsjett § 10 skal rådmannen gjennom budsjettåret legge fram rapporter for kommunestyret som viser utviklingen i inntekter og innbetalinger og utgifter og utbetalinger i henhold til det vedtatte årsbudsjett. Uttrykket ”gjennom året” og ”rapporter” angir at slik rapportering skal skje med jevne mellomrom og minimum to ganger pr. år i tillegg til behandlingen av årsregnskapet. Regnskapet er nå ajourført for perioden 01.01.18 – 31.08.18.

Vurdering

Den økonomiske situasjonen i kommunen er fortsatt svært krevende. Det fremkom av prognosen ved 1. tertial et merforbruk pr 31.12.18 på 3,3 mill kr.

Rådmannen så det nødvendig å iverksette tiltak på alle områder, samt å sette alle vedtatte utredninger på vent slik at merforbruket vil bli så lavt som mulig ved utgangen av året. Dette har gitt gode resultater.

Slik det fremkommer av vedlagte regnskapsrapport, hvor alle tiltak og vedtatte utsatte utredninger er innarbeidet, viser prognosen nå at det kan forventes et merforbruk på kr 679 851 pr 31.12.18.

Det er stor usikkerhet rundt kraftprisene i markedet. Dette kan påvirke regnskapet ytterligere.

Rådmannen vil fortsette sitt arbeid ift tiltak på alle områder slik at resultatet ved årets slutt er så nær balanse som mulig.

Rådmannen innstiller på at tertialrapport for 2. tertial 2018 tas til etterretning.

Rådmannens innstilling

Tertialrapport 2/2018 for perioden 01.01.18 – 31.08.18 tas til etterretning.

Behandling i Formannskap - 18.10.2018

Rådmannens innstilling

Tertialrapport 2/2018 for perioden 01.01.18 – 31.08.18 tas til etterretning.

Representanten Alf Ulven (H) foreslår tillegg til rådmannens innstilling:
Formannskapet ønsker å gi ros til alle ansatte som er med på å bidra til denne positive økonomiutviklingen.

Rådmannens innstilling med representanten Alf Ulvens tilleggsforslag ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Tertialrapport 2/2018 for perioden 01.01.18 – 31.08.18 tas til etterretning.

Formannskapet ønsker å gi ros til alle ansatte som er med på å bidra til denne positive økonomiutviklingen.

TERTIALRAPPORT PR 31.08.2018

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
11 - Sentraladministrasjon	8 888 074	17 596 475	16 913 895	682 580
22 - Barnehage	4 874 720	7 507 404	8 022 837	-515 433
23 - Skole	13 953 530	23 317 638	23 551 523	-233 885
31 - Barnevern, psykiatri og helse	3 674 230	6 483 268	6 725 100	-241 832
32 - NAV	2 607 300	3 775 540	3 343 703	431 837
33 - Pleie og omsorg	21 262 115	31 858 544	30 362 028	1 496 516
41 - Landbruk, plan, miljø og viltforvaltning	310 437	2 290 877	2 014 827	276 050
43 - Teknisk	5 173 910	12 110 558	13 353 462	-1 242 904
44 - VAR-området	-5 569 689	-1 441 126	-1 282 965	-158 161
45 - Brann og feiling	690 076	1 796 012	1 604 491	191 521
80 - Frie inntekter	-64 143 096	-103 107 530	-103 060 500	-47 030
90 - Avskrivninger	0	-7 083 634	-7 083 634	0
91 - Renter, utbytte og lån	4 584 321	5 495 824	5 455 233	40 591
92 - Fond og resultat	0	80 000	80 000	0
Totalsum	-3 694 071	679 851	0	679 851

Sykefravær t.o.m. august for hele kommunen:

Langtid: 8,0 % Korttid: 2,1 % Totalt: 10,1 %

Kommentarer økonomi:

Prognosen viser et merforbruk på kr 679 851 totalt sett for hele kommunen.

Andre kommentarer/utfordringer:

Virksomhetslederne rapporterer til administrasjonen månedlig etter en fastlagt mal. Det rapporteres på sykefravær, avviksmeldinger, timebankavvik, fremdrift i forhold til BMS, m.m og ikke kun på økonomi. Rapporteringsmetoden er endret fra budsjettavvik til prognoser.

Det vises ellers til kommentarer på den enkelte virksomhet.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
11 - Sentraladministrasjon	8 888 074	17 596 475	16 913 895	682 580

Sykefravær t.o.m. august :

Langtid: 2,6 % Korttid: 2,5 % Totalt: 5,1 %

Kommentarer økonomi:

Negativt prognoseavvik på kr 682 580 som i hovedsak skyldes lønn og juridisk bistand.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
22 - Barnehage	4 874 720	7 507 404	8 022 837	-515 433

Sykefravær t.o.m. august :

Langtid: 2,9 % Korttid: 2,6 % Totalt: 5,5 %

Timebank:

Ingen timebank for 2018.

Avviksmeldinger:

Ja.

Kommentarer økonomi:

Positivt prognoseavvik på kr 515 433 som i hovedsak skyldes fravær/permisjoner uten inntak av vikar, merinntekt brukerbetaling og utgifter til barnehage andre kommuner.

Andre kommentarer/utfordringer:

Lykkes med: Oppdatering av Compilo fortsetter kontinuerlig. Matsservering en gang i uken, stort sett varm mat. Abbonerer på MY Kid informasjonsportal- hjelpemiddel ift hjem og barnehage. Felles fagdag sammen med Aremark skole. Er i gang med Læringsmiljøprosjektet. Noen ledige plasser i barnehagen - disse vil bli fylt opp i løpet av barnehageåret.

Utfordringer: Manglende avklaring rundt utbygging/renovering av barnehagen. Barnehagen har et stort behov for utbygging/renovering for at vi kan bli mer funksjonelle og attraktive. Har stort behov for oppgradering av inventar og utstyr. Pålegges også tvangsmulkt fra 29.06.2018 om det ikke gjøres utbedringer iht tilsynet i 2016 fra Halden brannvesen. Barnehagens del av dette ble sluttført på planleggingsdagen 14. juni. Vi venter på at det kommer godkjente vinduer, og svar fra brannvesenet.

Venteliste pr 31.08.18:

0

Antall brukere pr 31.08.18:

45/51,4

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
23 - Skole	13 953 530	23 317 638	23 551 523	-233 885

Sykefravær t.o.m. august : Langtid: 6,8 % Korttid: 1,9 % Totalt: 8,7 %
 Timebank: Timebank er ajour.
 Avviksmeldinger: Ja.
 Kommentarer økonomi: Positivt prognoseavvik på kr 233 885 som i hovedsak skyldes mindreforbruk SFO og merinntekt Voksenopplæring .

Lykkes med: Sertifisering som helsefremmende skole. Gjennomført oppgradering av skoleanlegget. Gjort endringer i ledelsen ved skolen fra skoleårets oppstart 2018/2019. Deltakelse i prosjekt ledet av Udir sammen med Aremark barnehage (initiert av Fylkesmannen i Østfold).

Andre kommentarer/utfordringer:

Utfordringer: Forholdsvis stort innslag av gjesteelever samtidig som vi som kommune har gjesteelever i andre kommuner. Behov for gjennomgang av organisasjon, utviklingsarbeid og årshjul for tilstandsrapportering.

Antall brukere pr 31.08.18: 204

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
31 - Barnevern, psykiatri og helse	3 674 230	6 483 268	6 725 100	-241 832

Sykefravær t.o.m. august : Langtid: 20,0 % Korttid: 0,4 % Totalt: 20,4 %

Kommentarer økonomi: Positivt prognoseavvik på kr 241 832 som skyldes fravær/permisjon uten inntak av vikar.

Lykkes med: Tidlig intervensjon og fristoppfølging barnevern, kort ventetid og behandling på familiområdet. Etablert faste virksomhetsmøter. Oppfølging av familier og barn hjemme er et fokusområde som vil bli prioritert, relatert til kvalitet og kostnad.

Andre kommentarer/utfordringer:

Utfordringer: Sikre helhetlig tjenestetilbud på områdene barnevern, helse, psykiatri og skole, herunder tilstrekkelig kapasitet, samarbeid og flyt mellom de ulike tjenestegrenene. Kommunens økonomiske situasjon kan ha negativ effekt på nye og eksisterende barneverntiltak, samt oppfylle krav og behov på IT-området i de enkelte virksomhetene. Utfordringene som følger med samhandlingsreformen, samt ivaretagelse av flyktninger. Sikre, vedlikeholde og videreutvikle administrative rutiner på tjenestene og utøvelse av det lovpålagte folkehelsearbeidet i kommunen. Økende arbeidsmengde i forbindelse med forebyggende og direkte miljøterapeutisk arbeid i skole og barnehage.

Tjenesteområde	2017 Regnskap	2017 Årsprognose	2017 Årsbudsjett	Prognoseavvik
32 - NAV	2 607 300	3 775 540	3 343 703	431 837

Sykefravær t.o.m. august : Langtid: 0,0 % Korttid: 1,9 % Totalt: 1,9 %

Kommentarer økonomi: Merforbruk kr 431 837 skyldes introduksjonsstønad/stønad til livsopphold.

Lykkes med: Innkreving av sosiale lån og andre refusjoner.

Andre kommentarer/utfordringer:

Utfordringer: Holde nivået på sosialhjelp på et så lavt nivå som mulig. Ha et enda større fokus på arbeid og aktivitet og begrense bruk av passiv stønad. Aktivitetsplikten som ble innført i 2017 krever mye planlegging og ressurser, spesielt da arbeidsmarkedet i Aremark er meget begrenset. Så langt i 2018 er det stabilt med henvendelser om sosialhjelp. Jevn økning i henvendelser om økonomisk råd og veiledning, spesielt gjeldsrådgivning. Dette samt startlansordningen krever mye tid og ressurser ved kontoret. Oppfølging av og bistand til flyktningene som er bosatt i Aremark - er ute av introduksjonsprogrammet i august - skal over i arbeidsrettet oppfølging.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
33 - Pleie og omsorg	21 262 115	31 858 544	30 362 028	1 496 516

Sykefravær t.o.m. august : Langtid: 13,9 % Korttid: 2,3 % Totalt: 16,2 %

Timebank: Er ajour.
 Avviksmeldinger: 5

Kommentarer økonomi:

Et negativt prognoseavvik på kr 1 496 516, som i hovedsak skyldes lønn, få pasienter på langtid, merforbruk energikostnader og kjøp av tjenester. Det er tatt høyde for kr 1 mill innsparing ihht budsjettvedtak 2018. En ser at virksomheten ikke vil klare å innfri dette i 2018.

Lykkes med: Prossess med omorganisering i pleie og omsorg som skal iverksettes 01.10.18.

Andre kommentarer/utfordringer:

Utfordringer: Avvikling av ferie - mye akutt sykdom utover forventet. Fortsatt lav dekning på sykehjemsplassene. Omstillingen ift omorganiseringen.

Venteliste pr 31.08.18:

1 på venteliste til leilighet.

Ant overliggere sykehus pr 31.08.18

1

Antall brukere pr 31.08.18:

12 sykehjem (derav 1 avlastning, 0 rehabilitering, 1 utredn/beh, 11 langtidsplass), 46 hjemmesykepleie, 31 hjemmehjelp, 28 trygghetsalarmer, 15 matombringning iflg enkeltvedtak, 5 kantine, 10 støttekontakt, 2 omsorgslønn, 1 privat avlastning, 3 avlastning i institusjon, 1 dagtilbud, 0 dagtilbud demens, 1 oppl.dagl.gj.mål, 1 BPA, 2 personlig assistent.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
41 - Landbruk, plan, miljø og viltforvaltni	310 437	2 290 877	2 014 827	276 050

Sykefravær t.o.m. august :

Langtid: 0,0 % Korttid: 2,0 % Totalt: 2,0 %

Kommentarer økonomi:

Negativt prognoseavvik på kr 276 050 som i hovedsak skyldes mindre inntekter enn budsjettet.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
43 - Teknisk	5 173 910	12 110 558	13 353 462	-1 242 904

Sykefravær t.o.m. august :

Langtid: 0,5 % Korttid: 2,6 % Totalt: 3,1 %

Kommentarer økonomi:

Positivt prognoseavvik på kr 1 242 904, som i hovedsak skyldes innkjøps- og vedlikeholdsstopp utover det helt prekære og konsekvenser i stopp av vedtatte utredninger.

Andre kommentarer/utfordringer:

Foreligger byggetekniske avvik både i barnehagen, Furulund og på sykehjemmet som må utbedres.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
44 - VAR-området	-5 569 689	-1 441 126	-1 282 965	-158 161

Sykefravær t.o.m. august :

Langtid: 0 % Korttid: 0,3 % Totalt: 0,3 %

Kommentarer økonomi:

Positivt prognoseavvik på kr 158 161, som i hovedsak skyldes flere påkoblinger på avløp enn budsjettet.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
45 - Brann og feiing	690 076	1 796 012	1 604 491	191 521

Sykefravær t.o.m. august :

Langtid: 1,9 % Korttid: 0,2 % Totalt: 2,1 %

Kommentarer økonomi:

Negativt prognoseavvik på kr 191 521 som relateres i hovedsak til variabel lønn og utgifter til skogbrann. Det er tatt høyde for kr 400 000 i skjønnsmidler fra Fylkesmannen.

Andre kommentarer/utfordringer:

Aremark kommune kjøper brann- og feiertjenesten fra Halden kommune. Alle boliger/fritidsboliger i Aremark med ildsted vil få tilsyn/feiing via Halden kommune.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
80 - Frie inntekter	-64 143 096	-103 107 530	-103 060 500	-47 030

Kommentarer økonomi:

Ingen.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
90 - Avskrivninger	0	-7 083 634	-7 083 634	0

Kommentarer økonomi:

Ingen.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
91 - Renter, utbytte og lån	4 584 321	5 495 824	5 455 233	40 591

Kommentarer økonomi: Ingen.

Tjenesteområde	2018 Regnskap	2018 Årsprognose	2018 Årsbudsjett	Prognoseavvik
92 - Fond og resultat	0	80 000	80 000	0

Kommentarer økonomi: Ingen.

Investeringer pr 31.08.18

Radetiketter	Regnskap 2018	Budsjett 2018	Avvik 2018 i kr	Kommentarer
2350 - Aremark bibliotek				
429 - Døgnåpent bibliotek	100 976	0	100 976	
4322 - Kommunale tomtefelt				
424 - Fladebygrenda tomtefelt	18 063	500 000	-481 937	Geoteknisk undersøkelse bestilt - delt i faser som bestilles enkeltvis suksessivt. Halden arkitektkontor jobber videre.
4331 - Aremark skole				
410 - Aremark skole - rehabilitering	33 540	0	33 540	Utbedring av for smal rømningsdør gjenstår.
423 - SD-anlegg	37 370	500 000	-462 630	Under arbeid.
431 - Aremark skole - låsesystem	58 130	110 000	-51 870	Under arbeid.
432 - Aremark skole - asfalt/lyssetting	0	800 000	-800 000	Forutsetter et økonomisk resultat som forsvarer disse investeringene (salg av boliger) ihht budsjettvedtak 14.12.17.
4332 - Aremark barnehage				
426 - Aremark barnehage	0	12 000 000	-12 000 000	Utsatt i påvente av utredning av prosjektene Aremark skole og VA-utbygging ihht interpellasjon i kommunestyret 15.02.18
4337 - Myrland				
420 - Aremark ungdomsklubb	0	3 000 000	-3 000 000	Forutsetter et økonomisk resultat som forsvarer disse investeringene (salg av boliger) ihht budsjettvedtak 14.12.17.
4350 - Parker				
433 - Aremark sentrum - uteområder 2018	0	3 000 000	-3 000 000	Forutsetter et økonomisk resultat som forsvarer disse investeringene (salg av boliger) ihht budsjettvedtak 14.12.17.
4370 - Kommunale veger				
428 - Skiltprosjekt - skilting av kommunale veger	0	800 000	-800 000	Arbeidet igangsettes i 2018, men forventes ikke slutført før i 2019.
4371 - Vegbelysning				
434 - Kommunale veger - veglys	0	1 000 000	-1 000 000	Arbeidet igangsettes i 2018, men forventes ikke slutført før i 2019.
4440 - Vann				Ansvarer må ses under ett. Splittet pga ulik avskrivningstid.
412 - Trykkavløp - vann	385 196	1 400 000	-1 014 804	
415 - Vannverk - teknisk anlegg	279 456	0	279 456	Under arbeid ihht budsjett.
413 - Vannverket	125 566	0	125 566	Sluttføring av vannverket med oppgjør og indeksregulering.
4441 - Avløp og rensing				Ansvarer må ses under ett. Splittet pga ulik avskrivningstid.
411 - Trykkavløp - kloakk	272 073	2 000 000	-1 727 927	
414 - Pumpestasjoner	5 895	0	5 895	
417 - Skodsberg renseanlegg 2016	7 035 586	8 200 000	-1 164 414	Under arbeid ihht budsjett.
418 - Skodsberg renseanlegg - teknisk anlegg	3 839 734	0	3 839 734	Under arbeid. Skal utredes ihht interpellasjon i kommunestyre 15.02.18.
4510 - Brannvesen				
450 - Brannbil 2017	49 925	0	49 925	Vedtak i 2017. Salget ble først gjennomført i 2018. Tas opp som egen sak i løpet av året.
451 - Brann 2018	147 150	0	147 150	
Totalsum	12 388 660	33 310 000	-20 921 340	

AREMARK
KOMMUNE

Arkiv: 250
Arkivsaksnr: 2017/704-4
Saksbehandler: Mette Eriksen

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	102/18	18.10.2018
Kommunestyret	82/18	01.11.2018

Finansforvaltningen pr 31.08.18

Saksopplysninger

Aremark kommunestyre vedtok eget finansreglement 16.09.10, sak 28/10. Reglementet er vedtatt med hjemmel i forskrift om finansforvaltning i kommuner og fylkeskommuner som trådte i kraft 01.07.10. Formålet med reglementet er at kommunen skal forvalte sine midler slik at tilfredsstillende avkastning oppnås, uten at det innebærer vesentlig finansiell risiko, og under hensyn til at kommunen skal ha midler til å dekke sine betalingsforpliktelser ved forfall.

Reglementer legger opp til at rådmannen skal rapportere vedr. finansforvaltningen i kommunen i forbindelse med tertialrapporteringen og årsrapporteringen.

Pr. 31.08.2018 hadde Aremark kommune plassert sine finansielle aktiva slik:

	Pr. 31.08.15	Pr. 31.08.16	Pr. 31.08.17	Pr. 31.08.18	%	Betingelser pr. 31.08.18
	Beløp	Beløp	Beløp	Beløp		
Innskudd hos hovedbank- forbindelse:						
Marker Sparebank (inkl. skattetrekkkonto)	14 141 625	8 826 358	16 296 153	13 468 197	97,04 %	1,80 %
Andre banker:						
Berg Sparebank	2 625 643	131 591	150 540	152 183	0,90 %	1,10 %
Eidsberg Sparebank	25 057 822	95 251	143 516	144 197	0,85 %	0,50 %
Halden Sparebank	10 025 522	158 393	158 472	158 551	0,94 %	1,10 %
KLP	10 011 506	707 323	44 308	46 099	0,26 %	0,20 %
Samlet plasseringer	61 862 117	9 918 915	16 792 988	13 969 226	100 %	

Kommunen har ikke plassert noen av sine midler i aksjer/obligasjoner eller andre verdipapirer for å oppnå avkastning.

Pr. 31.08.2018 hadde Aremark kommune plassert sine finansielle passiva slik:

	Pr. 31.08.15	Pr. 31.08.16	Pr. 31.08.17	Pr. 31.08.18		Betingelser pr. 31.08.17
	Beløp	Beløp	Beløp	Beløp	%	
Lån til investeringer:						
Husbanken	8 812 609	8 302 904	7 769 147	7 222 746	4,68 %	Fast: 0,670, 1,670 og 1,673
Kommunalbanken	51 050 770	49 217 459	73 663 910	71 276 230	46,23 %	Flytende: 1,5852 - 1,6706 Fast: 2.550
KLP	40 632 962	39 538 898	59 831 395	71 321 397	46,26 %	Flytende: 2,000. Fast: 1,900, 1,930, 1,2370 og 2,400
Lån til videre utlån:						
Husbanken	4 057 027	3 714 568	4 510 436	4 362 708	2,83 %	Flytende: 1,455 Fast: 1,673
Samlet innlån	104 553 368	100 773 829	145 774 888	154 183 081	100 %	

62,73 % av kommunens låneopptak er bundet opp til fastrenteavtaler.

De største enkeltlånene er tatt opp fra Kommunalbanken og KLP til VA og Aremark skole, på hhv. kr 26 590 000, kr 25 000 000, kr 26 300 000 og kr 22 000 000.

Disse låneopptakene ble utført i 2014, 2016 og 2017.

Hittil i 2018 er det tatt opp investeringslån på kr 13 010 000.

Kommunen har ikke rentebytteavtaler eller finansiell leasing.

Rådmannens innstilling

Aremark kommunes finansforvaltning pr. 31.08.2018 tas til etterretning.

Behandling i Formannskap - 18.10.2018

Rådmannens innstilling

Aremark kommunes finansforvaltning pr. 31.08.2018 tas til etterretning.

Rådmannens innstilling ble enstemmig vedtatt.

Vedtak

Aremark kommunes finansforvaltning pr. 31.08.2018 tas til etterretning.

Saksframlegg

Utvalg	Utvalgssak	Møtedato
Formannskap	113/18	01.11.2018
Kommunestyret	83/18	01.11.2018

Rehabilitering av Skodsberg renseanlegg - budsjettjustering

Saksopplysninger

Det er ikke tidligere gjort vedtak om fullfinansiering av rehabilitering av Skodsberg renseanlegg. Det er ønskelig å få på plass finansieringsvedtak slik at finansiering er ivaretatt for alle arbeider som er utført og for de som gjenstår.

Vurdering

I forbindelse med budsjettbehandling er det vedtatt finansiering av investeringen som omfatter rehabilitering av Skodsberg renseanlegg. Det vises til pågående prosess med Indre Østfold kommunerevisjon IKS sin kartlegging av byggeprosjekter i Aremark som kommunestyret har bestilt, samt rådmannens orienteringer i formannskapet høsten 2017 og i løpet av 2018. Prosessene rundt budsjett og avtaler/kontrakter for utbyggingen av Skodsberg renseanlegg har ikke vært optimal. Rådmannen går ikke nærmere inn på dette i denne saken da disse forholdene belyses i forbindelse med revisjonens oppdrag.

Rehabiliteringen omfatter tilbygg mot øst (Aremarkveien) for ombygging av kjemikaliebehandling, ombygging av renseprosessen inklusive tilrettelegging/ombygging i eksisterende bygg, tilbygg med ren og uren sone, møte-/spiserom samt kontrollrom, prosessvanninntak fra Aremarksjøen samt etablering av uttak av slukkevann også fra Aremarksjøen. Sistnevnte er kommet som et krav under detaljprosjektering av byggeprosjektet.

Kommunens anskaffelse når det gjelder automasjon er klaget inn for KOFA. I den forbindelse påløp det kostnader til juridisk bistand samt konsulenthonorarer.

Prosjektet er regnskapsmessig delt i to anleggsnummer grunnet ulik avskrivningstid.

Prosjektet er i slutføringsfasen og forventes ferdigstilt i løpet av 2018. Det er allikevel mulig at ferdigstilling av utarbeider må avvendes til våren 2019. Det avhenger av værforholdene resten av 2018.

Fra oppstart i 2016 med utarbeidelse av rehabiliteringsplan til 24.10.18 er det regnskapsført kroner 12.814.558,90 på anleggsnr 417 og kroner 9.320.057,24 på anleggsnummer 418 –totale regnskapsførte kostnader for prosjektet per 24.10.18 på kroner 22.134.616,10 eks mva.

Per 25.10.18 er det regnskapsført utgifter på anlegget i 2018 på til sammen kroner 11.264.411 eks mva. Et overslag over resterende kostnader bestående av utførte arbeider som ikke er fakturert samt anslag over utgifter til gjenstående arbeider på kroner 1.436.000,-. Dette inkluderer kroner 150.000,- til utomhusarbeider. Totale forventede kostnader i 2018 (avrundet) er da kroner 12.700.000,-. Alle beløp er eks mva. Estimerte resterende utgifter inkluderer ikke utgifter til eventuell erstatning ref KOFA sak.

I budsjett for 2018 er det vedtatt kroner 8.200.000,-. Udekkede kostnader er dermed kroner 4.500.000,- (12.700-8.200). Av budsjettet kostnader på investering til vann og trykkavløp forventes det å gjenstå ubrukte midler på kroner 1.000.000,- når 2018 er omme. Disse foreslås omdisponert slik at dette bidrar til å dekke budsjettmessige udekkede kostnader på renseanlegget.

Rådmannen anbefaler at kommunestyret bevilger kroner 4.500.000 eks mva slik at rehabilitering/utbygging av Skodsberg renseanlegg er finansiert i sin helhet. Det anbefales at det omdisponeres hhv kroner 600.000,- fra bevilgede midler innenfor vann og kroner 400.000,- fra trykkavløp til å dekke finansiering av rehabilitering/utbygging av renseanlegget. Resterende på kroner 3.500.000,- dekkes ved opptak av lån.

Rådmannens innstilling

1. Kommunestyret bevilger kroner 4.500.000 eks mva slik at rehabilitering/utbygging av Skodsberg renseanlegg kto. 02306.4441.350 er finansiert i sin helhet.
2. Det omdisponeres hhv kroner 600.000,- fra bevilgede midler innenfor vann kto 09100.4440.345 og kroner 400.000,- fra trykkavløp kto. 09100.4441.353 til å dekke finansiering av rehabilitering/utbygging av renseanlegget kto. 09100.4441.350
3. Resterende på kroner 3.500.000,- dekkes ved bruk av lån kto 09100.4441.350.

PS 84/18 Orienteringer

PS 85/18 Referatsaker

PS 86/18 Grunngitte spørsmål etter §20 i reglement for utvalg

PS 87/18 Forespørsler/interpellasjoner